

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK

SOCIALSTATISTIK

LEVNADSKOSTNADERNA
I SVERIGE 1913—1914

DEL II. LOKALMONOGRAFIER

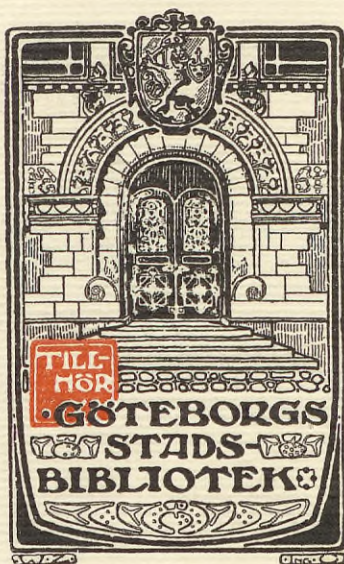
6. HÄLSINGBORG

Centralbiblioteket

Ref.
Oi-c
SOS

Ref. (magn.)

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK

SOCIALSTATISTIK

LEVNADSKOSTNADERNA
I SVERIGE 1913—1914

DEL II. LOKALMONOGRAFIER

6. HÄLSINGBORG

AV

K. SOCIALSTYRELSEN

STOCKHOLM 1918

KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER

181176.

I nådigt brev den 16 maj 1913 uppdrog Kungl. Maj:t åt socialstyrelsen att anordna och utföra en allmän levnadskostnadsundersökning, berörande sådana orter i Sverige, vilka själva bestred kostnaderna för primärmaterialets insamlande. Bearbetningen och publiceringen av det inkomna primärmaterialet skulle verkställas av socialstyrelsen, som även ägde att utarbета och tillhandahålla för undersökningen erforderliga hushållsböcker.

Det vid undersökningen inkomna materialet är avsett att bearbetas *dels* till lokalmonografier över de mindre bemedlades levnadskostnader å vissa viktigare undersökningsorter, *dels* till en sammanfattande och jämförande redogörelse över dessa förhållanden å samtliga av undersökningen berörda orter. Sistnämnda framställning kommer även att innehålla en utförlig redogörelse för undersökningens planläggning och genomförande samt det använda hushållsboksformuläret m. m. I särskild tabellbilaga skall därjämte för *varje hushåll* meddelas uppgifter om hushållens sammansättning, deras inkomster och utgifter under räkenskapsåret samt de konsumerade kvantiteterna av vissa varuslag.

Av förenämnda lokalmonografier överlämnas härmed till offentligheten den sjätte, innehållande en redogörelse för levnadskostnaderna i *Hälsingborg* 1913—1914. I anslutning härtill meddelas jämväl för Hälsingborgs vidkommande huvudresultaten av den kompletterande levnadskostnadsundersökning, avseende maj månad 1916, som på hemställan av statens livsmedelskommission utförts inom socialstyrelsen.

Den närmaste ledningen av de större socialstatistiska specialundersökningarna, uti vilken serie här ifrågavarande utredningar ingå, handhaves inom styrelsen av t. f. förste aktuarien Ivar Arnoldsson, under vars överinseende efterföljande berättelse utarbetats av e. o. amanuensen A. Twengström.

Stockholm i februari 1918.

GUNNAR HUSS.

NILS BERGSTEN.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING.

Text.

	Sid.
Inledning	7
I. Hushållens sammansättning m. m.	11
II. Hushållens inkomster och utgifter	15
III. Födans sammansättning efter kostnad	31
IV. Inkomster och utgifter per konsumtionsenhet inom olika utgiftsgrupper	38
V. Konsumerade kvantiteter av vissa varuslag	43
VI. Prislägen för vissa varuslag	46
VII. Jämförelse mellan inkomsternas och utgifternas fördelning bland mindre bemedlade i Hälsingborg och Stockholm	49
VIII. Förändringar i livsmedelskostnaderna i Hälsingborg under tiden 1905—1917	56
IX. Livsmedelsförbrukningens omläggning 1914—1916	61

Tabeller.

Tab. 1. Inkomster och utgifter i medeltal per hushåll inom olika utgiftsgrupper	74
Tab. 2. Inkomster och utgifter i medeltal per konsumtionsenhet inom olika utgiftsgrupper	80
Tab. 3. Konsumerade kvantiteter i medeltal per hushåll inom olika utgiftsgrupper	86
Tab. 4. Konsumerade kvantiteter i medeltal per konsumtionsenhet inom olika utgiftsgrupper	87
Tab. 5. Prislägen för vissa varuslag	88

Inledning.

Undersökningens tillkomst och omfattning. I nådigt brev den 16 maj 1913 uppdrog Kungl. Maj:t åt socialstyrelsen att *anordna och utföra en allmän levnadskostnadsundersökning, berörande sådana orter i Sverige, vilka själva bestred kostnaderna för primärmaterialets insamlande.*

Sedan inom socialstyrelsen utarbetats plan för undersökningen ävensom formulär för hushållsböcker, förelades ifrågavarande plan och formulär dels statistiska sektionen av sociala rådet, dels särskilt tillkallade ombud för de i undersökningen deltagande orterna samt godkändes sedermera med vissa ändringar och tillägg. Antalet undersökta orter utgör 39, därav 26 städer, 3 köpingar och 10 municipalsambhällen. Hushållsböckerna, som voro avsedda att föras under loppet av ett helt år, utsändes under sommaren och hösten 1913 jämte erforderliga anvisningar rörande utdelning, granskning och insamling av desamma.

I vilken mån undersökningen kan anses representativ för landets olika delar, framgår av efterföljande översikt av de i undersökningen deltagande orterna samt antalet från resp. orter inkomna under ett helt år förda hushållsböcker.

	Antal slutförda hushållsböcker		Antal slutförda hushållsböcker
<i>Stockholms län</i>	26	<i>Kristianstads län</i>	18
Södertälje	26	Kristianstad	18
<i>Uppsala län</i>	92	<i>Malmöhus län</i>	486
Uppsala	92	Malmö	284
<i>Södermanlands län</i>	106	Landskrona	34
Nyköping	25	Hälsingborg	110
Eskilstuna	81	Ystad	37
<i>Östergötlands län</i>	39	Trälleborg	21
Skänninge	1	<i>Hallands län</i>	20
Mjölby	18	Falkenberg	20
Åtvidaberg	20	<i>Göteborgs och Bohus län</i>	267
<i>Jönköpings län</i>	148	Göteborg	250
Jönköping	105	Lysekil	17
Huskvarna	30	<i>Älvsborgs län</i>	37
Nässjö	13	Trollhättan	24
<i>Kronobergs län</i>	7	Åmål	13
Alvesta	7	<i>Värmlands län</i>	30
<i>Gottlands län</i>	2	Arvika	30
Hemse	2		

	Antal slutförda hushållsböcker		Antal slutförda hushållsböcker
Örebro län	17	Västernorrlands län	8
Karlskoga	17	Skönsberg	1
Västmanlands län	89	Sollefteå	7
Västerås	78	Jämtlands län	3
Sala	11	Järpen	3
Kopparbergs län	29	Norrbottnens län	64
Hedemora	16	Luleå	17
Ludvika	13	Boden	8
Gävleborgs län	131	Malmberget	11
Gävle	100	Kiruna	28
Söderhamn	24		
Bollnäs	7		
			Summa 1 619

Samtliga rikets län, med undantag av Kalmar, Blekinge, Skaraborgs och Västerbottens län, äro, såsom synes, mer eller mindre fylligt representerade i undersökningen. Av rikets 11 största städer, vilkas folkmängd den 1 januari 1915 översteg 25 000 invånare, deltaga 7 i undersökningen, nämligen Göteborg, Malmö, Gävle, Hälsingborg, Eskilstuna, Jönköping och Uppsala. Förutom Stockholm, där en motsvarande undersökning ägt rum 1907—1908, saknas alltså av ifrågavarande större städer endast Norrköping, Örebro och Karlskrona.

Från samtliga 39 undersökningsorter hava inkommit tillsammans 1 619 under ett helt år förda hushållsböcker. Då hela antalet utdelade hushållsböcker utgjorde 2 325, hava sålunda icke mindre än 69.6 % slutförts under ett års tid, medan 30.4 % av de personer, som erhållit hushållsbok, av olika anledningar upphört med bokföringen före räkenskapsårets slut eller ej påbörjat densamma. Med hänsyn till den stora avfallsprocent, som plägar känneteckna dylika undersökningar, får det uppnådda resultatet anses såsom utomordentligt gott.

För tillkomsten och omfattningen av den kompletterande levnadskostnadsundersökning, avseende maj månad 1916, som likaledes enligt nådigt uppdrag utförts inom socialstyrelsen, lämnas en kortfattad redogörelse i kap. IX. Livsmedelsförbrukningens omläggning 1914—1916 (sid. 61).

Vad särskilt undersökningen i Hälsingborg beträffar, må följande anföras rörande dess anordnande och utförande.

I skrivelse den 30 oktober 1912 framställdes till vederbörande kommunala myndigheter i 44 städer — däribland Hälsingborg — och stadsliknande samhällen en förfrågan, huruvida de ville medverka till genomförandet av en planerad undersökning av levnadskostnaderna bland de mindre bemedlade samhällsklasserna på sådant sätt, att arbetet med primäruppgifternas insamlande övertoges av vederbörande kommun, som ock bestrede kostnaderna därför, bestående förnämligast i ersättningar åt ombud och andra biträden

vid hushållsböckernas införskaffande samt ersättningar och premier åt hushållsbokförarna.

Med anledning av denna framställning beslöto stadsfullmäktige i Hälsingborg i november 1912 att låta anordna en levnadskostnadsundersökning och uppdrogo verkställandet därav åt drätselkammaren, som för undersökningens utförande tillsatte en kommitté. För bestridande av med undersökningens förenade kostnader anvisade stadsfullmäktige av allmänna medel ett förslagsanslag å 2 750 kr.

Genom annonser och artiklar i ortstidningarna samt föredrag om undersökningen och dess ändamål sökte kommitterade intressera personer att såsom hushållsbokförare delta i undersökningen. För varje bok, som återlämnades i bearbetningsbart skick, utfästes en belöning av 15 kr., varjämte premier utlovades för de bäst förda böckerna.

Genom kommitterades försorg utdelades under hösten 1913 till arbetare och lägre tjänstemän i allmän eller enskild tjänst tillsammans 133 hushållsböcker, varefter bokföringen tog sin början den 2 november samma år.

För övervakande av bokföringen adjungerade kommitterade med sig 9 personer att tjänstgöra såsom instruktörer, vilka vid besök i bokförarnas hem lämnade erforderliga anvisningar rörande böckernas förande och kontrollerade bokföringen.

Vid räkenskapsårets slut insamlades hushållsböckerna och översändes till socialstyrelsen, som efter granskning uppgjorde förslag till fördelning av ersättning och premier. Av samtliga utdelade 133 hushållsböcker voro icke mindre än 110 förda under ett helt år, medan de övriga 23 ej voro avslutade eller ens påbörjade. Flertalet slutförda böcker voro även i kvalitativt hänseende synnerligen tillfredsställande. Vid bearbetningen har det emellertid, för erhållande av ett så homogent material som möjligt, befunnits lämpligt att utgallra 12 hushållsböcker. Undersökningens primärmaterial utgöres sålunda av 98 under ett helt år förda hushållsböcker. Då folkmängden i Hälsingborg den 31 december 1913 uppgick till 34 742 invånare, kom följaktligen en slutförd och bearbetad hushållsbok på var 355:te invånare.

Innan en närmare redogörelse lämnas för undersökningens resultatet beträffande Hälsingborg, må förutskickas några kortfattade uppgifter rörande det använda *hushållsboksformuläret* och dess uppställning.

I fråga om formuläret för hushållsböckerna hava vid undersökningar av hithörande slag huvudsakligen tvenne olika system tillämpats: det ena med normaliserad bokföring, d. v. s. med på förhand uppgjorda rubriker, där bokföraren har att insätta vederbörande inkomst- och utgiftsposter, det andra med tvångsfri bokföring, varvid de olika posterna införas i tidsföljd med nödig specificering. Vid den första svenska undersökningen av detta slag, Stockholms stads statistiska kontors undersökning angående levnadskostnaderna i Stockholm 1907—1908,¹ kom det senare systemet till användning.

¹ Stockholms stads statistik, X, nr 1. Stockholm 1910.

I förevarande undersökning har hushållsboken närmast varit av den förra typen, med fasta rubriker för de viktigare inkomst- och utgiftsposterna men med tomma rader för specificering av övriga poster. Den noggrannhet och omsorg, varmed böckerna i stort sett blivit förda, har också möjliggjort en synnerligen ingående uppdelning av inkomst- och särskilt utgiftsposterna.

Den använda hushållsboken hade för varje vecka ett uppslag, där utgifterna antecknades för varje dag och inkomsterna infördes vid veckans slut med specificering under de härför avsedda rubrikerna. Vid tveksamhet, under vilken rubrik en utgifts- eller inkomstpost borde föras, eller därest utgift eller inkomst icke passade till någon av de tryckta rubrikerna, skulle sådan post specificeras och införas å någon av de tomma raderna. Utförliga anvisningar och exempel för böckernas förande voro intagna i slutet av hushållsboken.

För varje vecka skulle räkenskaperna avslutas, och innehöll formuläret för detta ändamål ett veckosammandrag, varest å vänstra sidan skulle antecknas kontanta behållningen i kassan vid veckans början, lån, som upptagits under veckan, uttagningar från sparkasseräkning, sparbanksbok el. d., tidigare utlånta penningar, som under veckan återbekommit, ävensom samtliga kontanta inkomster under veckan, samt å högra sidan kontanta utgifter under veckan, kapitalavbetalning å lån, som tidigare upptagits, insättning på bank och utlånade medel samt kontanta behållningen i kassan vid veckans slut. Voro räkenskaperna rätt förda, skulle summan av posterna å vänstra sidan stämma med summan av posterna å högra sidan av veckosammandraget. Dessa veckobokslut hava utgjort en verksam kontroll mot felaktigheter i bokföringen, såsom uteglömmande eller dubbelföring av poster, enär bokföraren själv härigenom haft möjlighet konstatera, om verkligen alla inkomster och utgifter bokförts.

Sedan veckans räkenskaper slutförts, skulle slutsummorna för de olika slagen av utgifter och inkomster införas särskilt för var och en av årets 52 veckor efter vartannat i ett härför avsett sammandrag och vid räkenskapsårets slut verkställas nedsummering av veckoposterna.

I. Hushållens sammansättning m. m.

Undersökningens primärmaterial utgöres, som förut nämnts, för Hälsingborgs vidkommande av 98 under loppet av ett helt år förda hushållsböcker. Familjernas utgifter under räkenskapsåret utgjorde lägst 1 126 kr. och högst 3 197 kr.

Med hänsyn till *årsutgiftens storlek* fördelade sig hushållen på grupper enligt nedanstående sammanställning.

	Års utgift, kronor							Samtliga hushåll
	Under 1 250	1 250—1 500	1 500—1 750	1 750—2 000	2 000—2 500	2 500—3 000	3 000—4 000	
Antal	3	12	29	27	23	2	2	98
I procent	3.1	12.2	29.6	27.6	23.5	2.0	2.0	100.0

Såsom synes kom på vardera av grupperna 1 500—1 750 kr. och 1 750—2 000 kr. mer än en fjärdedel av samtliga hushåll samt på gruppen 2 000—2 500 kr. något mindre än en fjärdedel.

Beträffande hushållsföreståndarnas *yrkesfördelning* framgår av efterföljande översikt, att flertalet eller 74.5 % av familjeförsörjarna voro arbetare och de övriga lägre funktionärer i allmän eller enskild tjänst.

	Års utgift, kronor							Samtliga hushåll	
	Under 1 250	1 250—1 500	1 500—1 750	1 750—2 000	2 000—2 500	2 500—3 000	3 000—4 000	Antal	%
A. Arbetare	2	11	26	18	15	1	—	73	74.5
Metall- och maskinindustri	—	3	4	7	6	1	—	21	21.4
Trävaruindustri	1	—	4	—	2	—	—	7	7.2
Byggnadsverksamhet	1	2	2	2	—	—	—	7	7.2
Beklädnadsindustri	—	2	7	1	—	—	—	10	10.2
Närings- o. njutningsämnesindustri	—	—	2	3	1	—	—	6	6.1
Annan industri	—	1	4	3	3	—	—	11	11.2
Övriga	—	3	3	2	3	—	—	11	11.2
B. Lägre tjänstemän m. fl.	1	1	3	9	8	1	2	25	25.5
I statens tjänst	—	1	3	5	3	—	—	12	12.3
I kommunens tjänst	—	—	—	2	3	—	2	7	7.1
I enskild tjänst	1	—	—	2	2	1	—	6	6.1
Summa	3	12	29	27	23	2	2	98	100.0

Antalet familjemedlemmar inom samtliga redovisade hushåll utgjorde tillsammans 442 eller i medeltal 4.5 medlemmar per familj. Fördelningen inom olika utgiftsgrupper är angiven i efterföljande tablå.

	Års utgift, kronor							D ä r a v		
	Under 1 250	1 250—1 500	1 500—1 750	1 750—2 000	2 000—2 500	2 500—3 000	3 000—4 000	Samtliga hushåll	arbetareshushåll	lägre tjänstemannahushåll
Antal familjemedlemmar i allt	11	54	118	121	117	13	8	442	321	121
Därav: mankön	6	25	61	61	67	6	4	230	163	67
kvinkön	5	29	57	60	50	7	4	212	158	54
Antal familjemedlemmar i medeltal per hushåll	3.7	4.5	4.1	4.5	5.1	6.5	4.0	4.5	4.4	4.8

I medeltal kom på varje arbetarhushåll 4.4 och på varje tjänstemannahushåll 4.8 familjemedlemmar. Medeltalssiffrorna utvisa med undantag för gruppen 3 000—4 000 kr. stegring inom de högre utgiftsgrupperna.

I flertalet eller 89 hushåll bestod familjen av man, hustru och barn, i 4 fall av endast man och hustru samt i 1 fall av man och barn. Dessutom förekommo i 4 fall andra anhöriga såsom medlemmar av familjen.

Familjernas storlek varierade från 2 till 10 personer, såsom nedanstående sammanställning utvisar.

	Års utgift, kronor							Samtliga hushåll	
	Under 1250	1250—1500	1500—1750	1750—2000	2000—2500	2500—3000	3000—4000	Antal	%
Hushåll med									
2 familjemedlemmar .	—	—	2	1	2	—	—	5	5.1
3 » .	2	2	8	6	4	—	1	23	23.5
4 » .	—	4	12	9	4	—	—	29	29.6
5 » .	1	4	2	5	2	1	1	16	16.3
6 » .	—	2	3	4	6	—	—	15	15.3
7 » .	—	—	2	—	3	—	—	5	5.1
8 » .	—	—	—	2	1	1	—	4	4.1
9 » .	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10 » .	—	—	—	—	1	—	—	1	1.0
Summa	3	12	29	27	23	2	2	98	100.0

Ej fullt en tredjedel (29.6 %) av hushållen hade fyra medlemmar, något mindre än en fjärdedel (23.5 %) tre, 16.3 % fem och 15.3 % sex medlemmar. Omkring en tiondedel (10.2 %) av hushållen hade 7 medlemmar och därutöver, däribland en familj på tio personer.

Familjemedlemmarnas *ålder* inom olika utgiftsgrupper gestaltade sig på följande sätt.

Åldersgrupper	Å r s u t g i f t,											
	Under 1250			1250—1500			1500—1750			1750—2000		
	Män	Kvinnor	Summa	Män	Kvinnor	Summa	Män	Kvinnor	Summa	Män	Kvinnor	Summa
1—3 år	1	—	1	2	7	9	14	4	18	8	6	14
4—6 »	1	—	1	2	3	5	6	7	13	7	5	12
7—9 »	—	—	—	3	4	7	7	6	13	11	7	18
10—12 »	1	1	2	5	2	7	3	7	10	4	4	8
13—14 »	—	1	1	1	—	1	1	4	5	1	5	6
15—16 »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2
17—18 »	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	2	2
Över 18 år	3	3	6	12	12	24	30	29	59	29	30	59
Summa	6	5	11	25	29	54	61	57	118	61	60	121

Beträffande *bostäderna* hava meddelats uppgifter om dessas upplåtelseform och storlek. Flertalet eller 92 av här ifrågavarande hushåll voro, såsom framgår av följande tablå, hänvisade till förhyrda lägenheter, medan 1 familj hade fritt upplåten bostad och 5 bebodde lägenheter i egna hus.

	Årsutgift, kronor							D ä r a v		
	Under 1 250	1 250- 1 500	1 500- 1 750	1 750- 2 000	2 000- 2 500	2 500- 3 000	3 000- 4 000	Samt- liga hushåll	arbe- tar- hus- håll	lägre tjänste- manna- hushåll
Hyrd bostad	3	12	27	26	21	1	2	92	69	23
Fritt upplåten bostad	—	—	1	—	—	—	—	1	1	—
Egen bostad	—	—	1	1	2	1	—	5	3	2
Summa	3	12	29	27	23	2	2	98	73	25

En översikt av bostadslägenheternas storlek meddelas i nedanstående sammanställning.

	Årsutgift, kronor							Samtliga hushåll		D ä r a v					
										arbetar- hushåll		lägre tjänste- manna- hushåll			
	Under 1 250	1 250- 1 500	1 500- 1 750	1 750- 2 000	2 000- 2 500	2 500- 3 000	3 000- 4 000	Antal	%	Antal	%	Antal	%	%	%
Hushåll, boende i lägenheter om															
1 rum och kök	3	4	7	4	1	—	—	19	19.4	16	21.9	3	12.0		
2 " " "	—	7	20	22	15	—	—	64	65.3	49	67.1	15	60.0		
3 " " "	—	1	2	1	6	2	2	14	14.3	8	11.0	6	24.0		
4 " " "	—	—	—	—	1	—	—	1	1.0	—	—	1	4.0		
Summa	3	12	29	27	23	2	2	98	100.0	73	100.0	25	100.0		
Antal rum (inkl. kök) i medeltal per hushåll	2.0	2.8	2.8	2.9	3.3	4.0	4.0	3.0	—	2.9	—	3.2	—		

k r o n o r									S a m t l i g a h u s h å l l					
2 000—2 500			2 500—3 000			3 000—4 000			Antal			%		
Män	Kvin- nor	Sum- ma	Män	Kvin- nor	Sum- ma	Män	Kvin- nor	Sum- ma	Män	Kvin- nor	Sum- ma	Män	Kvin- nor	Sum- ma
5	4	9	—	—	—	—	—	—	30	21	51	13.0	9.9	11.5
8	5	13	1	—	1	—	—	—	25	20	45	10.9	9.4	10.2
11	4	15	2	2	4	—	—	—	34	23	57	14.8	10.9	12.9
8	4	12	1	2	3	—	—	—	22	20	42	9.6	9.4	9.5
4	4	8	—	—	—	1	—	1	8	14	22	3.5	6.6	5.0
2	2	4	—	1	1	—	—	—	3	4	7	1.3	1.9	1.6
1	3	4	—	—	—	—	—	—	1	6	7	0.4	2.8	1.6
28	24	52	2	2	4	3	4	7	107	104	211	46.5	49.1	47.7
67	50	117	6	7	13	4	4	8	230	212	442	100.0	100.0	100.0

Icke mindre än 64 eller två tredjedelar av samtliga hushåll bebodde sålunda lägenheter om två rum och kök, 19 eller en femtedel innehade enrumslägenheter och 15 familjer hade lägenheter om tre rum och kök eller därutöver. Mer än en femtedel av arbetarfamiljerna innehade lägenheter om ett rum och kök, medan detta bland lägre tjänstemannahushållen endast var fallet med en åttandedel. De större lägenhetskategorierna funnos helt naturligt i de högre utgiftsgrupperna.

Inneboende, inackorderade eller spisande gäster funnos i 27 hushåll eller i mer än en fjärdedel (27.6 %) av samtliga, såsom närmare synes av efterföljande tablä.

	Års utgift, kronor							Samtliga hushåll	
	Under 1 250	1 250-1 500	1 500-1 750	1 750-2 000	2 000-2 500	2 500-3 000	3 000-4 000	Antal	%
Antal familjer i allt	3	12	29	27	23	2	2	98	100.0
Antal familjer <i>med</i> inneboende eller inackorderade	—	2	7	8	6	—	—	23	23.5
Därav med inneboende (utan spisning)	—	2	3	4	4	—	—	13	13.3
Därav med inackorderade (med spisning)	—	—	4	4	2	—	—	10	10.2
Antal familjer <i>med</i> enbart spisande gäster	—	1	—	—	2	1	—	4	4.1
Antal familjer <i>utan</i> inneboende eller spisande gäster	3	9	22	19	15	1	2	71	72.4

Antalet familjer med inneboende, varmed avses sådana, som begagna sig av familjens lägenhet som bostad utan att deltaga i livsmedelsförbrukningen, utgjorde 13, och 10 familjer hade helinackorderade (med spisning). Enbart spisande gäster förekommo i 4 familjer.

Av samtliga familjer hade ingen under räkenskapsåret använt sig av tjänarinna.

II. Hushållens inkomster och utgifter.

Översikt av hushållens inkomster och utgifter. I syfte att såvitt möjligt er- hålla en nettobudget hava från den egentliga hushållsbudgeten avskilts först och främst de s. k. bokföringsposterna, såsom in- och utlåning, insätt- ning i och uttagning ur bank, betalning av lån och återbekommande därav, men hava även från inkomsten dragits för dess förvärvande ådragna utgifter, såsom exempelvis utgifter för frambringande av naturprodukter, frakt- utgifter för mottagna gåvor m. m. Vissa poster, såsom inkomster av inackor- dering och uthyrning, inkomster av och utgifter för försäkring och lotteri- spel, handelsvinst o. d., äro emellertid bruttoposter.

Totala inkomstbeloppet under räkenskapsåret för samtliga 98 hushåll utgjorde 180 073 kr. Den minsta årsinkomsten var 1 119 kr. och den högsta 3 618 kr. I genomsnitt för samtliga hushåll utgjorde inkomsten 1 837⁴⁸ kr. Utgifternas storlek för samtliga hushåll uppgick till 180 314 kr. Den minsta utgiftssumman utgjorde 1 126 kr. och den största 3 197 kr. samt genomsnitts- utgiften för samtliga hushåll 1 839⁹⁴ kr. Det ekonomiska resultatet visar så- ledes ett underskott på sammanlagt 241 kr. eller i genomsnitt per familj 2⁴⁶ kr.

Den kontanta behållningen vid räkenskapsårets början utgjorde tillsammans 2 551 kr. och vid dess slut 2 931 kr. eller i genomsnitt per hushåll resp. 26 och 30 kr. Upptagna lån belöpte sig till 6 268 kr., och hade under året lån och andra skulder återbetalts till ett belopp av 4 582 kr. eller i genom- snitt resp. 64 och 47 kr. Uttagningarna ur bank uppgingo till 5 271 kr. och insättningarna till 6 384 kr. Av utlånta medel hade återbekommit 1 174 kr. och under året hade utlånats 1 127 kr.

I nedanstående sammanställning meddelas en översikt av antalet hushålls- böcker med överskott eller brist inom olika utgiftsgrupper.

Utgiftsgrupper	A n t a l b ö c k e r					
	med överskott		med underskott		Summa	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%
	44	44.9	54	55.1	98	100.0
Under 1 250 kr.	2	66.7	1	33.3	3	100.0
1 250—1 500 »	6	50.0	6	50.0	12	100.0
1 500—1 750 »	9	31.0	20	69.0	29	100.0
1 750—2 000 »	12	44.4	15	55.6	27	100.0
2 000—2 500 »	12	52.2	11	47.8	23	100.0
2 500—3 000 »	1	50.0	1	50.0	2	100.0
3 000—4 000 »	2	100.0	—	—	2	100.0

I mer än hälften (55·1 %) av hushållen hade utgifterna överstigit inkomsterna under året. Inom de tre lägsta grupperna avtog med ökade inkomster och utgifter den procentuella andelen av hushåll med överskott och ökades antalet hushåll med brist. Beträffande övriga grupper kan någon bestämd tendens i detta avseende icke påvisas.

Inkomsterna. I tab. 1 i tabellbilagan meddelas uppgifter i absoluta och relativa tal angående inkomster och utgifter i medeltal per hushåll inom olika utgiftsgrupper, varvid huvudsakligen samma gruppindelning följts som vid stockholmsundersökningen. Av åtskilliga skäl har det emellertid ansetts lämpligt att i textframställningen använda en annan något mindre specificerad gruppering, som framdeles kan komma till användning vid en jämförelse av levnadskostnaderna å olika av undersökningen berörda orter. Enligt denna indelning hava utgiftsgrupperna begränsats till 3, av vilka den första omfattar hushåll med en årsutgift av 1 000—1 750 kr., den andra 1 750—2 500 kr. samt den tredje sådana hushåll, vilkas utgifter under räkenskapsåret uppgått till eller överstigit 2 500 kr. Vad Hälsingborg beträffar, kom enligt denna indelning på den första gruppen 44, på den andra 50 och på den tredje endast 4 hushåll, varför den sistnämnda gruppen ej kan tillmätas någon egentlig betydelse ur representativ synpunkt. Familjemedlemmarnas antal var i lägsta utgiftsgruppen 4·2, i den närmast högre 4·8 samt i den högsta 5·3 personer. Förhållandet mellan inkomster och utgifter inom de olika utgiftsgrupperna framgår av nedanstående översikt.

	Årsutgift, kronor			Summa	D ä r a v	
	1 000— 1 750	1 750— 2 500	2 500— 4 000		arbetar- hushåll	lägre tjänste- mannahushåll
Inkomster i medeltal per hushåll	1 511·74	2 024·43	3 083·78	1 837·48	1 763·12	2 054·60
Utgifter > > > >	1 531·25	2 027·68	2 888·70	1 839·94	1 770·50	2 042·69
Balans > > > >	- 19·51	- 3·25	+ 195·08	- 2·46	- 7·38	+ 11·91

Budgeten visar, såsom synes, underskott inom de båda lägre utgiftsgrupperna men överskott för den tredje gruppen. Tjänstemannafamiljerna hade i genomsnitt överskott, arbetarfamiljerna däremot brist.

I tab. 1 äro inkomsterna uppdelade i sex huvudtitlar, nämligen inkomst av arbete, inkomst av inackordering och uthyrning, sjukhjälp, pension o. d., gåvor, räntor samt övriga inkomster. Inkomst av arbete har uppdelats på inkomst av mannens, hustruns och barnens arbete. Mannens arbetsinkomst har ytterligare uppdelats på hans huvudinkomst, kontant och in natura, samt biinkomst. Efterföljande sammanställning utvisar i absoluta och relativa tal de olika inkomsttitlarnas betydelse inom olika utgiftsgrupper.

Inkomster i medeltal per hushåll inom olika utgiftsgrupper.

	Absoluta tal				Relativa tal			
	Årsutgift, kronor			Summa	Årsutgift, kronor			Summa
	1 000— 1 750	1 750— 2 500	2 500— 4 000		1 000— 1 750	1 750— 2 500	2 500— 4 000	
Inkomster i allt	1 511·74	2 024·43	3 083·78	1 837·48	100·00	100·00	100·00	100·00
I. Inkomst av arbete	1 358·15	1 787·31	2 819·41	1 636·75	89·83	88·29	91·43	89·08
1. mannens	1 313·63	1 632·12	2 312·63	1 516·90	86·89	80·62	74·99	82·56
A. huvudinkomst	1 264·46	1 537·22	2 172·13	1 440·67	83·64	75·93	70·43	78·41
därav kontant	1 253·57	1 516·93	2 150·38	1 424·54	82·92	74·93	69·73	77·53
" in natura	10·89	20·29	21·75	16·13	0·72	1·00	0·70	0·88
B. biinkomst	49·17	94·90	140·50	76·23	3·25	4·69	4·56	4·15
2. hustruns	27·86	49·08	202·81	45·83	1·84	2·43	6·58	2·49
3. barnens	16·66	106·11	303·97	74·02	1·10	5·24	9·86	4·63
II. Inkomst av inackordering o. uthyrning	34·41	38·71	10·75	35·64	2·28	1·91	0·35	1·94
III. Sjukhjälp, pension o. dyl.	36·05	55·68	33·83	45·97	2·39	2·75	1·10	2·50
IV. Gåvor	18·27	35·12	150·62	32·27	1·21	1·73	4·88	1·76
V. Räntor	0·71	13·48	1·50	7·26	0·05	0·67	0·05	0·39
VI. Övriga inkomster	64·15	94·13	67·67	79·59	4·24	4·65	2·19	4·33

För de i undersökningen inbegripna 98 familjerna uppgick sålunda årsinkomsten i genomsnitt till 1 837 kr. Av de olika inkomstitlarna är givetvis inkomst av arbete den viktigaste, i det icke mindre än 1 637 kr. eller 89·08 % av inkomsterna kommo på denna inkomstkälla. Av de relativa talen framgår vidare, att huvudinkomsten i familjen, mannens arbetsförtjänst, som i genomsnitt utgjorde 1 517 kr. eller 82·56 % av samtliga inkomster under året, sjunker med stigande intäkter. Mannens huvudinkomst, vartill hänförs inkomsten av hans anställning eller sysselsättning inom hans speciella yrke, uppgick i genomsnitt till 1 441 kr. eller 78·41 % av årsinkomsterna. Av detta belopp hade 1 425 kr. åtnjutits kontant samt 16 kr. in natura i form av fri bostad, fri läkare och medicin, fria järnvägsresor o. s. v. Till mannens biinkomst har räknats ersättning för arbete, som faller utom hans egentliga yrke. Denna inkomst, som i genomsnitt utgjorde 76 kr. eller 4·15 %, var såväl absolut som relativt taget minst inom den lägsta utgiftsgruppen. Hustruns arbetsinkomst, som i genomsnitt belöpte sig till 46 kr. eller 2·49 %, visade stigande procentuell andel av årsinkomsten, allteftersom denna ökades. I allmänhet utgjordes det arbete, varigenom hustrurna förvärvade sitt bidrag till familjens inkomster, av olika slags hemarbete, såsom sömnad, tvätt, strykning m. m., men även arbete utom hemmet förekom, såsom servering o. d. Vanliga göromål för hushållets räkning, såsom lag-

ning av kläder o. s. v., hava härvid ej tagits i betraktande. Barnen bidrogo med i genomsnitt 74 kr. eller 4.03 % av inkomsterna.

Inkomsten av inackordering eller uthyrning — siffrorna avse bruttoinkomsten — var jämförelsevis obetydlig, i genomsnitt 36 kr. eller 1.94 %. Inkomsterna av sjukhjälp, pension o. d. samt gåvor utgjorde resp. 46 och 32 kr. eller resp. 2.50 och 1.76 % av årsinkomsterna. Ränteinkomsten var en obetydlighet, i genomsnitt 7 kr. per hushåll eller 0.39 %. Övriga, i tabellen ej specificerade inkomster uppgingo i medeltal till 80 kr. eller 4.33 % av samtliga inkomster. I nedanstående översikt hava de olika inkomstposter, som inbegripits under »övriga inkomster», närmare specificerats, så långt detta med anlitande av uppgifter i primärmaterialet varit möjligt.

	Kr.	I % av samtliga inkomster
Övriga inkomster i medeltal per hushåll	79.59	4.33
Därav: Försäljning av inventarier och kläder	2.06	0.11
Handelsvinst	31.39	1.71
Lotterivinst	7.70	0.42
Stipendium	1.22	0.07
Bidrag för fosterbarn	0.82	0.04
Mobiliseringsavlöning	5.33	0.29
Arv	4.99	0.27
Eget hem, netto	8.56	0.47
Trädgårdstäppa, netto	6.12	0.33
Höns- och kaningård, netto	0.33	0.02
Bär- och bränsleplockning samt fiske	0.98	0.05
Ej spec. inkomster	10.09	0.55

Det var, såsom synes, endast 0.55 % av samtliga inkomster, som ej närmare specificerats i hushållsböckerna. I främsta rummet bland de kontanta inkomsterna kom handelsvinst med 1.71 % och därefter lotterivinst med 0.42, mobiliseringsavlöning med 0.29, arv med 0.27, försäljning av inventarier och kläder med 0.11, stipendium med 0.07 samt bidrag för fosterbarn med 0.04 % av samtliga hushålls inkomst i genomsnitt under året. Icke mindre än 71 familjer hade haft inkomst av handelsvinst, mobiliseringsavlöning hade åtnjutits av 30 familjefäder, 8 hade vunnit på lotteri, 5 familjefäder hade erhållit stipendium, 4 familjer hade försålt inventarier eller kläder, en familj hade uppburit bidrag från kommunen för fosterbarn och en familj hade under året erhållit ett arv.

Beträffande här upptagna inkomster in natura må anmärkas, att desamma avse nettoinkomsten, således med avdrag för eventuella kostnader. Nettoinkomsten av egna hem, som innehades av 5 familjer och varom mera framdeles (sid. 23), belöpte sig till 0.47 % av årsinkomsten. Icke mindre än 44 familjer hade egen eller hyrd trädgårdstäppa eller koloniträdgård, varå nettoinkomsten uppgick till 599.82 kr., motsvarande 6.12 kr. per familj eller 0.33 % av totalinkomsten. Utgifterna för arrende, frö, sättpotatis, gödsling etc. belöpte sig till 454.98 kr. Genom bär-, svamp- och bränsleplockning samt fiske hade 17 familjer bidragit med 96.10 kr. eller 0.05 % av årsinkomsten. För 2 familjer, vilka innehade höns- eller kaningård, utgjorde nettot därav under året 32.72 kr. eller 0.02 % av samtliga familjers inkomster.

Beträffande inkomsternas fördelning på olika huvudposter inom arbetar- och lägre tjänstemannahushållen framgår av tab. 1 i tabellbilagan, att arbetsinkomsten i sin helhet var relativt större inom den förra gruppen än inom den senare (resp. 89·69 och 87·54 %). Mannens inkomst av arbete utgjorde likaledes en större del av inkomsten bland arbetarfamiljerna än bland tjänstemannahushållen, under det att förhållandet var motsatt beträffande barnens bidrag till familjens inkomster. En jämförelsevis större del av mannens huvudinkomst åtnjöts bland funktionärerna in natura, varemot bland dem männens biinkomster voro lägre än bland arbetarfamiljerna.

Av nedanstående tabell erhåller man en översikt av de olika inkomstposternas betydelse, då resp. familjers storlek tages i betraktande.

Inkomster i genomsnitt per hushåll inom familjer av olika storlek.

	Antal familjemedlemmar					Summa
	2	3	4	5-6	7-10	
<i>Absoluta tal.</i>						
Antal hushåll	5	23	29	31	10	98
Inkomster i allt	1 857·30	1 815·67	1 705·79	1 892·99	2 087·58	1 837·48
I. Inkomst av arbete	1 455·47	1 545·92	1 584·40	1 703·05	1 882·63	1 636·75
1. Inkomst av mannens arbete	1 377·72	1 488·64	1 486·76	1 571·77	1 568·84	1 516·90
a. huvudinkomst	1 231·00	1 408·60	1 429·94	1 504·80	1 451·59	1 440·67
b. biinkomst	146·72	80·04	56·82	66·97	117·25	76·23
2. Inkomst av hustruns arbete	11·75	28·86	41·05	54·25	89·63	45·83
3. » » barnens »	66·00	28·42	56·59	77·03	224·16	74·02
II. Inkomst av inackordering o. ut- hyrning	8·50	54·72	35·47	27·13	32·15	35·64
III. Sjukhjälp, pension o. dyl.	41·00	111·90	14·91	26·00	48·83	45·97
IV. Gåvor	99·40	42·14	18·89	26·97	32·72	32·27
V. Räntor	49·18	16·85	1·08	1·49	—	7·26
VI. Övriga inkomster	203·75	44·14	51·54	108·35	91·25	79·59
<i>Relativa tal.</i>						
Inkomster i allt	100·00	100·00	100·00	100·00	100·00	100·00
I. Inkomst av arbete	78·36	85·15	92·89	89·97	90·18	89·08
1. Inkomst av mannens arbete	74·18	81·99	87·16	83·03	75·15	82·56
a. huvudinkomst	66·28	77·58	83·83	79·49	69·53	78·41
b. biinkomst	7·90	4·41	3·33	3·54	5·62	4·15
2. Inkomst av hustruns arbete	0·63	1·59	2·41	2·87	4·29	2·49
3. » » barnens »	3·55	1·57	3·32	4·07	10·74	4·03
II. Inkomst av inackordering o. ut- hyrning	0·46	3·01	2·08	1·43	1·54	1·94
III. Sjukhjälp, pension o. dyl.	2·21	6·16	0·87	1·37	2·34	2·50
IV. Gåvor	5·35	2·32	1·08	1·43	1·57	1·76
V. Räntor	2·65	0·93	0·06	0·08	—	0·39
VI. Övriga inkomster	10·97	2·43	3·02	5·72	4·37	4·33

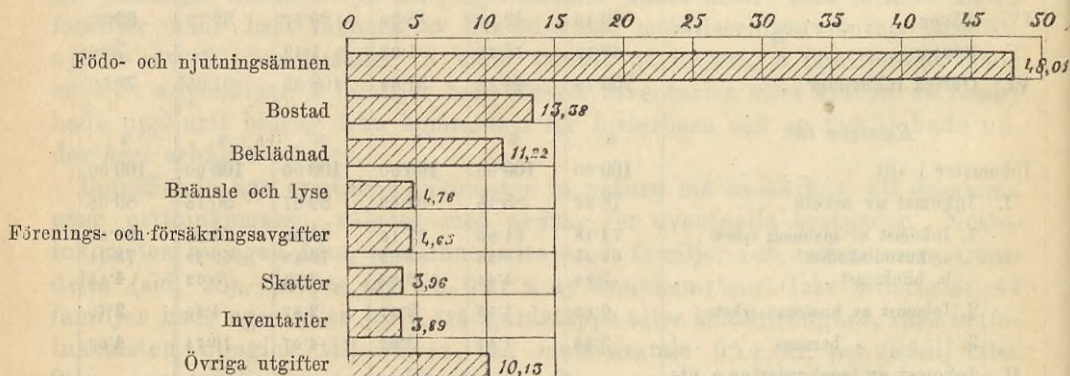
I allmänhet voro inkomsterna absolut taget högre i familjer med större antal medlemmar, utvisande en tillväxt från 1 857 kr. i medeltal för 2-personershushållen till 2 088 kr. för hushållen bestående av 7—10 personer. Arbetsinkomsten ökades absolut taget med växande antal familjemedlemmar och var relativt lägst bland 2-personershushållen, vilka åter hade jämförelsevis stora intäkter av gåvor och »övrige inkomster». Mannens arbetsinkomst var förhållandevis lägst inom sistnämnda hushållsgrupp, som även hade att uppvisa anmärkningsvärt låg inkomst av hustruns förvärvsarbete. Bland familjerna på 7 och flera medlemmar var inkomsten av hustruns och barnens arbete relativt störst.

Utgifterna. Det största intresset vid undersökningar av förevarande slag knyter sig till utgiftssidan och de särskilda utgiftsposternas absoluta och relativa fördelning inom hushåll av olika ekonomisk och social karaktär.

I tabellen å nästföljande sida meddelas en översikt i absoluta och relativa tal över de genomsnittliga årsutgifternas fördelning på 18 huvudtitlar inom trenne olika utgiftsgrupper.

Utgifterna utgjorde i medeltal för samtliga 98 familjer 1 840 kr. Den absolut och relativt största utgiften kom på gruppen födo- och njutningsämnen, nämligen i genomsnitt 883 kr. eller 48·01 % av samtliga utgifter. Därefter följde utgifter för bostad med 246 kr. eller 13·38 % och för beklädnad med 206 kr. eller 11·22 %. Närmast efter dessa utgiftsposter kommo utgifterna för bränsle och lyse med 88 kr. eller 4·76 % av årsutgifterna, för förenings- och försäkringsavgifter med 86 kr. eller 4·65 %, för skatter med 73 kr. eller 3·96 % samt för inventarier med 72 kr. eller 3·89 %. Tillsammans åtgick

De viktigaste utgiftsposternas relativa storlek.

Utgifter i medeltal per hushåll inom olika utgiftsgrupper.

	Absoluta tal				Samtliga hushåll	Relativa tal			
	Årsutgift, kronor			1 000— 1 750		Årsutgift, kronor			Samtliga hushåll
	1 750— 2 500	2 500— 4 000	4 000—			1 750— 2 500	2 500— 4 000	4 000—	
Utgifter i allt	1 531·25	2 027·68	2 888·70	1 839·94	100·00	100·00	100·00	100·00	
I. Födo- och njutnings- ämnen	765·84	961·83	1 194·37	883·33	50·02	47·43	41·35	48·01	
1. Matvaror	713·55	880·73	1 114·32	815·20	46·60	43·43	38·58	44·30	
2. Dryckesvaror	24·76	30·18	15·93	27·17	1·62	1·49	0·55	1·48	
3. Tobak	10·72	11·94	19·53	11·70	0·70	0·59	0·68	0·64	
4. Förtäring utom hem- met	16·81	38·98	44·59	29·26	1·10	1·92	1·54	1·59	
II. Bostad	207·54	269·03	384·33	246·13	13·56	13·27	13·30	13·38	
III. Bränsle och lyse	77·88	93·80	118·83	87·67	5·09	4·63	4·11	4·76	
IV. Inventarier	51·27	79·87	190·29	71·53	3·35	3·94	6·59	3·89	
V. Beklädnad	157·87	236·12	367·10	206·34	10·31	11·64	12·71	11·22	
VI. Tvätt och renhållning	22·34	31·89	42·65	28·04	1·46	1·57	1·48	1·52	
VII. Hygien	29·03	37·03	61·99	34·46	1·90	1·88	2·14	1·87	
VIII. Utgifter för intellek- tuella ändamål	20·46	31·90	43·85	27·25	1·34	1·57	1·52	1·48	
IX. Förenings- och försäk- ringsavgifter	70·35	94·73	140·01	85·63	4·59	4·67	4·85	4·65	
X. Gåvor, understöd till anhöriga	10·76	25·27	49·77	19·76	0·70	1·25	1·72	1·08	
XI. Skatter	55·04	81·09	167·17	72·91	3·59	4·00	5·79	3·96	
XII. Nöjen och förströelser	15·44	21·06	57·41	20·02	1·01	1·04	1·99	1·09	
XIII. Resor	20·75	29·83	54·32	26·75	1·35	1·47	1·88	1·45	
XIV. Ränta å lån	1·23	3·03	—	2·10	0·08	0·15	—	0·12	
XV. Telefon, post- o. skriv- utensilier	3·31	4·63	5·48	4·07	0·21	0·23	0·19	0·22	
XVI. Lottsedlar	10·16	10·68	2·62	10·12	0·66	0·53	0·09	0·55	
XVII. Utgifter för tjänare o. hjälp	0·21	1·80	2·25	1·10	0·01	0·09	0·08	0·06	
XVIII. Övriga utgifter	11·77	14·09	6·26	12·73	0·77	0·69	0·21	0·69	

för nämnda utgiftsposter 1 654 kr. eller 89·87 % av årsutgifterna. I tabellen ej närmare specificerade utgifter utgjorde i medeltal endast 13 kr. (0·69 %). De större utgiftsposternas relativa storlek åskådliggöres närmare av diagrammet å näst föregående sida.

Utgifternas fördelning inom arbetar- och lägre tjänstemannahushållen företer vissa olikheter, såsom närmare synes av tab. 1 i tabellbilagan. Av årsutgifterna, som för dessa familjer i genomsnitt utgjorde resp. 1 771 och 2 043 kr., kom efterföljande andel på de viktigare utgiftsposterna:

	Arbetar- hushåll	Lägre tjänste- mannahushåll
Födo- och njutningsämnen	49·11 %	45·22 %
Bostad	13·05 »	14·21 »
Bränsle och lyse	4·80 »	4·67 »
Inventarier	3·54 »	4·76 »
Beklädnad	10·78 »	12·32 »
Skatter	3·77 »	4·45 »
Övriga utgifter	14·95 »	14·37 »
	Summa 100·00 %	100·00 %

Utgifterna för födo- och njutningsämnen drogo alltså en relativt större andel av årsbudgeten bland arbetarfamiljerna än bland funktionärerna, medan förhållandet var omvänt beträffande utgifterna för bostad, inventarier, beklädnad och skatter. För bränsle och belysning utgavs jämförelsevis ungefär lika mycket inom båda hushållskategorierna.

Konsumtionskomplexets sammansättning visade sig, såsom synes av tabellen å sid. 21, något olika inom olika utgiftsgrupper, i det de särskilda utgiftsposterna ej voro av samma betydelse inom de olika grupperna. Som bekant fastslog den tyske statistikern Ernst Engel på sin tid bl. a. den satsen, att ju större vederbörande hushålls inkomster äro, desto lägre blir den procent-sats av de samlade utgifterna, som går till näringsmedel. Denna lag bekräftas även här, enligt vad som framgår av anförda tabell. Årsutgifterna för födo- och njutningsämnen ökades visserligen absolut taget från 766 kr. i den lägsta till 1 194 kr. i den högsta utgiftsgruppen, men procentalet för ifrågavarande utgifters andel av årsbudgeten sjönk från 50·02 till 41·35 %. För enbart posten matvaror voro motsvarande siffror resp. 46·60 och 38·58 %. Utgifterna för dryckesvaror visade relativt taget minskning med ökade årsutgifter, medan någon bestämd tendens beträffande utgifterna för tobak och förtäring utom hemmet ej kan konstateras. I nästföljande kapitel (sid. 31 ff.) kommer närmare redogörelse att lämnas för utgifterna till födo- och njutningsämnen.

Utgifterna för *bostad* belöpte sig i medeltal till 246 kr. eller mer än en åttendedel av samtliga utgifter under året. Inom de olika utgiftsgrupperna var hyresbeloppets relativa andel av årsutgifterna ungefär densamma. I tab. 1 i tabellbilagan hava utgifterna för bostad fördelats på hyra samt reparationer, flyttningskostnader o. d., vilka senare dock utgjorde en obetydlighet eller 0·14 % av budgeten. Hyressumman för de olika lägenhetskategorierna var i medeltal per år för ett rum och kök 170 kr., för två rum och kök 244 kr., för tre rum och kök 338 kr. samt för fyra rum och kök 395 kr. Antalet lägenheter var resp. 19, 64, 14 och 1. Enligt vad 1913—1914 års allmänna bostadsräkning givit vid handen, uppgick årsmedelhyran i Hälsingborg för lägenheter om ett rum och kök till 139 kr., för lägenheter om två rum och kök till 226 kr., för lägenheter om tre rum och kök till 379 kr. samt för lägenheter om fyra rum och kök till 563 kr.

I vilken utsträckning bostäderna voro försedda med en del sådana bekvämligheter, vilka befodra en god och sparsam hushållning antingen direkt genom att möjliggöra förvaring av i större poster och sålunda till billigare pris inköpta förnödenheter eller indirekt genom att inskränka behovet av för hushållets skötsel nödig arbetskraft, framgår av efterföljande sammanställning.

Lägenhetskategori: <i>Absoluta tal.</i>	Hela antalet lägen- heter	D ä r a v m e d						
		cen- tral- värme	elekt- riskt ljus	kokgas	vatten- ledning	skafferi	mat- källare	tvätt- stuga
1 rum och kök	19	2	1	6	18	19	17	18
2 » » »	65	5	5	46	63	59	65	65
3 » » »	13	—	1	10	12	12	13	13
4 » » »	1	—	—	1	1	1	1	1
Summa	98	7	7	63	94	91	96	97
<i>Relativa tal.</i>	%	%	%	%	%	%	%	%
1 rum och kök	100·0	10·5	5·3	31·6	94·7	100·0	89·5	94·7
2 » » »	100·0	7·7	7·7	70·8	96·9	90·8	100·0	100·0
3 » » »	100·0	—	7·7	76·9	92·3	92·3	100·0	100·0
4 » » »	100·0	—	—	100·0	100·0	100·0	100·0	100·0
Summa	100·0	7·1	7·1	64·3	95·9	92·9	98·0	99·0

Såsom ovan omnämnts (sid. 18), bebodde 5 av de i undersökningen inbegripna familjerna lägenheter i egna hus. Beträffande dessa hava särskilda uppgifter infordrats angående fastighetens taxeringsvärde, återstående skuld å egendomen samt inkomster och utgifter för densamma under året m. m. Tillsammans uppgick taxeringsvärdet för alla fem fastigheterna till 24 000 kr., av vilket belopp 19 700 kr. eller 82·08 % kommo på byggnaderna samt 4 300 kr. eller 17·92 % på tomterna. Vid räkenskapsårets slut återstående skuld å fastigheterna belöpte sig till 14 295 kr. eller 59·56 % av taxeringsvärdet.

I nedanstående översikt hava taxeringsvärde och kvarstående skuld uträknats i medeltal per fastighet, varvid även hänsyn tagits till taxeringsvärdets storlek.

Taxeringsvärde:	Antal fastig- heter	Taxerings- värde i genomsnitt kr.	D ä r a v		Återstående skuld å fastigheten kr.
			tomtens kr.	byggnadens kr.	
Högst 6 000 kr.	3	4 900·00	1 400·00	3 500·00	2 148·33
6 000—8 000 kr.	2	7 350·00	1 500·00	5 850·00	3 925·00
Summa	5	5 880·00	1 440·00	4 440·00	2 859·00

Beträffande eignahemsinnehavare har, såsom förut framhållits (sid. 18), vid bearbetningen på *utgiftssidan* upptagits hyresvärdet av den av familjen bebodda lägenheten samt på *inkomstsidan* detta hyresvärde med avdrag för

räntor å inteckningslån, underhållskostnader, skatter och onera. Då tre av egnahemsinnehavarna åtnjutit hyresinkomst av annan lägenhet i fastigheten än den familjen själv bebott, har även detta belopp lagts till inkomsterna av fastigheten. För samtliga 5 fastigheter belöpte sig inkomsterna av egen bostad och uthyrd lägenhet till 1 881 kr. samt utgifterna för räntor, underhåll, skatter o. s. v. till 1 042 kr., varigenom ett överskott uppkom på 839 kr.

I genomsnitt per fastighet gestaltade sig inkomster och utgifter på följande sätt.

Taxeringsvärde	Antal fastigheter	Inkomster i genomsnitt	Därav		Utgifter i genomsnitt	Därav		Balans
			egen bostad	uthyrd lägenhet		räntor	underhåll, skatter, onera	
		Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Högst 6 000 kr. . .	3	449·16	306·33	142·83	243·08	171·87	71·21	206·08
6 000—8 000 kr. . .	2	457·25	380·00	77·25	268·51	207·81	60·70	188·74
Summa	5	376·10	273·80	102·30	208·36	152·01	56·35	167·74

För bränsle och belysning erlades under räkenskapsåret i genomsnitt 88 kr. eller 4·76 % av utgifterna. I den lägsta utgiftsgruppen voro motsvarande tal 78 kr. och 5·09 % samt i den högsta 119 kr. och 4·11 %. Fördelningen på olika slag av bränsle och belysningsartiklar framgår av efterföljande tablä.

	Årsutgift, kronor			Summa	Årsutgift, kronor			Summa
	1 000—1 750	1 750—2 500	2 500—4 000		1 000—1 750	1 750—2 500	2 500—4 000	
	Kr.	Kr.	Kr.		Kr.	%	%	
Utgifter för bränsle och lyse .	¹ 77·88	² 93·80	118·83	³ 87·67	⁴ 100·00	⁵ 100·00	100·00	⁶ 100·00
Därav för: Ved	3·53	4·92	24·62	5·10	4·53	5·25	20·72	5·82
björkved	0·58	0·88	14·81	1·31	0·74	0·94	12·46	1·50
barrved	0·28	1·35	5·00	1·02	0·36	1·44	4·21	1·16
annan ved	2·67	2·69	4·81	2·77	3·43	2·87	4·05	3·16
Kol och koks	38·90	44·91	46·01	42·25	49·95	47·88	38·72	48·19
Gas	13·63	17·83	21·95	16·11	17·50	19·01	18·47	18·38
Fotogen	15·06	17·23	15·13	16·17	19·34	18·37	12·73	18·44
Elektriskt ljus	0·69	0·95	8·35	1·14	0·89	1·01	7·03	1·80
Annat	2·89	4·02	2·77	3·46	3·71	4·28	2·33	3·95

¹ Därav centralvärme 3·18 kr. — ² Därav centralvärme 3·94 kr. — ³ Därav centralvärme 3·44 kr. — ⁴ » » 4·08 % — ⁵ » » 4·20 % — ⁶ » » 3·92 %

För ved utgavs sålunda endast en obetydlighet, i medeltal för samtliga hushåll uppgående till 5 kr. (5·82 %), varav något mindre än hälften kom på björk- och barrved och något mer än hälften på annan ved (bokved, torv, sliprar, avfallsved). Utgifterna för kol och koks, som i genomsnitt uppgingo till 42 kr. eller inemot hälften (48·19 %) av samtliga utgifter för bränsle och belysning, ökades absolut taget från 39 kr. i den lägsta till 46 kr. i den högsta utgiftsgruppen, men procenttalet för ifrågavarande utgifters andel av bränsle- och belysningsbudgeten sjönk från 49·95 till 38·72 %. För gas åtgick i genomsnitt 16 kr. (18·38 %), för fotogen 16 kr. (18·44 %), för elektriskt ljus 1 kr. (1·30 %) samt för annan bränsle- och belysningsmateriel 3 kr. (3·95 %). Fotogenförbrukningen, som givetvis är starkt beroende av förbrukningen av gas och elektricitet, var relativt störst inom den lägsta utgiftsgruppen, där den utgjorde nära en femtedel (19·34 %) av hithörande utgifter, medan de båda andra grupperna hade att uppvisa högre procentsiffror för utgifterna till gas och elektriskt ljus.

För anskaffning och underhåll av *inventarier* utgavos i genomsnitt 72 kr. eller 3·89 % av årsbudgeten. Utgifterna härför stego, såsom synes av nedanstående tablå, såväl absolut som relativt med ökade årsutgifter.

	Årsutgift, kronor			
	1 000— 1 750	1 750— 2 500	2 500— 4 000	Samtliga hushåll
Utgifter för inventarier i medeltal per hushåll, kronor . . .	51·27	79·87	190·29	71·53
» » » i % av samtliga utgifter . . .	3·35	3·94	6·59	3·89

Den närmare fördelningen på olika slags inventarier synes av följande sammanställning.

	Årsutgift, kronor			Summa	Årsutgift, kronor			Summa
	1 000— 1 750	1 750— 2 500	2 500— 4 000		1 000— 1 750	1 750— 2 500	2 500— 4 000	
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	%	%	%	%
Utgifter för inventarier i allt	51·27	79·87	190·29	71·53	100·00	100·00	100·00	100·00
Därav för: Möbler, sängkläder	21·24	45·16	114·37	37·24	41·43	56·54	60·10	52·06
Kökssaker, servis	8·89	13·34	22·36	11·71	17·34	16·70	11·75	16·37
Övriga inventarier	21·14	21·37	53·56	22·58	41·23	26·76	28·15	31·57

Av ifrågavarande utgifter kommo sålunda 37 kr. eller mer än hälften (52·06 %) på möbler och sängkläder, 12 kr. på kökssaker och servis samt 23 kr. på övriga inventarier. Utgifterna för möbler och sängkläder visade stegring från 41·43 % inom den lägsta till 60·10 % inom den högsta utgiftsgruppen. Utgifterna för kökssaker och servis samt för övriga inventarier voro däremot jämförelsevis högst inom de lägre utgiftsgrupperna.

Utgifterna för *beklädnad* var, vad storleken beträffar, den tredje i ordningen av de olika utgiftsposterna och utgjorde i genomsnitt 206 kr. eller 11·22 %

av årsbudgeten. Med ökade årsutgifter visade ifrågavarande utgift såväl absolut som relativt stigande belopp eller från 158 kr. (10·31 %) inom den lägsta till 367 kr. (12·71 %) inom den högsta utgiftsgruppen. I efterföljande sammanställning har beklädnadsutgiften uppdelats på utgifter dels för kläder, dels för skodon.

	Årsutgift, kronor			Summa	Årsutgift, kronor			Summa
	1 000— 1 750	1 750— 2 500	2 500— 4 000		1 000— 1 750	1 750— 2 500	2 500— 4 000	
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	%	%	%	%
Utgifter för beklädnad i allt	157·87	236·12	367·10	206·34	100·00	100·00	100·00	100·00
Därav för: Kläder	111·06	167·13	279·97	146·56	70·35	70·78	76·27	71·03
Skodon	46·81	68·99	87·13	59·78	29·65	29·22	23·73	23·97

För kläder, inklusive lagning jämte sybehör m. m., utgavos i medeltal 147 kr. samt för skodon, såväl nyanskaffning som underhåll, 60 kr. eller icke fullt tre tiondedelar (28·97 %) av beklädnadsutgifterna. Beträffande dessa utgiftsposters fördelning inom familjer av olika ekonomisk ställning må påpekas, att utgifterna för kläder visade stegring från 70·35 % inom den lägsta till 76·27 % inom den högsta utgiftsgruppen, medan motsvarande siffror för skodon voro resp. 29·65 och 23·73 %.

Utgifterna för *tvätt och renhållning* utgjorde i genomsnitt 28 kr. eller 1·52 % av årsutgifterna. Härav kom mer än en fjärdedel på tvätt och strykning utom hemmet samt icke fullt tre fjärdedelar på tvål, såpa, soda o. d. Fördelningen inom olika utgiftsgrupper framgår av följande översikt.

	Årsutgift, kronor			Summa	Årsutgift, kronor			Summa
	1 000— 1 750	1 750— 2 500	2 500— 4 000		1 000— 1 750	1 750— 2 500	2 500— 4 000	
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	%	%	%	%
Utgifter för tvätt och renhållning i allt	22·34	31·89	42·65	28·04	100·00	100·00	100·00	100·00
Därav för: Tvätt och strykning	4·95	8·69	17·02	7·35	22·16	27·25	39·91	26·21
Tvål, såpa o. d.	17·39	23·20	25·63	20·69	77·84	72·75	60·09	73·79

Såsom synes ökades absolut taget med stigande utgiftsnivå såväl utgifterna för tvätt och strykning som för tvål och såpa eller från resp. 5 och 17 kr. inom den lägsta utgiftsgruppen till resp. 17 och 26 kr. inom den högsta. Vad de relativa siffrorna beträffar, visade dessa med ökade utgifter stegring för tvätt och strykning (från 22·16 till 39·91 %), medan utgifterna för tvål och såpa förete procentsiffror, fallande från 77·84 % inom den lägsta utgiftsgruppen till 60·09 % inom den högsta.

För *hygien* utgjorde utgifterna i medeltal 34 kr. eller 1·87 % av totalbudgeten. Av detta belopp kom något mindre än tre fjärdedelar på sjukvård, läkare och medicin samt något mer än en fjärdedel på hälsovård. Såsom synes av efterföljande tablå, utgjorde utgifterna för läkare och medicin en relativt större andel av den totala utgiften för hygien inom den lägsta utgiftsgruppen än inom de båda övriga.

	Årsutgift, kronor			Summa	Årsutgift, kronor			Summa
	1 000— 1 750	1 750— 2 500	2 500— 4 000		1 000— 1 750	1 750— 2 500	2 500— 4 000	
	Kr.	Kr.	Kr.		Kr.	%	%	
Utgifter för hygien i allt . . .	29·03	37·03	61·99	34·46	100·00	100·00	100·00	100·00
Däraf för: Sjukvård	23·12	28·88	17·43	25·83	79·64	77·99	28·12	74·96
Hälsovård	5·91	8·15	44·56	8·63	20·36	22·01	71·88	25·04
bad	3·00	3·13	27·17	4·06	10·33	8·45	43·83	11·78
rakning, klippning	2·15	4·10	15·84	3·70	7·41	11·07	25·55	10·74
övrigt	0·76	0·92	1·55	0·87	2·62	2·49	2·50	2·52

För *intellektuella ändamål* utgavos i medeltal 27 kr. eller 1·48 % av genomsnittsbudgeten. Inom de tre utgiftsgrupperna belöpte sig ifrågavarande utgifter till resp. 20, 32 och 44 kr. eller resp. 1·34, 1·57 och 1·52 % av årsutgifterna. Av hithörande poster drogo utgifterna för tidningar och böcker i medeltal 20 kr. eller inemot tre fjärdedelar, medan blott omkring en fjärdedel kom på utgifter för barnens skolgång. Med ökade årsutgifter visade utgifterna för barnens skolgång, såsom närmare synes av tablån här nedan, relativt stigande belopp, under det att utgifterna för tidningar och annan lektyr utvisade sjunkande procentsiffror.

	Årsutgift, kronor			Summa	Årsutgift, kronor			Summa
	1 000— 1 750	1 750— 2 500	2 500— 4 000		1 000— 1 750	1 750— 2 500	2 500— 4 000	
	Kr.	Kr.	Kr.		Kr.	%	%	
Utgifter för intellektuella ändamål i allt	20·46	31·90	43·85	27·25	100·00	100·00	100·00	100·00
Däraf för: Barnens skolgång	3·59	8·95	13·31	6·72	17·55	28·05	30·35	24·66
Övriga studier	0·08	0·64	0·50	0·38	0·39	2·01	1·14	1·39
Tidningar, böcker o. d.	16·79	22·31	30·04	20·15	82·06	69·94	68·51	73·95

Förenings- och försäkringsavgifterna belöpte sig i medeltal till 86 kr. eller 4·65 % av budgeten samt voro relativt sett ungefär lika stora inom de olika utgiftsgrupperna. I efterföljande översikt hava förenings- och försäkringsavgifterna uppdelats i 7 underavdelningar.

	Årsutgift, kronor			Summa	Årsutgift, kronor			Summa
	1 000— 1 750	1 750— 2 500	2 500— 4 000		1 000— 1 750	1 750— 2 500	2 500— 4 000	
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	%	%	%	%
Förenings- och försäkringsavgifter i allt	70·35	94·73	140·01	85·63	100·00	100·00	100·00	100·00
Däravför: Fackföreningar o. d.	17·35	14·47	36·00	16·64	24·66	15·28	25·71	19·43
Övriga föreningar	2·97	4·10	22·30	4·33	4·22	4·33	15·93	5·06
Sjuk- och begravningskassor . .	19·86	28·51	19·43	24·26	28·23	30·10	13·88	28·33
Liv- och kapitalförsäkring . . .	27·67	41·92	59·90	36·26	39·33	44·25	42·78	42·35
Olycksfallsförsäkring	1·29	1·34	—	1·26	1·84	1·41	—	1·47
Brandförsäkring	1·21	1·81	2·38	1·56	1·72	1·91	1·70	1·82
Avgift för pension o. d.	—	2·58	—	1·32	—	2·72	—	1·54

Av denna utgiftspost kommo sålunda 36 kr. eller mer än två femtedelar (42·35 %) på liv- och kapitalförsäkring, varefter följde avgifter till sjuk- och begravningskassor med 24 kr. (28·33 %) samt fackföreningskontingenter med 17 kr. (19·43 %). Till övriga föreningar, vari inbegripits nykterhets- och politiska organisationer o. d., uppgick den genomsnittliga årsutgiften till 4 kr., för brandförsäkring erlades 2 kr. samt i pensionsavgift och för olycksfallsförsäkring resp. ungefär 1 kr.

Icke mindre än 69 familjer eller 70·41 % av de av undersökningen berörda hade utgifter för liv- och kapitalförsäkring till ett sammanlagt belopp av 3 553·07 kr. eller i genomsnitt 51·49 kr. I avgifter till sjuk- och begravningskassor erlade 79 familjer tillsammans 2 377·31 kr. eller i genomsnitt 30·09 kr. och i premier för olycksfallsförsäkring 18 familjer sammanlagt 123·30 kr. Avgifter till fackföreningar och övriga föreningar erlades i resp. 71 och 51 fall med tillsammans resp. 1 630·98 och 424·70 kr. (i medeltal resp. 22·97 och 8·33 kr.). Ej mindre än 69 familjer eller något mer än två tredjedelar av samtliga hade brandförsäkrad lösegendom, för vilken i premier utbetaltes tillhoppa 153·35 kr. I avgifter för pensioner erlades i 3 fall tillsammans 129·00 kr.

Förenings- och försäkringsavgifternas fördelning på olika belopp framgår av tablan å nästa sida.

På *gåvor* kommo i medeltal 20 kr. eller 1·08 % av utgifterna.

Beträffande *skatterna*, som kommo i sjätte rummet bland utgiftsposterna, må erinras om, att häri ej medräknats skatter för egna hem (jfr sid. 23). I genomsnitt erlades i skatter under året 73 kr. eller 3·96 % av budgeten. Procenttalen visa, som synes av tabellen å sid. 21, stegring från den lägsta till den högsta utgiftsgruppen, nämligen resp. 3·59, 4·00 och 5·79 %.

Till *nöjen och förströelser* gingo i medeltal 20 kr. (1·09 % av utgifterna).

	Antal hushåll med nedanstående utgiftsbelopp, kronor							Summa
	0	Under 2	2—5	5—10	10—25	25—50	50 och däröver	
Packföreningar	27	—	1	10	36	20	4	98
Övriga föreningar	47	13	12	15	8	1	2	98
Sjuk- och begravningskassor	19	—	1	5	24	41	8	98
Liv- och kapitalförsäkring	29	—	—	—	12	24	33	98
Olycksfallsförsäkring	80	—	7	5	6	—	—	98
Brandförsäkring	29	26	42	1	—	—	—	98
Avgift för pension o. d.	95	—	1	—	—	—	2	98

Av utgifterna för *resor*, som i medeltal uppgingo till 27 kr. (1.45 % av årsutgifterna), kom något mer än fyra femtedelar (81.83 %) på resor utom staden.

Ränteutgifterna belöpte sig i medeltal till 2 kr. (0.12 %) samt utgifterna för *telefon, post- och skrivutensilier* till 4 kr. (0.22 %).

Lottsedlar inköptes under året till ett belopp av i medeltal 10 kr. eller 0.55 % av budgeten. Tillsammans 61 familjer eller närmare två tredjedelar av samtliga hade utgifter på detta konto. Av dessa utgävo 18 vardera ett belopp understigande 5 kr., 7 från 5 till 10, 22 från 10 till 25, 12 från 25 till 50 samt 2 från 50 till 100 kr. Hela det belopp, som nämnda 61 familjer betalade för lottsedlar, uppgick till 991.61 kr. Enligt uppgifter i hushållsböckerna hade 8 av dessa familjer eller ungefär var åttonde vunnit tillsammans 755.18 kr. eller omkring tre fjärdedelar av vad som utbetalts.

Utgifterna för *tjänare* voro en obetydlighet, i medeltal för samtliga hushåll ej mycket överstigande 1 kr. (0.06 %). Dessa utgifter förorsakades uteslutande av kostnader för tillfällig hjälp.

Övriga, i tabellen ej närmare specificerade utgifter utgjorde i medeltal endast 13 kr. eller 0.69 % av årsutgifterna. Av detta belopp kom icke mindre än 0.68 % på blommor, begravningskransar o. d., medan endast 0.01 % ej närmare specificerats, ett kriterium så gott som något på den noggrannhet och det intresse, varmed bokförarna omfattat undersökningen.

Utgifternas genomsnittliga fördelning på de viktigaste förnödenheterna inom hushåll med *olika antal familjemedlemmar* framgår av sammanställningen å nästa sida.

Det stora inflytande, som familjens storlek har på budgetens sammansättning, framträder med all önskvärd tydlighet av tabellen. Bortsett från familjer på 4 medlemmar stego genomsnittsutgifterna i de olika personantalsgrupperna, såsom synes, med växande huvudtal från 1 802 kr. i 2-personershushållen till 2 131 kr. för familjerna på 7 eller flera medlemmar. Skillnaden är dock ej större, än att man för de viktigare utgiftsposternas vidkommande kan erhålla en tämligen god föreställning om, i vad mån familjernas ökade medlemsantal inverkar på deras ekonomi, då den totala årsutgiften i huvudsak är oförändrad.

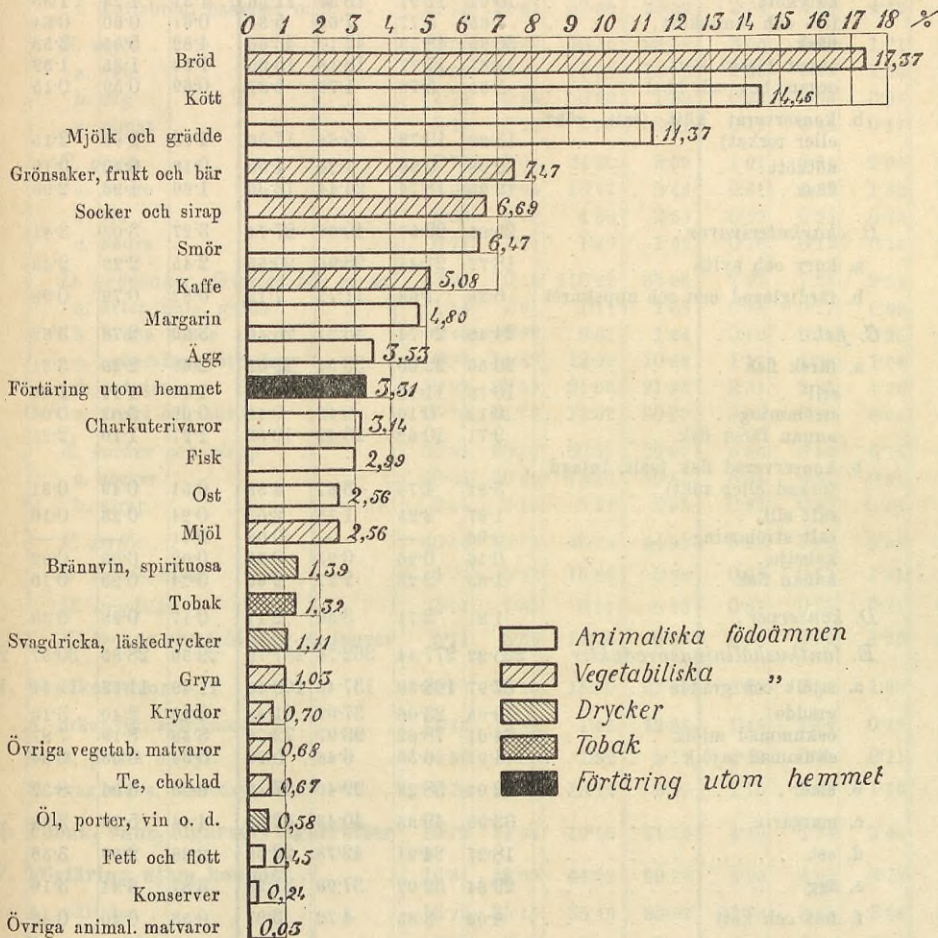
	Antal familjemedlemmar					Summa
	2	3	4	5-6	7-10	
<i>Absoluta tal.</i>						
Antal hushåll	5	23	29	31	10	98
Utgifter i allt	1 801.55	1 804.80	1 737.97	1 873.60	2 131.29	1 839.94
Födo- och njutningsämnen	786.66	796.52	829.86	922.58	1 164.63	883.33
Matvaror	673.05	714.76	766.56	871.89	1 082.59	815.20
Dryckesvaror	35.72	27.88	27.04	23.16	35.20	27.17
Tobak	19.61	14.77	10.49	9.24	11.82	11.70
Förtäring utom hemmet	58.28	39.61	25.77	18.29	35.02	29.26
Bostad	240.45	245.15	235.82	250.96	266.18	246.13
Bränsle och lyse	77.35	85.69	87.82	88.79	93.48	87.67
Beklädnad	180.56	217.73	192.04	207.34	231.39	206.34
Övriga utgifter	516.53	459.71	392.43	403.93	375.59	416.47
<i>Relativa tal.</i>						
	%	%	%	%	%	%
Utgifter i allt	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
Födo- och njutningsämnen	43.67	44.13	47.75	49.24	54.64	48.01
Matvaror	37.36	39.60	44.11	46.53	50.80	44.30
Dryckesvaror	1.98	1.52	1.56	1.24	1.65	1.48
Tobak	1.09	0.82	0.60	0.49	0.55	0.64
Förtäring utom hemmet	3.24	2.19	1.48	0.98	1.64	1.59
Bostad	13.35	13.58	13.57	13.39	12.49	13.38
Bränsle och lyse	4.29	4.75	5.05	4.74	4.39	4.76
Beklädnad	10.02	12.07	11.05	11.07	10.86	11.22
Övriga utgifter	28.67	25.47	22.58	21.56	17.62	22.63

Av de olika utgiftsposterna var det särskilt utgiften för födo- och njutningsämnen, som utvisade större procentandel med familjens tillväxt eller från 43.67% inom 2-personersgruppen till 54.64% bland familjerna om 7 eller flera medlemmar. Resp. 37.36 och 50.80% kommo på matvaruutgifterna. För de större familjerna utgick sålunda en mycket större del av utgifterna till föda än för de mindre. Beklädnadsutgifterna visade ingen tendens till stegring med växande antal familjemedlemmar men var såväl absolut som relativt lägst inom 2-personershushållen. Utgiften för bostad var relativt lägst för familjerna om 7 och flera medlemmar, men var absolut taget något större än bland de mindre familjerna. Bränsle och lyse drogo jämförelsevis ungefär lika stor andel av årsbudgeten inom samtliga personantalsgrupper. För alla övriga förnödenheter återstod bland 2-personershushållen mer än en fjärdedel (28.67%) av årsutgifterna, vilken andel sjönk med stigande personantal till omkring en sjättedel (17.62%) för de familjer, som bestodo av 7 eller flera medlemmar.

III. Födans sammansättning efter kostnad.

I tab. 1 i tabellbilagan lämnas en detaljerad översikt av utgifterna för olika födo- och njutningsämnen i absoluta tal samt i procent av hela årsutgiften. I tabellen å nästföljande sid. 32—33 hava utgiftsgrupperna begränsats till 3, varjämte ifrågavarande utgifter ställts i relation till utgifterna för samtliga födo- och njutningsämnen. Diagrammet här nedan åskådliggör tydligt den relativa betydelsen av olika slags födo- och njutningsämnen med hänsyn till kostnaden.

Födans sammansättning efter kostnad.

Födans sammansättning inom

	Årsutgift, kronor				Årsutgift, kronor			
	1 000- 1 750	1 750- 2 500	2 500- 4 000	Sum- ma	1 000- 1 750	1 750- 2 500	2 500- 4 000	Sum- ma
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	%	%	%	%
Födo- och njutningsämnen . . .	765·84	961·83	1 194·37	883·33	100·00	100·00	100·00	100·00
I. Matvaror	713·55	880·73	1 114·32	815·20	93·17	91·57	93·30	92·29
1. animaliska	385·05	480·49	587·44	442·00	50·28	49·96	49·19	50·04
A. kött	107·78	144·50	137·29	127·72	14·07	15·02	11·49	14·46
a. färskt kött	94·55	124·77	111·61	110·66	12·34	12·97	9·34	12·53
oxkött	25·97	35·03	23·30	30·48	3·39	3·64	1·95	3·45
kalvkött	10·02	11·97	18·54	11·36	1·31	1·24	1·55	1·29
får- och lammkött	4·65	5·77	7·66	5·34	0·61	0·60	0·64	0·60
fläsk	36·93	48·53	42·17	43·06	4·82	5·05	3·53	4·88
annat färskt kött	11·67	17·77	18·18	15·05	1·52	1·85	1·52	1·70
organ, ben och blod	5·31	5·70	1·76	5·37	0·69	0·59	0·15	0·61
b. konserverat kött (salt, rökt eller torkat)	13·23	19·73	25·68	17·06	1·73	2·05	2·15	1·93
nötkött	0·98	0·99	1·24	1·00	0·13	0·10	0·10	0·11
fläsk	12·25	18·74	24·44	16·06	1·60	1·95	2·05	1·82
B. charkuterivaror	25·05	29·07	40·68	27·74	3·27	3·02	3·41	3·14
a. korv och sylta	18·77	21·44	28·96	20·55	2·45	2·23	2·43	2·33
b. färdiglagad mat och uppskuret	6·28	7·63	11·72	7·19	0·82	0·79	0·98	0·81
C. fisk	24·48	26·74	43·21	26·40	3·20	2·78	3·62	2·99
a. färsk fisk	20·56	22·00	39·54	22·07	2·69	2·29	3·31	2·50
sill	10·73	11·22	12·67	11·06	1·40	1·17	1·06	1·25
strömming	0·12	0·16	0·45	0·16	0·02	0·02	0·04	0·02
annan färsk fisk	9·71	10·62	26·42	10·85	1·27	1·10	2·21	1·23
b. konserverad fisk (salt, inlagd, torkad eller rökt)	3·92	4·74	3·67	4·33	0·51	0·49	0·31	0·49
salt sill	1·87	2·25	1·15	2·03	0·24	0·23	0·10	0·23
salt strömming	0·06	—	—	0·03	0·01	—	—	0·00
kabeljo	0·16	0·26	0·25	0·22	0·02	0·03	0·02	0·03
annan fisk	1·83	2·23	2·27	2·05	0·24	0·23	0·19	0·23
D. konserver	1·31	2·71	3·50	2·11	0·17	0·28	0·30	0·24
E. lanthushållningsprodukter	225·92	277·44	362·76	257·79	29·50	28·85	30·37	29·18
a. mjölk och grädde	87·97	108·38	137·45	100·40	11·49	11·27	11·51	11·37
grädde	19·05	23·06	37·02	21·83	2·49	2·40	3·10	2·47
ostkammad mjölk	64·01	78·32	93·97	72·78	8·36	8·19	7·87	8·24
skummad mjölk	4·91	6·50	6·46	5·79	0·64	0·68	0·54	0·66
b. smör	52·01	58·28	99·40	57·15	6·79	6·06	8·32	6·47
c. margarin	33·99	49·93	40·43	42·38	4·44	5·19	3·38	4·80
d. ost	18·27	24·91	42·78	22·66	2·38	2·59	3·58	2·56
e. ägg	29·64	32·09	37·98	31·23	3·87	3·34	3·18	3·53
f. fett och flott	4·04	3·85	4·72	3·97	0·53	0·40	0·40	0·45
F. övriga animaliska matvaror	0·51	0·03	—	0·24	0·07	0·01	—	0·03

olika utgiftsgrupper efter kostnad.

	Årsutgift, kronor				Årsutgift, kronor			
	1 000- 1 750	1 750- 2 500	2 500- 4 000	Sum- ma	1 000- 1 750	1 750- 2 500	2 500- 4 000	Sum- ma
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	%	%	%	%
2. vegetabiliska	328.50	400.24	526.88	373.20	42.89	41.61	44.11	42.25
<i>A. Bröd . . . . .</i>	181.93	168.26	204.50	153.43	17.23	17.49	17.12	17.37
a. rågröd, hårt	0.61	1.53	1.63	1.12	0.08	0.16	0.14	0.13
b. rågröd, mjukt: limpa, söt	59.09	84.44	73.49	72.61	7.72	8.78	6.15	8.22
" sur	34.01	34.75	45.88	34.87	4.44	3.61	3.84	3.95
c. vetebröd	9.49	10.73	18.23	10.48	1.24	1.11	1.53	1.19
d. annat matbröd	1.76	0.92	3.81	1.42	0.23	0.10	0.32	0.16
e. skorpor	5.85	9.08	8.66	7.61	0.76	0.94	0.72	0.86
f. kaffebröd, bakelser o. d.	21.12	26.81	52.80	25.32	2.76	2.79	4.42	2.86
<i>B. mjöl . . . . .</i>	23.00	22.37	20.40	22.58	3.00	2.33	1.71	2.56
a. vete	18.00	18.68	17.92	18.35	2.35	1.94	1.50	2.08
b. råg	1.74	0.43	0.50	1.02	0.23	0.05	0.04	0.12
c. annat	3.26	3.26	1.98	3.21	0.42	0.34	0.17	0.36
<i>C. gryn . . . . .</i>	7.76	9.04	24.32	9.09	1.01	0.94	2.04	1.03
a. havre	4.69	5.05	18.17	5.43	0.61	0.52	1.52	0.61
b. ris	2.30	2.78	4.66	2.64	0.30	0.29	0.39	0.30
c. andra	0.77	1.21	1.49	1.02	0.10	0.13	0.13	0.12
<i>D. grönsaker, frukter, bär m. m.</i>	57.23	70.10	110.22	65.96	7.47	7.29	9.23	7.47
a. ärter, gula, gröna	1.14	1.61	1.11	1.38	0.15	0.17	0.09	0.16
b. bruna bönor	1.45	2.29	3.07	1.94	0.19	0.24	0.26	0.22
c. grönsaker, rotfrukter	8.97	11.89	12.92	10.62	1.17	1.23	1.08	1.20
d. potatis	19.97	22.59	21.05	21.35	2.61	2.35	1.76	2.42
e. frukt och bär	25.70	31.72	72.07	30.67	3.35	3.30	6.04	3.47
<i>E. socker och sirap . . . . .</i>	52.52	63.12	80.57	59.07	6.86	6.56	6.75	6.69
a. socker	50.08	60.69	75.36	56.52	6.54	6.31	6.31	6.40
b. sirap	2.44	2.43	5.21	2.55	0.32	0.25	0.44	0.29
<i>F. kaffe . . . . .</i>	40.44	48.72	46.75	44.92	5.28	5.06	3.91	5.08
<i>G. te, choklad . . . . .</i>	4.77	5.98	16.86	5.88	0.62	0.62	1.41	0.67
<i>H. kryddor . . . . .</i>	5.14	7.00	8.51	6.23	0.67	0.73	0.71	0.70
<i>K. övriga vegetabiliska matvaror</i>	5.71	5.65	14.75	6.04	0.75	0.59	1.23	0.68
II. Dryckesvaror	24.76	30.18	15.93	27.17	3.23	3.14	1.33	3.08
A. brännvin, spirituosa	11.43	13.88	1.49	12.28	1.49	1.45	0.12	1.39
B. öl, porter o. dyl.	4.55	5.89	1.32	5.10	0.59	0.61	0.11	0.58
C. svagdricka, läskedrycker	8.78	10.41	13.12	9.79	1.15	1.08	1.10	1.11
III. Tobak, snus, cigarrer, cigarretter	10.72	11.94	19.53	11.70	1.40	1.24	1.64	1.32
IV. Förtäring utom hemmet	16.81	38.98	44.59	29.26	2.20	4.05	3.73	3.31
A. måltider	13.22	35.15	35.43	25.32	1.73	3.65	2.96	2.86
B. annan förtäring	3.59	3.83	9.16	3.94	0.47	0.40	0.77	0.45

Av samtliga utgifter för födo- och njutningsämnen, uppgående till 883 kr., kommo utgifterna för matvaror i främsta rummet med 815 kr. eller 92·29 %, varefter följde förtäring utom hemmet med 29 kr. (3·31 %) och dryckesvaror med 27 kr. (3·08 %). För tobak utgavos i genomsnitt 12 kr. (1·32 %).

Bland matvarorna drog bröd den största utgiften, 153 kr. eller 17·37 % av födoämnesbudgeten. Närmast härefter i betydelse kom kött med 128 kr. eller 14·46 %, mjölk och grädde med 100 kr. eller 11·37 % samt grönsaker (inkl. potatis), frukter, bär m. m. med 66 kr. eller 7·47 %. Dessa fyra artiklar upptogo tillsammans hälften (50·67 %) av samtliga utgifter för födo- och njutningsämnen. För socker och sirap utgavos 59 kr. (6·69 %), för smör 57 kr. (6·47 %), för kaffe 45 kr. (5·08 %), för margarin 42 kr. (4·80 %), för ägg 31 kr. (3·53 %), för charkuterivaror 28 kr. (3·14 %) samt för fisk 26 kr. (2·99 %).

Med avseende å vissa slags matvaror torde en närmare redogörelse vara av intresse. Utgifterna för kött (och fläsk), vilka stego absolut taget från 108 kr. inom den lägsta till 137 kr. inom den högsta utgiftsgruppen, fördelade sig på olika slag på följande sätt.

Utgifter för:	I medeltal per hushåll	
	Kr.	%
Kött	127·72	100·00
färskt kött	110·66	86·64
oxkött	30·48	23·87
kalvkött	11·86	8·89
får- och lammkött	5·34	4·18
fläsk	43·06	33·72
annat färskt kött	15·05	11·78
organ, ben och blod	5·37	4·20
konserverat kött	17·06	13·36
nötkött	1·00	0·78
fläsk	16·06	12·58

Av utgifterna för kött kommo sålunda 86·64 % på färskt och endast 13·36 % på salt, torkat eller rökt kött. Inemot en fjärdedel (23·87 %) av här ifrågasvarande utgifter gick till färskt oxkött, medan nära hälften (46·30 %) kom på fläsk, varav icke fullt tre fjärdedelar på färskt och något mer än en fjärdedel på salt och rökt fläsk.

Nära tre fjärdedelar (74·08 %) av utgifterna för charkuterivaror gick till korv och sylta, återstoden (25·92 %) till färdiglagad mat och uppskuret.

Konsumtionen av olika slags fisk fördelade sig efter kostnad, såsom efter följande översikt utvisar.

Utgifter för:	I medeltal per hushåll	
	Kr.	%
Fisk	26·40	100·00
färsk fisk	22·07	83·60
sill	11·06	41·89
strömning	0·16	0·61
annan färsk fisk	10·85	41·10
konserverad fisk	4·33	16·40
salt sill	2·03	7·69
salt strömning	0·03	0·11
kabeljo	0·22	0·83
annan fisk	2·05	7·77

Mer än fyra femtedelar (83.60 %) av ifrågavarande utgifter gick sålunda till färsk fisk. Av de olika fisksorterna kom sill (färsk och saltad) i första rummet med nära hälften (49.58 %) av samtliga utgifter för fisk.

Utgifterna för olika slags lanthushållningsprodukter, vilka ökades från sammanlagt 226 kr. inom den lägsta till 363 kr. inom den högsta utgiftsgruppen och vilkas procentuella andel av födoämbudgeten var ungefär oförändrad inom resp. grupper, finnas sammanställda i följande tablå.

Utgifter för:	I medeltal per hushåll	
	Kr.	%
Lanthushållningsprodukter	257.79	100.00
mjölk och grädde	100.40	38.95
grädde	21.83	8.47
oskummad mjölk	72.78	28.23
skummad mjölk	5.79	2.25
smör	57.15	22.17
margarin	42.98	16.44
ost	22.66	8.79
ägg	31.23	12.11
fett och flott	3.97	1.54

Av utgifterna för mjölk och grädde, vilka upptogo största delen (38.95 %) bland ifrågavarande utgiftsposter, användes närmare tre fjärdedelar (72.49 %) till oskummad mjölk, mer än en femtedel (21.74 %) till grädde och endast 5.77 % till skummad mjölk.

Utgiften för bröd var relativt taget lika stor inom resp. grupper, medan mjölotgifterna visade sjunkande procentuell andel av födoämbudgeten, såsom närmare framgår av nedanstående översikt.

Utgifter för:	Årsutgift, kronor			Samtliga hushåll
	1 000—1 750	1 750—2 500	2 500—4 000	
Bröd i % av födoämbudgeterna	17.23	17.49	17.12	17.37
Mjöl » » »	3.00	2.33	1.71	2.56

Förbrukningen av olika slags bröd fördelade sig efter kostnaden på följande sätt:

Utgifter för:	I medeltal per hushåll	
	Kr.	%
Bröd	153.43	100.00
rågbröd: hårt	1.12	0.73
mjukt: limpa, söt	72.61	47.32
» sur	34.87	22.73
vetebröd	10.48	6.83
annat matbröd	1.42	0.93
skorpor	7.61	4.96
kaffebröd, bakelser o. d.	25.32	16.50

Av dessa utgifter kom på mjukt (sött) rågbröd närmare hälften (47.32 %), på surt rågbröd, en speciellt sydsvensk brödsort, något mindre än en fjärdedel (22.73 %), på kaffebröd, bakelser o. d. 16.50 % och på vetebröd 6.83 %. Vad övriga brödsorter beträffar, må påpekas, att utgifterna för hårt rågbröd voro anmärkningsvärt små eller endast 0.73 % av brödbudgeten.

Vad de olika mjölsorterna beträffar, drog vetemjålet den ojämförligt största utgiften eller 81.27 %. För rågmjöl utgavs 4.52 % och för annat mjöl 14.21 % av samtliga utgifter för mjöl.

Av utgifterna för gryn användes mer än hälften (59.74 %) till havregryn, något mer än en fjärdedel (29.04 %) till risgryn samt 11.22 % till andra gryn-sorter.

Utgifterna för grönsaker, frukter, bär m. m. fördelade sig, såsom efterföljande tablå utvisar.

Utgifter för:	I medeltal per hushåll	
	Kr.	%
Grönsaker, frukter, bär m. m.	65.96	100.00
ärter, gula, gröna	1.38	2.09
bruna bönor	1.94	2.94
grönsaker, rotfrukter	10.62	16.10
potatis	21.35	32.37
frukt och bär	30.67	46.50

Bland dessa utgifter kommo 46.50 % på frukt och bär samt 32.37 % på potatis.

Av utgifterna för dryckesvaror, som i genomsnitt belöpte sig till 27 kr., användes inemot hälften (45.20 %) till brännvin och andra spirituösa drycker mer än en tredjedel (36.03 %) till svagdricka och läskedrycker samt 18.77 % till öl, porter och vin.

Vad slutligen beträffar utgifterna för förtäring utom hemmet, som i genomsnitt utgjorde 29 kr., kom den ojämförligt större delen (86.53 %) på måltider och endast 13.47 % på annan förtäring.

Inom familjer av olika storlek var födans sammansättning ur kostnads-synpunkt, såsom efterföljande tabell utvisar.

Alla viktigare näringsmedel med undantag för smör, charkuterivaror och ägg utvisade stegrade utgifter med ökat personantal.

Förutsätter man, att den totala årsutgiften var densamma, synes av tabellen, att ju större familjens personantal blir, desto mindre är förbrukningen av animaliska och större av vegetabiliska näringsmedel.

Utgifterna till kött, charkuterivaror, smör, ost, ägg samt grönsaker, frukter och bär utgjorde en mindre andel av födoämnesbudgeten, ju talrikare familjen blev. Däremot ökades i samma förhållande den procentuella andel, som kom på förbrukningen av margarin, bröd och gryn.

Födans sammansättning efter kostnad inom familjer av olika storlek.

	Antal familje- medlemmar			Samt- liga hus- håll	Antal familje- medlemmar			Samt- liga hus- håll
	2-4	5-6	7 och flera		2-4	5-6	7 och flera	
	Kr.	Kr.	Kr.		Kr.	%	%	
Födo- och njutningsämnen	812·62	922·58	1 164·63	883·33	100·00	100·00	100·00	100·00
I. Matvaror	737·45	871·89	1 082·59	815·20	90·75	94·51	92·96	92·29
1. animaliska	418·74	454·02	537·35	442·00	51·53	49·21	46·14	50·04
A. kött	122·66	127·60	156·92	127·72	15·09	13·83	13·47	14·46
B. charkuterivaror	29·13	25·37	27·14	27·74	3·59	2·75	2·33	3·14
C. fisk	27·07	23·66	31·06	26·40	3·33	2·56	2·67	2·99
D. lanthushållningsprodukter	237·18	275·54	320·23	257·79	29·19	29·87	27·50	29·18
mjölk och grädda	91·57	109·39	122·86	100·40	11·27	11·86	10·55	11·37
smör	62·53	52·32	41·41	57·15	7·70	5·67	3·56	6·47
margarin	26·45	55·81	91·57	42·38	3·25	6·05	7·86	4·80
ost	21·29	23·69	27·23	22·66	2·62	2·57	2·34	2·56
ägg	31·75	29·79	32·76	31·23	3·91	3·23	2·81	3·53
fett och flott	3·59	4·54	4·40	3·97	0·44	0·49	0·38	0·45
E. konserver	2·38	1·71	1·84	2·11	0·29	0·18	0·16	0·24
F. övriga	0·32	0·14	0·16	0·24	0·04	0·02	0·01	0·03
2. vegetabiliska	318·71	417·87	545·24	373·20	39·22	45·30	46·82	42·25
A. bröd	124·18	176·07	249·95	153·43	15·28	19·09	21·46	17·37
B. mjöl	16·30	29·91	35·57	22·58	2·01	3·24	3·06	2·56
C. gryn	7·22	10·03	16·81	9·09	0·89	1·09	1·45	1·03
D. grönsaker, frukt och bär .	64·17	66·34	74·98	65·96	7·90	7·19	6·44	7·47
E. socker och sirap	50·58	66·83	83·41	59·07	6·22	7·24	7·16	6·69
F. kaffe	39·38	49·77	61·49	44·92	4·84	5·40	5·28	5·08
G. te, choklad	5·21	6·37	8·20	5·88	0·64	0·69	0·70	0·67
H. kryddor	5·69	6·39	8·77	6·23	0·70	0·69	0·75	0·70
K. övriga	5·98	6·16	6·06	6·04	0·74	0·67	0·52	0·68
II. Drycker	27·94	23·16	35·20	27·17	3·44	2·51	3·02	3·08
III. Tobak	13·02	9·24	11·82	11·70	1·66	1·00	1·01	1·32
IV. Förtäring utom hemmet	34·21	18·29	35·02	29·26	4·21	1·98	1·30	3·31

IV. Inkomster och utgifter per konsumtionsenhet inom olika utgiftsgrupper.

De i det föregående meddelade uppgifterna angående inkomster och utgifter hava samtliga varit medeltalssiffror per hushåll. Då emellertid hushållen varken med hänsyn till familjemedlemmarnas antal, kön eller ålder äro likartade samt ej heller alla medlemmarna deltagit i konsumtionen under lika lång tid eller i samma utsträckning, har detta gjort, att medeltalssiffrorna inom de olika grupperna ej blivit fullt jämförbara. Härtill kommer även den omständigheten, att en del familjer haft inackorderade, spisgäster eller inboende samt tjänare o. s. v.

För att emellertid möjliggöra en fullt tillförlitlig jämförelse av konsumtionsförhållandena mellan familjer av olika beskaffenhet har man vid undersökningar av detta slag funnit det nödvändigt att åstadkomma en enhet, som kan användas såsom måttstock vid dylika jämförelser och varigenom inverkan av ovannämnda störande faktorer bortelimineras.

Av de många olika system, som härvidlag tillämpats, har det i förevarande undersökning befunnits lämpligast att följa detsamma, som kom till användning vid stockholmsundersökningen 1907—1908 och som sedan använts vid liknande undersökningar i Finland 1908—1909 och i Norge 1912—1913. Detta enhetssystem är uppgjort med hänsyn ej blott till födoämneskonsumtionen utan även till övriga utgifter. En vuxen mans förbrukning har satts = 1.0 och en vuxen kvinnas = 0.8. För de olika åldersåren äro enhetstalen följande.

Ålder	Konsumtionsenheter	
	män	kvinnor
0—3 år	0.1	0.1
4—6 »	0.2	0.2
7—9 »	0.3	0.3
10—12 »	0.4	0.4
13—14 »	0.5	0.5
15—16 »	0.7	0.6
17—18 »	0.9	0.7
19 år och däröver	1.0	0.8

Huvudändamålet med användandet av dessa enhetstal på budgeten har varit att beräkna, huru mycket av inkomster och utgifter under hela året kom på varje enhet av familjens egna medlemmar. Familjens av medlemmarnas antal, kön och ålder bestämda enhetstal hava därför måst undergå reduktion med hänsyn till de faktorer, som inverkat störande på konsumtionsförhållandena. En familjemedlems frånvaro under en del av räkenskapsåret har sålunda borteliminrats på det sätt, att hans enhetstal

reducerats beträffande de utgiftsposter, som berörts av frånvaron. I de hushåll, där det förekommit inackorderade, spisgäster eller inneboende, har familjens enhetstal ökat för de utgiftsposters vidkommande, som berörts av dessa faktorer. Den utgiftssumma, som kom på inackorderade och inneboende, har dragits från motsvarande inkomstpost, varigenom familjens netto-behållning återstår. I de familjer, där det förekom tjänarinna, hava utgifterna för hennes konsumtion lagts till utgifterna för tjänaro.

Enhetstalen i medeltal per hushåll inom olika utgiftsgrupper framgå av nedanstående översikt.

Årsutgift, kronor							Samtliga hushåll
1 000-1 250	1 250-1 500	1 500-1 750	1 750-2 000	2 000-2 500	2 500 3 000	3 000 4 000	
2.3	2.5	2.3	2.7	3.0	3.4	3.4	2.6
2.4			2.8		3.4		

I tab. 2 i tabellbilagan meddelas en översikt i absoluta och relativa tal av inkomster och utgifter per konsumtionsenhet i medeltal inom fem olika utgiftsgrupper. I tabellen å sid. 40 hava utgiftsgrupperna begränsats till tre, och lämnas här en översikt av utgifternas fördelning på de olika huvudtitlarna. Födans sammansättning per konsumtionsenhet (efter kostnad) belyses i absoluta och relativa tal av tabellen å sid. 41—42.

Beträffande utgiftsbeloppen inom de olika grupperna framgår det, att genomsnittsutgifterna per konsumtionsenhet eller vuxen man voro större inom de högre än inom de lägre utgiftsgrupperna. Ökningen inom de olika grupperna var emellertid relativt ej så stor, som då det var fråga om genomsnittsbeloppen per hushåll (se sid. 21). Inom de högre utgiftsgrupperna räknade nämligen familjerna, såsom förut nämnts, i regel flera medlemmar än inom de lägre.

I jämförelse med de relativa talen angående genomsnittsutgifterna per hushåll visade sig de olika utgiftsposternas procentuella andel av konsumtionen praktiskt taget oförändrad med undantag för utgifterna till födo- och njutningsämnen, bostad samt bränsle och lyse. Inom gruppen födo- och njutningsämnen var endast matvaruutgifternas procentuella betydelse något förändrad, i det ifrågavarande utgifter i genomsnitt per hushåll uppgingo till 44.30 % av årsutgifterna, men däremot per konsumtionsenhet till 44.84 %. Mera anmärkningsvärd var dessutom endast skiljaktigheten i fråga om bostadsutgiften, som i genomsnitt per hushåll belöpte sig till 13.38 % och per konsumtionsenhet till 12.75 % av årsutgifterna. För bränsle och lyse voro siffrorna resp. 4.76 och 4.54 %. De resultat, som ernåtts genom budgeternas reducering till konsumtionsenhet, torde i huvudsak framgå av tabellerna å efterföljande sidor.

Utgifter per konsumtionsenhet inom olika utgiftsgrupper.

	Årsutgift, kronor			Samtliga hushåll	Årsutgift, kronor			Samtliga hushåll
	1 000— 1 750	1 750— 2 500	2 500— 4 000		1 000— 1 750	1 750— 2 500	2 500— 4 000	
	Kr.	Kr.	Kr.		Kr.	%	%	
Utgifter i allt	636·00	713·99	873·99	690·61	100·00	100·00	100·00	100·00
I. Födo- och njutnings- ämnen	320·73	342·98	371·95	335·38	50·43	48·04	42·56	48·56
1. Matvaror	298·73	314·32	348·23	309·65	46·97	44·02	39·85	44·84
2. Dryckesvaror	10·42	10·67	4·72	10·26	1·64	1·50	0·54	1·48
3. Tobak	4·51	4·22	5·79	4·42	0·71	0·59	0·66	0·64
4. Förtäring utom hem- met	7·07	13·77	13·21	11·05	1·11	1·93	1·51	1·60
II. Bostad	82·42	89·35	113·88	88·03	12·96	12·59	13·03	12·75
III. Bränsle och lyse	30·92	31·33	35·21	31·35	4·86	4·39	4·03	4·54
IV. Inventarier	21·57	28·38	56·38	27·09	3·39	3·97	6·45	3·92
V. Beklädnad	66·41	83·91	108·77	78·13	10·44	11·75	12·44	11·31
VI. Tvätt och renhåll- ning	9·40	11·33	12·64	10·62	1·48	1·59	1·45	1·54
VII. Hygien	12·21	13·16	18·37	13·05	1·92	1·84	2·10	1·89
VIII. Intellektuella ända- mål	8·61	11·34	12·99	10·32	1·36	1·59	1·49	1·49
IX. Förenings- och för- säkringsavgifter	29·59	33·66	41·49	32·43	4·65	4·71	4·75	4·70
X. Gåvor, understöd till anhöriga	4·53	8·98	14·75	7·48	0·71	1·26	1·69	1·08
XI. Skatter	23·15	28·82	49·53	27·61	3·64	4·04	5·67	4·00
XII. Nöjen och förströelser	6·50	7·48	17·01	7·58	1·02	1·05	1·94	1·10
XIII. Resor	8·73	10·60	16·10	10·13	1·37	1·48	1·84	1·47
XIV. Ränta å lån	0·52	1·08	—	0·80	0·08	0·15	—	0·11
XV. Telefon, post- och skrivutensilier	1·39	1·65	1·63	1·54	0·22	0·23	0·18	0·22
XVI. Lottsedlar	4·28	3·79	0·77	3·83	0·67	0·53	0·09	0·56
XVII. Utgifter för tjänare och hjälp	0·09	0·64	0·67	0·42	0·02	0·09	0·08	0·06
XVIII. Övriga utgifter	4·95	5·01	1·85	4·82	0·78	0·70	0·21	0·70

Utgifter för födo- och njutningsämnen per konsumtionsenhet inom olika utgiftsgrupper.

	Årsutgift, kronor			Samt- liga hushåll	Årsutgift, kronor			Samt- liga hushåll
	1 000— 1 750	1 750— 2 500	2 500— 4 000		1 000— 1 750	1 750— 2 500	2 500— 4 000	
	Kr.	Kr.	Kr.		Kr.	%	%	
Födo- och njutningsämnen . . .	320.73	342.98	371.95	335.38	100.00	100.00	100.00	100.00
I. Matvaror	298.73	314.32	348.23	309.65	93.14	91.64	93.62	92.33
1. animaliska	161.20	171.48	183.58	167.89	50.26	49.99	49.35	50.06
A. kött	45.12	51.57	42.90	48.51	14.07	15.03	11.53	14.46
a. färskt kött	39.58	44.53	34.88	42.03	12.34	12.98	9.38	12.53
oxkött	10.87	12.50	7.29	11.58	3.39	3.65	1.96	3.45
kalvkött	4.19	4.27	5.79	4.32	1.31	1.24	1.56	1.29
fär- och lammkött	1.95	2.06	2.39	2.03	0.61	0.60	0.64	0.61
fläsk	15.46	17.32	13.18	16.35	4.82	5.05	3.54	4.87
annat färskt kött.	4.89	6.34	5.68	5.71	1.52	1.85	1.53	1.70
organ, ben och blod	2.22	2.04	0.55	2.04	0.69	0.59	0.15	0.61
b. konserv. kött (salt,								
rökt el. torkat)	5.54	7.04	8.02	6.48	1.73	2.05	2.15	1.93
nötkött	0.41	0.35	0.39	0.38	0.13	0.10	0.10	0.11
fläsk	5.13	6.69	7.63	6.10	1.60	1.95	2.05	1.82
B. charkuterivaror	10.49	10.37	12.71	10.54	3.27	3.02	3.42	3.14
a. kory och sylta	7.86	7.65	9.05	7.81	2.45	2.23	2.43	2.33
b. färdiglagad mat och								
uppskuret	2.63	2.72	3.66	2.73	0.82	0.79	0.99	0.81
C. fisk	10.25	9.54	13.51	10.03	3.20	2.78	3.63	2.99
a. färsk fisk	8.61	7.85	12.36	8.39	2.69	2.29	3.32	2.50
sill	4.50	4.00	3.96	4.21	1.40	1.17	1.06	1.25
strömming	0.05	0.06	0.14	0.06	0.02	0.02	0.04	0.02
annan färsk fisk	4.06	3.79	8.26	4.12	1.27	1.10	2.22	1.23
b. konserv. fisk (salt,								
inl., torkad, rökt)	1.64	1.69	1.15	1.64	0.51	0.49	0.31	0.49
salt sill	0.78	0.80	0.36	0.77	0.24	0.23	0.10	0.23
salt strömming	0.03	—	—	0.01	0.01	—	—	0.00
kabeljo	0.06	0.09	0.08	0.08	0.02	0.03	0.02	0.03
annan fisk	0.77	0.80	0.71	0.78	0.24	0.23	0.19	0.23
D. konserver	0.55	0.97	1.10	0.80	0.17	0.29	0.29	0.24
E. lanthushållningspro- dukter o. d.	94.58	99.02	113.36	97.92	29.49	28.87	30.48	29.20
a. mjölk och grädde	36.33	38.68	42.95	38.14	11.48	11.28	11.55	11.37
grädde	7.98	8.23	11.57	8.29	2.49	2.40	3.11	2.47
oskummad mjölk	26.79	28.13	29.36	27.65	8.35	8.20	7.90	8.24
skummad mjölk	2.06	2.32	2.02	2.20	0.64	0.68	0.54	0.66
b. smör	21.77	20.80	31.06	21.70	6.79	6.06	8.35	6.47
c. margarin	14.23	17.82	12.63	16.10	4.44	5.20	3.40	4.80
d. ost	7.65	8.39	13.37	8.61	2.38	2.59	3.59	2.57
e. ägg	12.41	11.45	11.87	11.86	3.37	3.34	3.19	3.54
f. fett och flott	1.69	1.38	1.48	1.61	0.53	0.40	0.40	0.45
F. Övriga animaliska matvaror	0.21	0.01	—	0.09	0.06	0.00	—	0.03

Utgifter för födo- och njutningsämnen per konsumtionsenhet inom olika utgiftsgrupper (forts.).

	Årsutgift, kronor			Samtliga hushåll	Årsutgift, kronor			Samtliga hushåll
	1 000— 1 750	1 750— 2 500	2 500— 4 000		1 000— 1 750	1 750— 2 500	2 500— 4 000	
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	%	%	%	%
2. vegetabiliska	137·53	142·84	164·65	141·76	42·88	41·65	44·27	42·27
A. bröd	55·23	60·05	63·91	58·28	17·22	17·51	17·18	17·38
a. rågröd, hårt	0·25	0·55	0·51	0·42	0·08	0·16	0·14	0·13
b. rågröd, mjukt:								
limpa, söt	24·74	30·13	22·96	27·58	7·71	8·78	6·17	8·22
» sur	14·24	12·40	14·34	13·25	4·44	3·62	3·85	3·95
c. vetebröd	3·97	3·83	5·70	3·98	1·24	1·12	1·53	1·19
d. annat matbröd	0·74	0·33	1·19	0·54	0·23	0·10	0·32	0·16
e. skorpor	2·45	3·24	2·71	2·89	0·76	0·94	0·73	0·86
f. kaffebröd, bakelser o. d.	8·84	9·57	16·50	9·62	2·76	2·79	4·44	2·87
B. mjöl	9·63	7·98	6·33	8·58	3·00	2·33	1·72	2·56
a. vete	7·54	6·67	5·60	6·97	2·35	1·95	1·51	2·08
b. råg	0·73	0·15	0·16	0·39	0·23	0·04	0·04	0·12
c. annat	1·36	1·16	0·62	1·22	0·42	0·34	0·17	0·36
C. gryn	3·25	3·23	7·60	3·45	1·01	0·94	2·04	1·03
a. havre	1·96	1·81	5·68	2·06	0·61	0·53	1·53	0·61
b. ris	0·96	0·99	1·46	1·00	0·30	0·29	0·39	0·30
c. andra	0·33	0·43	0·46	0·39	0·10	0·12	0·12	0·12
D. grönsaker, frukter, bär m. m.	23·96	25·02	34·44	25·05	7·47	7·30	9·26	7·47
a. ärter, gula, gröna	0·48	0·58	0·35	0·52	0·15	0·17	0·09	0·16
b. bruna bönor	0·61	0·82	0·96	0·74	0·19	0·24	0·26	0·22
c. grönsaker, rotfrukter	3·75	4·24	4·03	4·03	1·17	1·24	1·08	1·20
d. potatis	3·36	3·06	6·58	3·11	2·61	2·35	1·77	2·42
e. frukt och bär	10·76	11·32	22·52	11·65	3·35	3·30	6·06	3·47
E. socker och sirap	21·99	22·53	25·18	22·44	6·86	6·57	6·77	6·69
a. socker	20·97	21·66	23·55	21·47	6·54	6·32	6·33	6·40
b. sirap	1·02	0·87	1·63	0·97	0·32	0·25	0·44	0·29
F. kaffe	16·93	17·39	14·61	17·06	5·28	5·07	3·93	5·09
G. te, choklad	2·00	2·13	5·27	2·23	0·62	0·62	1·42	0·66
H. kryddor	2·15	2·50	2·66	2·37	0·67	0·73	0·71	0·71
K. övriga vegetabiliska matvaror	2·39	2·01	4·60	2·30	0·75	0·58	1·24	0·68
II. Dryckesvaror	10·42	10·67	4·72	10·26	3·25	3·11	1·27	3·06
A. brännvin, spirituosa	4·81	4·91	0·44	4·63	1·50	1·43	0·12	1·38
B. öl, porter o. dyl.	1·91	2·08	0·39	1·93	0·60	0·61	0·10	0·58
C. svagdricka, läskedrycker	3·70	3·68	3·89	3·70	1·15	1·07	1·05	1·10
III. Tobak, snus, cigarrer, cigarretter	4·51	4·22	5·79	4·42	1·41	1·23	1·56	1·32
IV. Förtäring utom hemmet	7·07	13·77	13·21	11·05	2·20	4·02	3·55	3·29
A. måltider	5·56	12·42	10·51	9·56	1·73	3·62	2·82	2·85
B. annan förtäring	1·51	1·35	2·70	1·49	0·47	0·40	0·73	0·44

V. Konsumerade kvantiteter av vissa varuslag.

I anvisningarna för hushållsböckernas förande ingick även en uppmaning att för vissa, särskilt anförda varuslag ange den varumängd, som inköpts. Denna uppmaning har också efterkommit så väl, att det blivit möjligt att för samtliga 98 hushåll beräkna de kvantiteter, som konsumerats under räkenskapsåret. Även rörande de kvantiteter, som under tiden producerats av familjen själv eller erhållits såsom gåva m. m., har uppgift lämnats.

Beträffande brödförbrukningen skulle i hushållsböckerna endast angivas kvantiteten av inköpt hårt rågbröd. Kvantitetssiffrorna för övriga brödsorter hava därför måst beräknas med ledning av uppgifter, som kommitterade för undersökningen inhämtat från bagerier och brödhandlande i Hälsingborg angående pris och vikt å de vanligast förekommande brödsorterna. På grundvalen av dessa uppgifter har uträknats ett medelpris för vetebröd av 46 öre och för mjukt rågbröd av 32 öre per kg. samt för sur limpa av 22 öre per kg., och hava sedan kvantitetsuppgifterna erhållits genom att dividera utgiftsbeloppen för resp. brödsorter med dessa medelpriser. Utgifterna för »annat matbröd», under vilken rubrik en del familjer hänfört så gott som hela sin matbrödskonsumtion, hava uppdelats med $\frac{1}{5}$ på vetebröd och $\frac{4}{5}$ på mjukt rågbröd eller ungefär i samma proportion som inom de familjer, vilka specificerat sin brödförbrukning. De på detta sätt erhållna kvantitetstalen hava sedan lagts till förbrukningen av vetebröd och mjukt rågbröd. Kvantitetssiffrorna för skorpor hava vunnits genom att dividera utgiftsbeloppet med medelpriset enligt socialstyrelsens prisstatistik (74 öre per kg.).

I tab. 3 i tabellbilagan meddelas en översikt av de konsumerade kvantiteterna av vissa varuslag i medeltal per hushåll inom sex olika utgiftsgrupper samt inom arbetar- och tjänstemannahushåll. I tab. 4 i tabellbilagan hava samma kvantiteter beräknats i medeltal per konsumtionsenhet inom nämnda grupper. Ett sammandrag av dessa båda tabeller återfinnes å nästföljande sida, där kvantitetstalen uträknats såväl i genomsnitt per hushåll som per konsumtionsenhet inom trenne olika utgiftsgrupper.

Beträffande de konsumerade kvantiteterna, vilka i fråga om genomsnittskonsumtionen hänföra sig till ett hushåll om c:a 1 800 kronors årsutgift och 4-5 familjemedlemmar, hänvisas till tabellen. Inom de olika utgiftsgrupperna framträder vid omräkningen till konsumtionsenheter en bestämd tendens i fråga om de förbrukade kvantiteterna för följande produkter: mjölk, ost och socker, av vilka varor konsumtionen oavbrutet ökas med stigande utgifter, samt mjöl, potatis och kaffe, vilkas förbrukning oavbrutet minskas med den växande

Konsumerade kvantiteter av vissa varuslag.

	Kvantitet	I genomsnitt per hushåll					I genomsnitt per konsumtionsenhet				
		Årsutgift, kronor				Samtliga hushåll	Årsutgift, kronor				Samtliga hushåll
		1 000— 1 750	1 750— 2 500	2 500— 4 000			1 000— 1 750	1 750— 2 500	2 500— 4 000		
I. Matvaror:											
1. kött	kg.	76·81	101·61	88·86	89·73	31·95	36·26	27·77	34·08		
A. färskt kött	>	67·45	87·76	71·26	77·97	28·24	31·32	22·27	29·61		
oxkött	>	23·04	30·56	18·43	26·69	9·65	10·91	5·76	10·14		
kalkkött	>	10·34	11·48	16·49	11·17	4·33	4·10	5·15	4·24		
får- och lammkött	>	3·50	4·33	5·54	4·01	1·46	1·54	1·73	1·52		
fläsk	>	30·57	41·39	30·80	36·10	12·80	14·77	9·63	13·71		
B. konserverat kött	>	8·86	13·85	17·60	11·76	3·71	4·94	5·50	4·47		
nötkött	>	0·69	0·72	0·73	0·70	0·29	0·26	0·23	0·27		
fläsk	>	8·17	13·13	16·87	11·06	3·42	4·68	5·27	4·20		
2. fisk: salt sill	>	3·83	4·88	2·48	4·31	1·60	1·74	0·77	1·64		
kabeljo	>	0·25	0·39	0·45	0·33	0·11	0·14	0·14	0·18		
3. mjölk	l.	579·43	728·08	878·38	667·48	242·58	259·85	274·49	253·54		
A. oskummad mjölk	>	495·41	615·59	752·25	567·21	207·40	219·70	235·08	215·45		
B. skummad mjölk	>	84·02	112·49	126·13	100·27	35·18	40·15	39·41	38·09		
4. smör	kg.	22·29	25·11	43·94	24·62	9·33	8·96	13·73	9·35		
5. margarin	>	23·54	35·23	29·88	29·74	9·85	12·57	9·18	11·30		
6. ost	>	11·18	15·18	25·23	13·80	4·68	5·42	7·88	5·24		
7. ägg	st.	471	512	600	497	197	183	187	189		
8. bröd: rågröd, hårt	kg.	1·04	2·50	3·00	1·87	0·44	0·89	0·94	0·71		
rågröd, mjukt: limpa, söt	>	189·07	266·17	239·19	230·45	79·15	94·99	74·75	87·53		
> sur	>	154·59	157·97	208·52	158·52	64·72	56·38	65·16	60·21		
vetebröd	>	21·40	23·71	41·29	23·39	8·96	8·46	12·90	8·89		
skorpor	>	7·91	12·27	11·71	10·29	3·31	4·38	3·66	3·91		
9. mjöl	>	73·27	69·95	60·39	70·60	30·26	24·96	18·87	26·82		
A. vetemjöl	>	58·98	61·44	55·06	60·07	24·69	21·92	17·20	22·82		
B. rågmjöl	>	6·59	1·92	1·95	4·02	2·76	0·69	0·61	1·52		
C. potatismjöl	>	3·53	4·12	1·62	3·75	1·48	1·47	0·51	1·43		
D. havremjöl	>	2·41	2·14	1·38	2·23	1·01	0·76	0·43	0·85		
E. ej spec.	>	0·76	0·33	0·38	0·53	0·32	0·12	0·12	0·20		
10. gryn	>	15·89	18·40	53·36	18·70	6·65	6·56	16·68	7·10		
A. havregryn	>	10·42	11·13	43·00	12·11	4·36	3·97	13·44	4·60		
B. risgryn	>	3·92	4·87	6·94	4·53	1·64	1·74	2·17	1·72		
C. korngrön	>	0·14	0·14	1·00	0·18	0·06	0·05	0·31	0·07		
D. mannagryn	>	0·99	1·49	1·75	1·27	0·42	0·53	0·55	0·48		
E. ej spec.	>	0·42	0·77	0·67	0·61	0·17	0·27	0·21	0·23		
11. ärter, gula, gröna	>	3·25	4·49	3·00	3·87	1·36	1·60	0·94	1·47		
12. bruna bönor	>	2·85	4·43	6·88	3·82	1·19	1·58	2·15	1·45		
13. potatis	l.	442·57	488·67	433·75	465·73	185·28	174·40	135·55	176·91		
14. socker	kg.	79·36	96·81	121·91	90·60	33·22	34·55	38·10	34·19		
15. kaffe	>	15·92	18·63	17·14	17·35	6·67	6·65	5·86	6·59		
II. Drycker:											
1. maltdrycker (öl, porter)	l.	12·72	14·15	3·84	13·08	5·35	5·00	1·14	4·94		
2. vin	>	0·14	0·33	—	0·23	0·06	0·12	—	0·09		
3. brännvin och spirituosa	>	8·04	9·30	0·50	8·63	3·38	3·46	0·15	3·26		
III. Bränsle och lyse:											
1. ved	famn	0·04	0·10	0·81	0·10	0·02	0·03	0·24	0·04		
A. björkved	>	0·03	0·04	0·56	0·06	0·01	0·01	0·17	0·02		
B. barrved	>	0·01	0·06	0·25	0·04	0·01	0·02	0·07	0·02		
2. kol	hl.	16·68	16·04	16·00	16·32	6·62	5·36	4·74	5·84		
3. koks	>	4·99	9·63	5·50	7·88	1·98	3·22	1·63	2·64		
4. gas	kbm.	126·81	168·30	219·50	151·77	50·36	56·21	65·04	54·28		
5. fotogen	l.	80·66	92·86	80·38	86·87	32·03	31·01	23·81	31·07		
6. elektrisk kraft	kilow.	1·73	2·37	20·88	2·84	0·69	0·79	6·19	1·02		

Anm. De med medieval stil angivna kvantitetstalen för mjukt rågröd, vetebröd och skorpor äro approximativa (jfr sid. 43).

utgiftsstaten. Kött, smör och margarin uppvisa ingen fortgående stegring. Ser man på utgifterna i tabellen mera i detalj, synes det särskilt värt att påpeka stegringen av konsumtionen av konserverat fläsk och oskummad mjölk samt minskningen av vetemjölsförbrukningen inom de högre utgiftsgrupperna. Vetebrödskonsumtionen visar ingen fortgående stegring med växande utgifter, men är dock väsentligt större bland hushållen med den största utgiftsstaten än inom de båda lägre utgiftsgrupperna.¹

¹ Jfr Levnadskostnaderna i Sverige 1913—1914. 1. Västerås s. 44. 2. Göteborg s. 43. 3. Malmö s. 44. 4. Gävle s. 45. 5. Jönköping s. 45.

VI. Prislägen för vissa varuslag.

I tab. 5 i tabellbilagan meddelas uppgifter såväl i genomsnitt för samtliga hushåll som för de olika utgiftsgrupperna angående priset på vissa varuslag, som inköpts under räkenskapsåret. Siffrorna hava erhållits genom att dividera utgiftsbeloppet för de olika varuslagen med de konsumerade kvantiteterna av samma varuslag. Inom de olika utgiftsgrupperna utvisa siffrorna en del skiljaktigheter, huvudsakligen beroende på i vilken omfattning billigare eller dyrare kvaliteter kommit till användning.

Som bekant hör Hälsingborg till de orter, från vilka socialstyrelsen alltsedan år 1905 regelbundet erhåller uppgifter angående priser å vissa viktigare livsmedel. En jämförelse mellan livsmedelspriserna enligt denna prisstatistik och de priser, som på ovannämnda sätt erhållits ur hushållsböckerna, torde därför vara av intresse. Å nästföljande sida lämnas en översikt av medelpriserna för vissa varuslag enligt socialstyrelsens prisstatistik och enligt hushållsböckerna under bokföringsåret eller tiden november 1913—oktober 1914.

Såsom framgår av tablån, visade de båda sifferserierna på det hela taget en anmärkningsvärd överensstämmelse sinsemellan. De skiljaktigheter, som förekommo mellan å ena sidan de under året faktiskt betalda priserna enligt hushållsböckerna och å andra sidan medelsiffrorna enligt prisstatistiken, låta väl förklara sig av materialets olika beskaffenhet, varvid särskilt följande omständigheter må tagas i betraktande. Vad angår de prisuppgifter å livsmedel, som insamlas till prisstatistiken, skola dessa enligt föreskrift för vederbörande uppgiftsinsamlare avse ordinär vara utom i de fall, där för ett varuslag särskilt föreskrives, att priset å bästa eller billigaste kvalitet skall angivas. Enligt hushållsstatistiken växlar däremot varornas kvalitet såväl inom olika hushåll som inom samma hushåll vid olika inköpstillfällen. Vidare skola uppgifterna till prisstatistiken avse kontant köp av den kvantitet i lös vikt, som för varje varuslag angives, och icke av större parti. En del bokförare hava däremot under året inköpt större partier av vissa varor, varigenom de kunnat få lägre pris, medan åter varorna fördyrats för andra, som inköpt små partier, hektogramvis etc. En annan omständighet, som beträffande vissa varor, med efter årstiden varierande priser, är av betydelse, är, att dessa varor vanligen inköpas i större mängd, då priserna stå lägst, vilket medför ett lägre medelpris enligt hushållsstatistiken än enligt prisstatistiken, som utvisar årsmedeltalet av månadsuppgifterna. Härigenom förklaras exempelvis differensen å äggpriserna, 31 öre per tjog, vilka enligt prisstatistiken noterades högst i november 1913 med 2.14 kr. och lägst i april 1914 med 1.15 kr. per tjog. Dessutom må nämnas, att äggpriserna enligt prisstatistiken endast avse färska svenska ägg, medan även en del konserverade eller ryska ägg förekommit bland av hushållsbokförarna

Livsmedelspriser i Hälsingborg november 1913—oktober 1914.

Varuslag	Kvantitet	Enligt prisstatistiken	Enligt levnadskostnadsundersökningen
		öre	öre
Mjök: oskummad	l.	13	13
handskummad	»	6	} 6
separerad	»	4	
Smör: bords- (mejeri-)	kg.	234	} 232
mat- (lands-)	»	212	
Ost: helfet, okryddad	»	171	} 164
halvfet, »	»	127	
skummjölks-, »	»	—	
Margarin, växt-	»	138	143
Ägg	tjog	151	120
Potatis	5 l.	28	25
Ärter, gula, gröna	kg.	35	36
Bruna bönor	»	49	51
Mjöl: vete-	»	32	31
råg-	»	23	} 25
rågsikt-	»	29	
Gryn: havre- (ångpreparerade)	»	42	45
ris-	»	42	58
Rågbröd: hårt	»	54	60
mjukt: limpa, söt	»	32	32
» sur	»	21	22
Vetebröd: mjukt { bakat med vatten	»	—	—
» » mjölk	»	46	46
Nötkött: färskt, stek	»	120	114
Kalvkött, stek: gödkalv	»	133	} 102
spädkalv	»	76	
Färkött: färskt, stek	»	142	133
Fläsk: färskt	»	117	119
salt	»	133	145
Salt sill	»	48	47
Kabeljo	»	56	65
Kaffe	»	161	259
Socket	»	65	63
Fotogen	l.	19	19
Björkved, osågad	famn	2663	2341
Barrved, »	»	2437	2236
Kol: antracit	hl.	413	} 220
engelska, hushålls-	»	208	
Koks: gasverks-	»	128	} 116
engelsk kamin-	»	148	

inköpta ägg. Beträffande kaffe må anföras, att medelpriset enligt prisstatistiken avser obränt kaffe, Santos, medan såväl andra och dyrare kvaliteter som bränt och malet kaffe förekommit bland de av hälsingborgsfamiljerna inköpta kvantiteterna. Vedpriserna uppvisade, såsom synes av tablån, ganska stora differenser. Medelpriset enligt levnadskostnadsundersökningen är emellertid ej fullt tillförlitligt på grund av den obetydliga förbrukningen av ved.

Efter vad ovan anställda jämförelse givit vid handen måste de i socialstyrelsens prisstatistik meddelade prisuppgifterna å vissa livsförnödenheter, vad Hälsingborg beträffar, i stort sett anses väl överensstämma med de priser, som en familj av de mindre bemedlade samhällsklasserna faktiskt betalar för tillfredsställande av de viktigare levnadsbehoven.

VII. Jämförelse mellan inkomsternas och utgifternas fördelning bland mindre bemedlade i Hälsingborg och Stockholm.

Såsom i det föregående flera gånger nämnts, har Stockholms stads statistiska kontor utfört en undersökning angående levnadskostnaderna i Stockholm åren 1907—1908.¹ Då Stockholm på grund härav ej ansetts behöva medtagas i riksundersökningen, har emellertid bearbetningen av det föreliggande materialet gått ut på att så vitt ske kan möjliggöra en jämförelse mellan de av riksundersökningen berörda orterna och Stockholm. En omständighet, som härvid erbjudit vissa vanskligheter, ligger däri, att undersökningarna i fråga ej avse samma tid, varför förändringar i prisnivån, som ägt rum under de mellanliggande åren, kunna inverka på resultatet av jämförelsen. Det må nämnas, att prisstegringen i Stockholm å viktigare livsmedel samt bränsle och lyse under tiden 1907—1908 till år 1914 beräknats uppgå till c:a 9 %.

Liksom vid riksundersökningen utgjordes primärmaterialen även vid stockholmsundersökningen av hushållsböcker, förda av familjerna själva under ett helt års tid. Antalet utlämnade hushållsböcker utgjorde 270, av vilka 180 (66·7 %) återkommo ordentligt ifyllda för ett helt år. Av dessa bearbetades 150 och utgallrades 30 såsom representerande mera ovanliga hushållstyper.

Med hänsyn till social nivå hörde stockholmsundersökningens familjer, så när som på ett 20-tal, till arbetarklassen. Familjerna bestodo i Stockholm av i genomsnitt 4·4 och i Hälsingborg av 4·5 personer. I ekonomiskt avseende voro stockholmsfamiljerna något bättre situerade än hälsingborgshushållen, i det genomsnittsutfgifterna för de förra belöpte sig till 2 181 kr. och för de senare till 1 840 kr. Då sålunda stockholms-hushållen med hänsyn till social nivå och genomsnittligt personantal så nära som möjligt ansluta sig till hälsingborgshushållen samt beträffande genomsnittsutfgifterna ej förete väsentliga skilligheter, kommer jämförelsen i det följande att avse samtliga 150 stockholms-hushåll.

I efterföljande tabell belyses *inkomsternas* fördelning på olika huvudposter för samtliga hälsingborgs- och stockholms-hushåll.

¹ Stockholms stads statistik X, nr 1, Stockholm 1910.

4—181176. *Levnadskostnadsundersökningen.*

Inkomsternas fördelning bland mindre bemedlade i Hälsingborg och Stockholm.

	Medeltal per hushåll			
	Hälsing- borg	Stockholm	Hälsing- borg	Stockholm
	Kr.	Kr.	%	%
Inkomster i allt	1 837·48	2 140·43	100·00	100·00
I. Inkomst av arbete	1 636·75	1 975·37	89·08	92·29
1. mannens	1 516·90	1 863·35	82·56	87·05
A. huvudinkomst	1 440·67	1 799·37	78·41	84·06
B. biinkomst	76·23	63·98	4·15	2·99
2. hustruns	45·83	57·24	2·49	2·68
3. barnens	74·02	54·78	4·03	2·56
II. Inkomst av inackordering och uthyrning . .	35·64	89·36	1·94	4·17
III. Sjukhjälp, pension e. dyl.	45·97	19·61	2·50	0·92
IV. Gåvor	32·27	19·59	1·76	0·92
V. Övriga inkomster	86·85	36·50	4·72	1·70

Utgifternas fördelning bland mindre bemedlade i Hälsingborg och Stockholm.

	Medeltal per hushåll				Medeltal per konsumtions- enhet			
	Häl- sing- borg	Stock- holm	Häl- sing- borg	Stock- holm	Häl- sing- borg	Stock- holm	Häl- sing- borg	Stock- holm
	Kr.	Kr.	%	%	Kr.	Kr.	%	%
Utgifter i allt	1839·94	2180·82	100·00	100·00	690·61	880·49	100·00	100·00
I. Födo- o. njutningsämnen	883·38	953·84	48·01	43·74	335·38	382·23	48·56	43·41
1. Matvaror	815·20	848·85	44·30	38·92	309·65	337·23	44·84	38·30
2. Dryckesvaror	27·17	53·26	1·48	2·44	10·26	22·87	1·48	2·60
3. Tobak	11·70	10·18	0·64	0·47	4·42	4·51	0·64	0·51
4. Förtäring utom hemmet	29·26	41·55	1·59	1·91	11·05	17·62	1·60	2·00
II. Bostad	246·13	415·14	13·38	19·04	88·03	153·31	12·75	17·41
III. Bränsle och lyse	87·67	92·32	4·76	4·23	31·35	36·45	4·54	4·14
IV. Inventarier	71·53	80·17	3·89	3·68	27·09	35·37	3·92	4·02
V. Beklädnad	206·34	238·63	11·22	10·94	78·13	98·36	11·31	11·17
VI. Tvätt och renhållning	28·04	33·65	1·52	1·54	10·62	12·92	1·54	1·47
VII. Hygien	34·46	36·42	1·87	1·67	13·05	15·62	1·89	1·77
VIII. Intellektuella ändamål	27·25	38·60	1·48	1·77	10·32	15·56	1·49	1·77
IX. Förenings- o. försäkringsavgifter	85·63	87·34	4·65	4·00	32·43	36·36	4·70	4·13
X. Gåvor, understöd till anhöriga	19·76	21·54	1·08	0·99	7·48	12·11	1·08	1·38
XI. Skatter	72·91	97·50	3·96	4·47	27·61	40·32	4·00	4·58
XII. Nöjen och förströelser	20·02	15·05	1·09	0·69	7·58	6·54	1·10	0·74
XIII. Resor	26·75	38·16	1·45	1·75	10·13	16·50	1·47	1·88
XIV. Telefon, post- o. skrivutensilier	4·07	10·97	0·22	0·50	1·54	4·53	0·22	0·51
XV. Lottsedlar	10·12	5·28	0·55	0·24	3·83	2·31	0·56	0·26
XVI. Utgifter för tjänare	1·10	6·52	0·06	0·30	0·42	7·73	0·06	0·88
XVII. Övriga utgifter	14·83	9·69	0·81	0·45	5·62	4·27	0·81	0·48

Inkomsterna utgjorde, såsom synes, i genomsnitt 1 837 kr. för hälsingborgshushållen och 2 140 kr. för stockholmsfamiljerna. Då årsutgifterna för de förra belöpte sig till 1 840 kr. och för de senare till 2 181 kr., uppkom sålunda i bägge fallen brist, utgörande resp. 3 och 41 kr. i medeltal per hushåll. Av inkomsterna utgjorde arbetsinkomsten en relativt något mindre andel i Hälsingborg än i Stockholm eller 89·08 % i den förra mot 92·29 % i den senare staden. Även mannens och hustruns arbetsinkomster voro mindre i Hälsingborg, eller resp. 82·56 och 2·49 % mot 87·05 och 2·68 %. Omvänt var däremot förhållandet beträffande barnens arbetsinkomst, som i Hälsingborg uppgick till 4·03 men i Stockholm till 2·56 % av totalinkomsten. Inackordering och uthyrning såsom inkomstkälla spelade större roll i Stockholm än i Hälsingborg (resp. 4·17 och 1·94 %). Inackorderade och inneboende förekommo i Stockholm hos nära hälften av samtliga hushåll mot endast något mer än en fjärdedel av hälsingborgsfamiljerna.

Det största intresset erbjuder emellertid en jämförelse av *utgifterna* och deras fördelning i Hälsingborg och Stockholm. I tabellen å näst föregående sida finnas uppgifter i absoluta och relativa tal rörande utgifternas fördelning på 17 huvudtitlar såväl i medeltal per hushåll som per konsumtionsenhet.

Av de olika utgiftsposterna kommo födo- och njutningsämnen i främsta rummet med 48·01 % av årsutgifterna för hälsingborgsfamiljerna och 43·74 % för stockholmsfamiljerna. Den lägre procentsiffran för de senare beror därpå, att utgifterna för matvaror för hälsingborgsfamiljerna drogo ej mindre än 44·30 % mot endast 38·92 % för stockholmarna. På drycker och förtäring utom hemmet depenserade de senare relativt mera än de förra (resp. 2·44 mot 1·48 % och 1·91 mot 1·59 %), medan förhållandet var omvänt beträffande utgifterna för tobak, vilka uppgingo i Hälsingborg till 0·64 % och i Stockholm till 0·47 % av samtliga utgifter.

En betydande skillnad förefanns med avseende på storleken av bostadsutgifterna, vilka för hälsingborgsfamiljerna uppgingo till 13·38 % men för stockholmsfamiljerna till 19·04 % av årsbudgeten. Då härjämte bostadslägenheterna i genomsnitt voro något mindre för Stockholm än för Hälsingborg — resp. 2·5 och 3·0 eldstäder per lägenhet — framtråda de dyra bostadsförhållandena i Stockholm. I fråga om beklädnadsutgifterna var skillnaden mellan de båda budgeterna oväsentlig. Hälsingborgsborna utgävo härför 11·22 % och stockholmarna 10·94 %. Utgifterna för bränsle och belysning samt inventarier voro relativt större i Hälsingborg än i Stockholm (resp. 4·76 och 4·23 % samt 3·89 och 3·68 %). Även förenings- och försäkringsavgifterna voro högre för hälsingborgsfamiljerna (resp. 4·65 och 4·00 %). I Stockholm voro däremot kostnaderna för intellektuella ändamål och skatter, såsom närmare framgår av tabellen, relativt något större än i Hälsingborg. Utgifterna för tvätt och renhållning samt gåvor drogo ungefär lika stor andel av årsbudgeten. Hälsingborgsfamiljerna kunde offra något mer på nöjen och förströelser (resp. 1·09 och 0·69 %) samt på lottsedlar (resp. 0·55 och 0·24 %). Utgifterna för resor och telefon etc. voro däremot

relativt taget större i Stockholm än i Hälsingborg. Övriga utgifter belöpte sig till 0·81 % för Hälsingborg och 0·45 % för Stockholm.

Födans sammansättning efter kostnad bland mindre bemedlade i Hälsingborg och Stockholm.

	Medeltal per hushåll				Medeltal per konsumtionsenhet			
	Hälsingborg	Stockholm	Hälsingborg	Stockholm	Hälsingborg	Stockholm	Hälsingborg	Stockholm
	Kr.	Kr.	%	%	Kr.	Kr.	%	%
Födo- och njutningsämnen	883·33	953·84	100·00	100·00	335·38	382·23	100·00	100·00
A. Matvaror	815·20	848·85	92·29	88·99	309·65	337·23	92·33	88·23
1. Animaliska	442·00	515·84	50·04	54·08	167·89	206·71	50·06	54·08
a. kött och fläsk	127·72	144·62	14·46	15·16	48·51	58·85	14·46	15·40
b. charkuterivaror	27·74	35·84	3·14	3·76	10·54	14·08	3·14	3·68
c. fisk	26·40	35·98	2·99	3·77	10·03	14·78	2·99	3·87
d. mjölk och grädde	100·40	148·27	11·37	15·55	38·14	59·22	11·37	15·49
e. smör	57·15	72·73	6·47	7·63	21·70	29·07	6·47	7·61
f. margarin	42·38	13·99	4·80	1·47	16·10	4·81	4·80	1·26
g. ost	22·66	19·10	2·56	2·00	8·61	7·60	2·57	1·99
h. ägg	31·23	38·01	3·53	3·98	11·86	15·45	3·54	4·04
i. fett och flott	3·97	6·13	0·45	0·64	1·51	2·40	0·45	0·63
k. övriga animaliska födoämnen	2·35	1·17	0·27	0·12	0·89	0·45	0·27	0·11
2. Vegetabiliska	373·20	333·01	42·25	34·91	141·76	130·52	42·27	34·15
a. bröd	153·43	109·93	17·37	11·53	58·28	42·85	17·38	11·08
b. mjöl	22·58	47·80	2·56	5·01	8·58	18·45	2·56	4·83
c. gryn	9·09	10·44	1·03	1·09	3·45	3·93	1·03	1·03
d. potatis	21·35	23·96	2·42	2·51	8·11	9·55	2·42	2·50
e. övriga rotfrukter o. grönsaker	13·94	13·71	1·58	1·44	5·29	5·51	1·58	1·44
f. frukter och bär	30·67	28·71	3·47	3·01	11·65	11·75	3·47	3·07
g. socker och sirap	59·07	50·74	6·69	5·32	22·44	20·07	6·69	5·25
h. kaffe	44·92	27·04	5·08	2·83	17·06	10·69	5·09	2·80
i. te och choklad	5·88	7·51	0·67	0·79	2·23	2·97	0·66	0·77
k. kryddor	6·23	9·10	0·70	0·95	2·37	3·67	0·71	0·96
l. övriga vegetabiliska födoämnen	6·04	4·07	0·68	0·43	2·30	1·58	0·68	0·42
B. Drycker	27·17	53·26	3·08	5·58	10·26	22·87	3·06	5·98
C. Tobak	11·70	10·18	1·32	1·07	4·42	4·51	1·32	1·18
D. Förtäring utom hemmet	29·26	41·55	3·31	4·36	11·05	17·62	3·29	4·61

Ovanstående tabell innehåller närmare uppgifter angående *födans sammansättning* efter kostnad.

Av samtliga utgifter för födo- och njutningsämnen användes i Hälsingborg 92·29 % till matvaror, 3·08 % till drycker, 1·32 % till tobak samt 3·31 % till förtäring utom hemmet. Stockholmshushållen hade däremot relativt mindre utgifter för matvaror (88·99 %) och för tobak (1·07 %), medan för drycker och förtäring utom hemmet åtgick betydligt mera (resp. 5·58 och 4·36 %).

Vad först och främst matvarorna beträffar, spelade de animaliska produkterna en något viktigare roll i stockholms- än i hälsingborgsbudgeten. I de senare hushållen gingo 50·04 % av utgifterna för födo- och njutningsämnen till animalisk föda, i stockholmshushållen åter 54·08 %. I fråga om vegetabilierna var förhållandet däremot omvänt. Dessa drogo nämligen i

Hälsingborg 42.25 % och i Stockholm endast 34.91 % av årsutgifterna för födo- och njutningsämnen. Den proportion, i vilken de olika matvarorna ur kostnadssynpunkt ingå i hälsingborgs- och stockholmsbudgeten, belyses närmare av tabellen. Utgifterna för kött uppgingo i hälsingborgsbudgeten till 14.46 % av födoämnesutgifterna men i den stockholmska till 15.16 %. De senare hushållen utgävo även relativt mera för charkuterivaror (resp. 3.76 och 3.14 %), fisk (resp. 3.77 och 2.99 %), mjölk och grädde (resp. 15.55 och 11.37 %), smör (resp. 7.63 och 6.47 %), ägg (resp. 3.98 och 3.53 %) samt fett och flott (resp. 0.64 och 0.45 %). Hälsingborgsfamiljerna använde å andra sidan mera till margarin (resp. 4.80 och 1.47) samt ost (resp. 2.56 och 2.00 %).

Av vegetabilierna kom i främsta rummet bröd med betydligt större utgiftskonto för hälsingborgs- än för stockholmsfamiljerna (resp. 17.37 och 11.53 %). En större andel av födoämnesbudgeten åtgick även i Hälsingborg till frukter och bär (resp. 3.47 och 3.01 %), socker och sirap (resp. 6.69 och 5.32 %) samt kaffe (resp. 5.08 och 2.83 %). I sistnämnda stad voro där- emot utgifterna för mjöl av en relativt mindre betydelse än i Stockholm (resp. 2.56 och 5.01 %). Av ungefär samma betydelse ur kostnadssynpunkt för de båda städernas hushåll voro gryn (resp. 1.03 och 1.09 %), rotfrukter och grönsaker (resp. 4.00 och 3.95 %) samt te och choklad (resp. 0.67 och 0.79 %).

Beträffande förbrukningen av olika slags drycker uppvisade de båda bud- geterna en del anmärkningsvärda olikheter. Dessa utgifters fördelning i genomsnitt per hushåll i Hälsingborg och Stockholm belyses närmare av nedanstående tablå.

	Hälsingborg		Stockholm	
	Kr.	%	Kr.	%
Drycker i allt	27.17	100.0	53.26	100.0
Brännvin och annan spirituosa	12.28	45.2	17.77	34.2
Öl, porter och vin	5.10	18.8	28.06	52.1
Svagdricka och läskedrycker	9.79	36.0	7.43	13.7

Av ifrågavarande utgifter, som i Stockholm sammanlagt uppgingo till 53 kr. mot endast 27 kr. i Hälsingborg, använde hälsingborgsfamiljerna icke mindre än 36.0 % till alkoholfria drycker och svagdricka, medan motsvarande siffra för stockholmarna utgjorde endast 13.7 %. De senare hushållen använde å andra sidan mer än hälften (52.1 %) av dessa utgifter till starkare malt- drycker och vin mot 18.8 % för hälsingborgsborna. För brännvin och andra spirituösa drycker utgävo stockholmsfamiljerna nära 18 kr. och hälsingborgs- familjerna 12 kr. Av samtliga utgifter för dryckesvaror åtgick i de senare familjerna inemot hälften (45.2 %) till brännvin o. s. v. mot något mer än en tredjedel (34.2 %) för stockholmarna.

Av de 98 hälsingborgsfamiljerna hade 36 eller 36.7 % inga som helst utgif- ter för brännvin och annan spirituosa mot 55 eller likaledes 36.7 % av stock-

Konsumerade kvantiteter av vissa varuslag bland mindre bemedlade i Hälsingborg och Stockholm.

	Kvantitet	I medeltal per hushåll		I medeltal per konsumtionsenhet	
		Hälsingborg	Stockholm	Hälsingborg	Stockholm
I. Matvaror:					
1. kött	kg.	89.7	119.0	34.1	48.4
A. färskt kött	»	78.0	82.2	29.6	33.4
oxkött	»	26.7	38.5	10.2	15.6
kalvkött	»	11.2	16.7	4.2	6.8
får- o. lammkött	»	4.0	7.1	1.5	2.9
fläsk	»	36.1	19.9	13.7	8.1
B. konserverat kött	»	11.8	36.8	4.5	15.0
nötkött	»	0.7	6.2	0.3	2.5
fläsk	»	11.1	30.6	4.2	12.5
2. fisk: salt sill	»	4.3	21.4	1.6	8.7
kabeljo	»	0.3	2.1	0.1	0.8
3. mjölk	l.	667.5	893.7	253.5	358.4
oskummad mjölk	»	567.2	791.8	215.4	324.1
skummad	»	100.3	101.9	38.1	34.3
4. smör	kg.	24.6	32.3	9.4	12.9
5. margarin	»	29.7	8.7	11.3	3.0
6. ost	»	13.8	12.8	5.2	5.1
7. ägg	st.	497	568	189	221
8. rågbröd, hårt	kg.	1.9	58.7	0.7	22.3
9. mjöl	»	70.6	152.7	26.8	58.8
vetemjöl	»	60.1	123.7	22.8	47.5
rågmjöl	»	4.0	21.5	1.5	8.2
potatismjöl	»	3.8	3.4	1.4	1.3
havremjöl	»	2.2	2.3	0.9	1.0
ej spec. mjöl	»	0.5	1.8	0.2	0.8
10. gryn	»	18.7	26.4	7.1	9.8
havregryn	»	12.1	17.6	4.6	6.6
risgryn	»	4.5	5.1	1.7	1.9
korngrön	»	0.2	1.7	0.1	0.6
mannagrön	»	1.3	1.3	0.5	0.5
ej spec. gryn	»	0.6	0.7	0.2	0.2
11. ärter, gula, gröna	»	3.9	7.3	1.5	2.8
12. bruna bönor	»	3.8	1.8	1.5	0.7
13. potatis	l.	465.7	392.8	176.9	159.2
14. socker	kg.	90.0	79.3	34.2	31.7
15. kaffe	»	17.4	17.2	6.6	6.8
II. Drycker:					
1. maltdrycker (öl, porter)	l.	13.1	86.3	4.9	37.1
2. brännvin o. spirituosa	»	8.6	10.1	3.3	4.4
III. Bränsle och lyse:					
1. ved	famn	0.1	1.2	0.0	0.5
björkved	»	0.1	0.7	0.0	0.3
barrved	»	0.0	0.5	0.0	0.2
2. kol	hl.	16.3	3.6	5.8	1.4
3. koks	»	7.4		2.6	
4. gas	kbm.	151.8	160.6	54.3	65.8
5. fotogen	l.	86.9	90.7	31.1	38.3

holmsfamiljerna. Efter utgiftsbeloppets storlek fördelade sig de återstående familjerna på följande sätt: av 62 hälsingborgsfamiljer utgävo 25 vardera ett belopp, understigande 10 kr., 18 från 10 till 25, 13 från 25 till 50 samt 6 från 50 till 100 kr.; motsvarande siffror för 95 stockholms-hushåll voro 28, 27, 27 samt 10. Dessutom hade 3 familjer i Stockholm vardera dylika utgifter, som överstego 100 kr.

Av öl och porter var förbrukningen något allmännare bland stockholms-än bland hälsingborgsfamiljerna, i det av de förra 82·0 % hade växlande utgifter härför mot 70·7 % av de senare. För 52 eller 75·4 % av de hälsingborgshushåll, som i sina räkenskaper upptagit utgifter för starkare maltdrycker och vin, understego kostnaderna härför 10 kr., medan för Stockholm motsvarande siffror endast voro resp. 40 och 32·5 %. I Hälsingborg utgävo 13 familjer vardera ett belopp för ifrågavarande drycker från 10 till 25 kr. samt 3 från 25 till 50 kr.; motsvarande siffror för Stockholm voro 29 och 25. Allenast 1 familj hade i Hälsingborg dylika utgifter överstigande 50 kr., medan i Stockholm detta var fallet med icke mindre än 29 hushåll, av vilka dessutom 10 hade kostnader härför på belopp över 100 kr.

Det torde emellertid böra framhållas, att de här anförda siffrorna rörande utgifterna för dryckesvaror, som endast avse förbrukningen i hemmet och i varje fall för såväl hälsingborgs- som stockholmsfamiljerna säkerligen äro minimisiffror, icke kunna anses såsom typiska för de mindre bemedlades genomsnittliga årsutgift för alkoholhaltiga drycker redan av den anledningen, att ifrågavarande familjer icke kunna betraktas såsom typiska på alkoholförbrukningens område.

I tabellen å föregående sida finnas uppgifter angående de *konsumerade kvantiteterna* av en del viktigare födoämnen, vissa drycker samt bränsle- och belysningsmaterial såväl i medeltal per hushåll som per konsumtionsenhet.

Kvantitativt sett konsumerades i stockholmsfamiljerna mer av kött, fisk (salt sill och kabeljo), oskummad mjölk, smör, ägg, hårt rågröd, mjöl, gryn samt ärtor, medan konsumtionen av margarin, bruna bönor, potatis och socker var större i Hälsingborg.

Beträffande dryckesvaror konsumerades i stockholmsfamiljerna nära 7 gånger så mycket öl och porter som i Hälsingborg. Konsumtionen av brännvin var likaledes större bland stockholmarna än bland hälsingborgsborna.

Förbrukningen av ved var i Stockholm högst väsentligt större än i Hälsingborg. I sistnämnda stad användes däremot avsevärt mera kol och koks. Konsumtionen av gas och fotogen var obetydligt större i Stockholm än i Hälsingborg.

VIII. Förändringar i livsmedelskostnaderna i Hälsingborg under tiden 1905—1917.

Frågan om växlingarna i levnadskostnaderna kan betraktas dels med hänsyn tagen till levnadsstandardens förändring alltefter skilda tidsperioder och orter med deras olika vanor, smakriktningar och sociala förhållanden, och dels med hänsyn till en oförändrad levnadsstandard. För ett bedömande av förändringarna i levnadskostnaderna ur den förra synpunkten föreligger för Sveriges vidkommande tills vidare icke erforderligt material. I det senare fallet, då man bortser från de förändringar, som de konsumerade varorna undergått med avseende på kvantitet och kvalitet, bliva variationerna i levnadskostnaderna beroende av fluktuationerna i det allmänna prisläget. Vid föreliggande redogörelse för förändringarna i livsmedelskostnaderna i Hälsingborg har anlagts denna sistnämnda synpunkt på så sätt, att man antagit, att den konsumerade kvantiteten varit oförändrad. De utförda beräkningarna omfatta vidare endast de viktigaste slagen av livsmedel samt grunda sig på de sedan år 1905 i Sociala Meddelanden publicerade prisuppgifterna på sådana livsmedel. För bestämmande av vilken betydelse de olika livsmedlen skola tillmätas i hushållsstatistiskt avseende komma de i förevarande undersökning framkomna kvantitetstalen för Hälsingborg att tillämpas. Ifrågavarande kvantitetsuppgifter, som avse förbrukningen i ett genomsnittshushåll om 4.5 personer (man, hustru och 2 å 3 barn) med en årlig utgiftsstat av c:a 1 800 kr., hava multiplicerats med årsmedelprisen för Hälsingborg å resp. varuslag, varigenom sålunda storleken av ett dylikt hushålls utgifter för nämnda livsförnödenheter kunnat beräknas för varje år. För ett bedömande av denna genomsnittsbudgets värde må erinras om att kostnaderna för de upptagna varuslagen utgöra c:a 75 % av de totala utgifterna för födo- och njutningsämnen och c:a en tredjedel av samtliga utgifter under året. Det är sålunda en väsentlig del av de i en budget ingående utgiftsposterna, såsom hyror, kläder, bränsle och lyse, skatter m. m., som icke äro medtagna i beräkningarna.

I efterföljande tablå lämnas en översikt av livsmedelskostnadernas växlingar, beräknade på ovan angivet sätt, under åren 1905—1917, varvid jämte de absoluta talen för de olika åren även angivas indextal, vilka beräknats med utgångspunkt från summan för år 1905, som satts = 100.0.

Enligt medelpriserna under	Utgifter för de viktigaste slagen av livsmedel, kr.	I n d e x t a l	
		(1905 = 100·0)	(närmast före- gående år = 100·0)
1905	534·73	100·0	—
1906	542·63	101·5	101·5
1907	560·74	104·9	103·3
1908	573·86	107·3	102·3
1909	577·22	107·9	100·6
1910	590·83	110·5	102·4
1911	578·60	108·2	97·9
1912	614·68	115·0	106·2
1913	617·95	115·6	100·5
1914	625·53	117·0	101·2
1915	767·58	143·6	122·7
1916	851·67	159·3	111·0
1917	1 082·25	202·4	127·1

I jämförelse med utgångsåret 1905 utvisade, såsom framgår av tabellen, index-talen för de fem närmast följande åren en oavbruten ökning till resp. 101·5, 104·9, 107·3, 107·9 och 110·5 för att därefter år 1911 gå ned till 108·2. Följande år, 1912, utmärker sig däremot för en kraftig ökning, uppgående till 15·0 % i jämförelse med år 1905 och 6·2 % i jämförelse med år 1911 — en stegring, som i sin tur under år 1913 efterträddes av relativt stillastående.

Världskrigets utbrott i augusti 1914 medförde inga så betydande omedelbara förändringar i prisförhållandena, att de i nämnvärd mån förmådde höja medelpriserna under året. För år 1915 visade sig krisens verkningar på livsmedelsutgifterna med en ökning av icke mindre än 22·7 %. Även år 1916 hade att uppvisa en betydande prisstegring uppgående till 11·0 % i jämförelse med år 1915. Den största stegringen inträffade emellertid under år 1917, då kostnaderna för ifrågakvarande livsmedel stego med icke mindre än 27·1 %. För samma livsmedelsförbrukning, som år 1905 kostade en familj 535 kr., belöpte sig utgifterna år 1916 till 852 kr. och 1917 till 1 082 kr., motsvarande en ökning från 1905 med resp. 59·3 och 102·4 %. I jämförelse med 1913 var utgiftsökningen år 1915 24·2 %, år 1916 37·8 % samt år 1917 75·1 %.

I tabellen å sid. 59 belysas förändringarna i kostnaderna för fem olika huvudgrupper av födoämnen under tiden 1905—1917. Jämväl finnas där index-tal uträknade för ifrågakvarande varugrupper, varvid utgifterna för år 1905 satts till 100. Diagrammet å sid. 58 åskådliggör närmare dessa förändringar.

Livsmedelskostnadernas stegring i Hälsingborg 1905—1917.

	1905	1906	1907	1908	1909	1910	1911	1912	1913	1914	1915	1916	1917
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Mejeriprodukter, ägg och margarin	199	204	210	212	208	215	215	229	230	235	276	320	454
Bröd, mjöl och gryn	133	133	138	154	158	152	143	149	150	159	197	192	223
Kött	84	96	96	87	92	97	93	101	110	104	157	189	210
Fisk (salt sill och kabeljo) . .	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	3	5	5
Övriga matvaror	117	108	115	119	117	125	126	134	126	125	135	146	190
Summa	535	543	561	574	577	591	579	615	618	626	768	852	1 082
Indextal (1905 = 100).													
Mejeriprodukter, ägg och margarin	100	102	105	106	104	108	108	115	116	118	139	161	228
Bröd, mjöl och gryn	100	100	104	116	119	115	108	112	113	120	149	145	168
Kött	100	114	114	104	109	115	110	120	130	124	186	224	250
Fisk (salt sill och kabeljo) . .	100	103	106	102	103	106	106	114	129	134	171	292	304
Övriga matvaror	100	92	98	102	100	106	107	114	107	107	115	125	162
Summa	100	101	105	107	108	110	108	115	116	117	144	159	202

Utgifterna för fisk — endast salt sill och kabeljo äro här medtagna — och kött förete, såsom synes av anförda tabell, den största ökningen i jämförelse med år 1905 eller resp. 204 och 150 %. Grupperna, omfattande mejeriprodukter, ägg och margarin samt bröd, mjöl och gryn, hava från samma tid ökats med resp. 128 och 68 %. Femte gruppen, som bl. a. omfattar kaffe och socker, visar den relativt minsta ökningen med 62 %.

I jämförelse med år 1914 visade utgifterna för samtliga varugrupper under år 1915 större eller mindre stegring. Samma tendens gjorde sig även gällande år 1916 med undantag allenast för bröd samt mjöl och gryn, som kunde uppvisa någon utgiftsminskning i jämförelse med år 1915. Under år 1917 stegrades utgifterna för samtliga varugrupper än ytterligare.

På grundval av kvantitetsuppgifterna för hälsingborgsfamiljerna och årsmedelpriserna för de viktigare födoämnen i Stockholm enligt socialstyrelsens prisstatistik har beräknats, huru mycket en hälsingborgsfamilj hade fått utgiva, därest den inköpt sitt årsbehov av motsvarande varuslag i Stockholm. Resultatet av dessa beräkningar enligt medelpriserna i Hälsingborg och Stockholm under åren 1913—1917 meddelas i nedanstående översikt.

	1913	1914	1915	1916	1917
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Hälsingborg	617·95	625·58	767·58	851·67	1 082·25
Stockholm	736·62	754·27	921·76	1 022·27	1 294·44
Skillnad, kronor . .	118·67	128·74	154·18	170·60	212·19
» %	19·20	20·58	20·09	20·03	19·61

Under förutsättning att hälsingborgsfamiljen gjort sina livsmedelsinköp i Stockholm, hade densamma enligt dessa beräkningar för motsvarande kvantitet av resp. varuslag fått utgiva 19 å 21 % mera än enligt medelpriserna i Hälsingborg. Priserna å livsmedel skulle sålunda i genomsnitt vara c:a 20 % högre i Stockholm än i Hälsingborg. Möjligen förefintliga olikheter med avseende å de i prisstatistiken ingående varornas kvalitet på de båda orterna hava härvid ej kunnat tagas i betraktande.

Det må i detta sammanhang påpekas, att de i socialstyrelsens prisstatistik meddelade prisuppgifterna, som ligga till grund för här utförda beräkningar, ej avse s. k. kompensationsvaror.

IX. Livsmedelsförbrukningens omläggning 1914—1916.

De i närmast föregående kapitel meddelade uppgifterna om de förändringar, levnadskostnaderna i Hälsingborg undergått under tiden 1905—1917, voro, såsom där framhölls, beräknade på grundval av de under 1913—1914 förda hushållsböckerna och sålunda under förutsättning av oförändrad konsumtion. Då man emellertid hade anledning antaga, att den betydande prisstegringen å vissa livsförnödenheter efter krigsutbrottet medfört en ej oväsentlig *omläggning av förbrukningen*, hemställde statens livsmedelskommission hos socialstyrelsen om utförande av en undersökning, rörande i vilken omfattning en dylik förskjutning i konsumtionsförhållandena kunde hava ägt rum. Sedan Kungl. Maj:t den 17 mars 1916 uppdragit åt socialstyrelsen att verkställa en sådan undersökning, tillfrågades kommitterade i 29 av de i den allmänna levnadskostnadsundersökningen 1913—1914 deltagande orterna, huruvida de vore villiga medverka även vid ifrågavarande kompletterande undersökning. Den medverkan, som begärdes, skulle huvudsakligen bestå i att till bokförare, som deltagit i den förra undersökningen, utdela erforderligt antal hushållsböcker. Samtliga tillfrågade orter med undantag av två förklarade sig villiga härtill, och utsändes till dem i slutet av april sammanlagt c:a 1 000 hushållsböcker. De utsända hushållsböckerna, som utgjordes av överblivna exemplar av böckerna till föregående undersökning, skulle föras i fyra veckor med början å varje ort en angiven söndag. Å ett par orter tog bokföringen sin början redan den 30 april men å flertalet platser den 7 maj.

Huvudresultaten av nämnda undersökning äro offentliggjorda i den av socialstyrelsen år 1917 utgivna publikationen *Livsmedelsförbrukningen inom mindre bemedlade hushåll åren 1914 och 1916*, och skall i det följande för Hälsingborgs vidkommande lämnas en kortfattad redogörelse för de vid undersökningen vunna resultaten. Då de där anförda uppgifterna hänföra sig till samma familjer och deras förbrukning under tiden närmast före krigsutbrottet, maj 1914, och samma månad år 1916, torde de kunna anses lämna ett gott material för bedömande av den inverkan, som den under tiden inträdda prisstegringen haft på hushållsbudgetens sammansättning.

I Hälsingborg utdelades genom socialstyrelsens ombud tillsammans 77 hushållsböcker, vilka samtliga återkommo ordentligt ifyllda för de fyra räkenskapsveckorna, 7 maj—4 juni. Av dessa hava 58 bearbetats, medan de återstående 19 av olika anledningar, såsom större förändringar i hushållens sammansättning, förekomst av inackorderade o. s. v., ej medtagits.

De av undersökningen berörda 58 familjerna hade i maj 1914 en genomsnittlig veckoinkomst av 31·84 kr. och i maj 1916 av 34·51 kr., motsvarande en ökning av 2·67 kr. eller 8·4 %. Familjemedlemmarnas antal utgjorde för samt-

liga hushåll år 1914 272 personer och år 1916 281 personer eller i genomsnitt resp. 4·69 och 4·84 personer. För att utjämna den skillnad, som förefinnes mellan de båda åren i detta avseende, har vid bearbetningen uträknats den genomsnittliga förbrukningen per vecka och familjemedlem liksom även per vecka och konsumtionsenhet (= en vuxen man). Vid omräkningen till konsumtionsenheter har använts en annan, något mindre specificerad skala än den i det föregående tillämpade. Denna skala, som huvudsakligen tager hänsyn till den fysiologiska budgeten och först kom till användning vid en amerikansk och sedan vid en dansk hushållsstatistisk undersökning¹, har följande utseende:

Ålder	Enhetstal
0—3 år	0·15
4—6 »	0·40
7—10 »	0·75
11—14 »	0·90
Kvinnor 15 år och däröver	0·90
Män » » » »	1·00

Veckoinkomsten per familjemedlem uppgick 1914 till 6·79 och 1916 till 7·12 kr. samt per konsumtionsenhet till resp. 9·41 och 9·55 kr. Inkomstförhållandena voro sålunda, med avseende på storleken, vid de båda tidpunkterna tämligen likartade.

Den del av hushållsbudgeten, som i detta sammanhang givetvis äger det största intresset och här huvudsakligen kommer att beröras, är *födoämnesbudgeten* och dess sammansättning i maj 1914 och maj 1916. I tabellen å sid. 63—64 finnas uppgifter angående födans sammansättning efter kostnad i medeltal per vecka såväl per hushåll som per familjemedlem och konsumtionsenhet.

Utgifterna för födo- och njutningsämnen uppgingo, såsom tabellen utvisar, i genomsnitt per vecka för de 58 familjerna under maj 1914 till 15·95 kr. och under maj 1916 till 20·78 kr. eller resp. 50·1 och 60·2 % av veckoinkomsterna.

Av samtliga utgifter för födo- och njutningsämnen belöpte sig matvarorna 1914 till 93·44 % och 1916 till 96·04 %. Utgifterna för dryckesvaror, tobak och förtäring utom hemmet hade relativt minskats, nämligen från resp. 3·36, 1·43 och 1·77 % till resp. 2·11, 0·94 och 0·91 %.

Vad särskilt matvarorna beträffar, voro utgifterna år 1916 relativt något större för oxkött och färskt fläsk, men mindre för kalvkött samt konserverat fläsk. Utgifterna för fisk — särskilt salt sill — visade relativt en ganska avsevärd ökning, nämligen från 2·97 till 3·89 % av födoämnesbudgeten. Den viktiga utgiftspost, som inbegripits under rubriken »lanthushållningsprodukter», hade under tvåårsperioden undergått en obetydlig relativ ökning, nämligen från 32·20 till 32·84 %. Denna ökning berodde emellertid huvudsak-

¹ Jfr Statistiske Efterretninger, 1915, sid. 140.

Födans sammansättning efter kostnad maj 1914 och maj 1916.

	I medeltal per vecka och							
	hushåll				familje- medlem		konsumtions- enhet	
	1914	1916	1914	1916	1914	1916	1914	1916
	öre	öre	%	%	öre	öre	öre	öre
Födo- och njutningsämnen	1595	2078	100.00	100.00	340	429	472	575
I. Matvaror	1491	1995	93.44	96.04	318	412	441	552
1. animaliska	837	1113	52.46	53.57	179	230	248	308
A. kött	214	275	13.43	13.24	46	57	63	76
a. färskt kött	178	238	11.17	11.48	38	49	52	66
oxkött	55	75	3.46	3.59	12	15	16	21
kalvkött	28	24	1.77	1.14	6	5	8	6
fläsk	66	99	4.10	4.78	14	20	19	27
annat färskt kött	21	19	1.35	0.95	4	5	7	6
organ, ben och blod	8	21	0.49	1.02	2	4	2	6
b. konserv. kött (salt, rökt el. torkat)	36	37	2.26	1.76	8	8	11	10
nötkött	2	4	0.12	0.19	1	1	1	1
fläsk	34	33	2.14	1.57	7	7	10	9
B. charkuterivaror	56	71	3.50	3.44	12	15	17	20
a. korv och sylta	43	56	2.67	2.73	9	12	13	16
b. färdiglagad mat och uppskuret	13	15	0.83	0.71	3	3	4	4
C. fisk	47	81	2.97	3.89	10	16	14	22
a. färsk fisk	43	63	2.70	3.02	9	13	13	17
b. konserv. fisk (salt, inl., torkad, rökt)	4	18	0.27	0.87	1	3	1	5
salt sill	4	17	0.24	0.83	1	3	1	5
kabeljo	—	—	—	—	—	—	—	—
annan fisk	0	1	0.03	0.04	0	0	0	0
D. konserver	4	3	0.26	0.13	1	1	1	1
E. lanthushållningsprodukter o. d.	514	682	32.20	32.84	110	141	152	189
a. mjölk och grädde	199	263	12.48	12.69	42	54	59	73
grädde	43	55	2.74	2.66	9	11	13	15
oskummad mjölk	147	187	9.20	9.00	31	39	43	52
skummad mjölk	9	21	0.54	1.03	2	4	3	6
b. smör	103	121	6.46	5.81	22	25	31	33
c. margarin	79	136	4.95	6.53	17	28	23	38
d. ost	40	55	2.50	2.68	9	12	12	15
e. ägg	86	100	5.40	4.79	18	21	25	28
f. fett och flott	7	7	0.41	0.34	2	1	2	2
F. övriga animaliska matvaror	2	1	0.10	0.03	0	0	1	0
2. vegetabiliska	654	882	40.98	42.47	139	182	193	244
A. bröd	307	470	19.24	22.62	65	97	91	130
a. rågröd, hårt	4	5	0.28	0.26	1	1	1	2
b. rågröd, mjukt	210	349	13.12	16.78	54	72	62	96
c. vetebröd	23	36	1.45	1.75	5	7	7	10
d. skorpor	17	24	1.07	1.13	3	5	5	6
e. kaffebröd, bakelser o. d.	53	56	3.32	2.70	11	12	16	16
B. mjöl	43	54	2.70	2.60	9	11	13	15
a. vete	32	42	2.04	2.04	7	9	10	12
b. råg	4	3	0.18	0.12	1	0	1	1
c. annat	7	9	0.48	0.44	1	2	2	2
C. gryn	14	20	0.89	0.94	3	4	4	5
a. havre	8	10	0.48	0.46	2	2	2	2
b. ris	4	7	0.27	0.32	1	1	1	3
c. andra	2	3	0.14	0.16	0	1	1	0
D. grönsaker, frukter, bär m. m.	67	83	4.22	3.98	14	17	20	23
a. ärter, gula, gröna	3	6	0.18	0.31	0	1	1	2

Därav surlimpa: ¹ 51 öre. — ² 88 öre. — ³ 3.17 %. — ⁴ 4.23 %. — ⁵ 11 öre. — ⁶ 18 öre. — ⁷ 15 öre. — ⁸ 24 öre.

	I medeltal per vecka och							
	hushåll				familje- medlem		konsumtions- enhet	
	1914	1916	1914	1916	1914	1916	1914	1916
	öre	öre	%	%	öre	öre	öre	öre
b. bruna bönor	4	8	0·28	0·40	1	2	1	2
c. grönsaker, rotfrukter	17	14	1·08	0·67	4	3	5	4
d. potatis	24	42	1·52	2·00	5	9	7	12
e. frukt och bär	19	13	1·16	0·60	4	2	6	3
E. socker och sirap	105	122	6·59	5·87	22	25	31	34
a. socker	100	114	6·29	5·50	21	24	30	32
b. sirap	5	8	0·30	0·37	1	1	1	2
F. kaffe	87	102	5·43	4·94	19	21	25	28
G. te, choklad	13	14	0·79	0·68	3	3	4	4
H. kryddor	8	7	0·49	0·36	2	2	2	2
K. övriga vegetabiliska matvaror	10	10	0·63	0·48	2	2	3	3
II. Dryckesvaror	53	44	3·36	2·11	11	9	16	12
A. brännvin, spirituosa	26	19	1·62	0·90	6	4	8	5
B. öl, porter o. dyl.	10	8	0·63	0·39	1	2	3	2
C. svagdricka, läskedrycker	17	17	1·11	0·82	4	3	5	5
III. Tobak, snus, cigarrer, cigaretter	23	20	1·43	0·94	5	4	7	6
IV. Förtäring utom hemmet	28	19	1·77	0·91	6	4	8	5

ligen på en stegring i utgifterna för de billigare produkterna, såsom skummad mjölk (resp. 0·54 och 1·03 %) och margarin (resp. 4·95 och 6·53 %), medan utgifterna för grädde (resp. 2·74 och 2·66 %), oskummad mjölk (resp. 9·20 och 9·00 %), smör (resp. 6·46 och 5·81 %), ägg (resp. 5·40 och 4·79 %) samt fett och flott (resp. 0·41 och 0·34 %) voro jämförelsevis mindre 1916 än 1914.

Bland vegetabilierna drog brödet en väsentligt större andel av näringsutgifterna 1916 än 1914. Endast utgifterna för kaffebröd, bakelser o. d. visade minskning från 3·32 till 2·70 %, medan kostnaderna för mjukt rågbröd och vetebröd ökades från resp. 13·12 och 1·45 % till 16·78 och 1·75 %. År 1914 representerade mjölet 2·70 % av budgeten, och hade denna siffra år 1916 sjunkit till 2·60 %. Utgifterna för gryn hade undergått en oväsentlig ökning. De varuslag, som innefattas under rubriken »grönsaker, frukter, bär m. m.», uppvisade en något minskad andel av födoämnesutgifterna (resp. 4·22 och 3·98 %). Bland hithörande varuslag visade ärter, bruna bönor och potatis en relativ utgiftsökning från 1914 till 1916, alla de övriga däremot minskning. Utgifterna för socker och kaffe minskades likaledes relativt taget.

Sammanfattas resultaten av ovan anställda jämförelse mellan födoämnesutgifterna under maj 1914 och maj 1916, synes förbrukningen i ganska stor utsträckning övergått från dyrare till billigare livsmedel och detta ehuru hälsingborgsbudgeten redan förut i jämförelse exempelvis med stockholmsbudgeten (jfr ovan sid. 49—55) kunde anses höra till de billigare. Hänförs sålunda till dyrare livsmedel smör, grädde, ägg och kaffebröd, finna vi, att dessa varors relativa andel av födoämnesbudgeten sjönk från 17·92 % i maj

Konsumerade kvantiteter av vissa varuslag maj 1914 och maj 1916.

	Kvantitet	I medeltal per vecka och					
		hushåll		familjemedlem		konsumtionsenhet	
		1914	1916	1914	1916	1914	1916
Kött	gram	1 533	1 358	327	280	453	376
färskt kött	>	1 284	1 213	274	250	380	336
oxkött	>	493	490	105	101	146	136
kalvkött	>	271	167	58	34	80	46
fläsk	>	520	556	111	115	154	154
konserverat kött	>	249	145	53	30	73	40
nötkött	>	12	17	3	4	3	5
fläsk	>	237	128	50	26	70	35
Fisk: salt sill	>	85	176	18	36	25	49
kabeljo	>	—	—	—	—	—	—
Mjölk	l.	13·067	13·841	2·786	2·857	3·863	3·828
oskummad mjölk	>	11·474	10·683	2·447	2·205	3·392	2·955
skummad mjölk	>	1·593	3·158	0·339	0·652	0·471	0·873
Smör	gram	473	407	101	84	140	113
Margarin	>	569	687	121	142	168	190
Ost	>	257	233	55	48	76	64
Ägg	st.	14	13	3	3	4	3
Bröd: rågröd, hårt	gram	77	97	16	20	23	27
rågröd, mjukt	>	¹ 7 373	² 9 656	³ 1 571	⁴ 1 993	⁵ 2 180	⁶ 2 670
vetebröd	>	513	637	109	132	152	176
skorpor	>	236	260	50	54	70	72
Mjöl	>	1 317	1 353	281	279	389	374
vetemjöl	>	1 051	1 133	224	234	311	313
rågmjöl	>	109	73	23	15	32	20
ej spec. mjöl	>	157	147	34	30	46	41
Gryn	>	297	331	63	68	88	91
havregryn	>	175	175	37	36	52	48
risgryn	>	75	99	16	20	22	27
ej spec. gryn	>	47	57	10	12	14	16
Ärter, gula, gröna	>	79	101	17	21	23	28
Bruna bönor	>	93	89	20	18	27	25
Potatis	l.	6·009	8·358	1·281	1·725	1·776	2·312
Socker	gram	1 612	1 717	344	354	476	475
Kaffe	>	331	377	71	78	98	104

1914 till 15·96 % samma månad 1916, medan å andra sidan motsvarande siffra för mjölk, margarin, rågröd, gryn och potatis, vilka bruka räknas till våra billigare näringsmedel, ökades från 30·50 till 36·54 %.

I ovanstående tabell meddelas uppgifter angående de konsumerade kvantiteterna av vissa varuslag i medeltal per vecka och hushåll samt per familjemedlem och konsumtionsenhet i maj 1914 och maj 1916. För ifrågavarande varuslag belöpte sig utgifterna till omkring 75 % av födoämnesbudgeten.

De förändringar, som konsumtionen, kvantitativt sett, undergått efter krigsutbrottet, framgå tydligt av anförda tabell. Särskilt i ögonen fallande är

Därav surlimpa: ¹ 2 412 gram. — ² 3 136 gram. — ³ 514 gram. — ⁴ 647 gram. — ⁵ 713 gram. — ⁶ 867 gram.

övergången till vegetabiliska födoämnen från animaliska (med undantag av fisk). Så utvisar förbrukningen av bröd, potatis, gryn och ärter en ej oväsentlig ökning, medan av kött och smör konsumerades betydligt mindre. Minskningen i köttförbrukningen drabbade kalvkött, oxkött och konserverat fläsk, varemot konsumtionen av färskt fläsk var oförändrad. De förbrukade kvantiteterna av salt sill och margarin visade en väsentlig ökning. Av oskummad mjölk konsumerades mindre år 1916, medan konsumtionen av skummjolk fördubblats.

I det föregående har lämnats en redogörelse för livsmedelsförbrukningen och dess beskaffenhet i maj 1914 och samma månad 1916 samt de förändringar konsumtionen av olika livsmedel i *kvantitativt avseende* undergått under den mellanliggande perioden. Till belysning av i vad mån ifrågavarande 58 familjer genom den där konstaterade förskjutningen i konsumtionen från dyrare till billigare födoämnen lyckats undvika den under tiden inträdda prisstegringen, meddelas i tabellen å sid. 66 en översikt av nämnda familjers faktiska veckoutgifter för de viktigare födoämnena i genomsnitt per hushåll

Utgifter i genomsnitt per vecka för vissa varuslag maj 1914 och maj 1916.

Varuslag	Maj 1914		M a j 1 9 1 6				Procentuell ökning eller minskning från maj 1914 till maj 1916			
	Verkliga utgifter		Verkliga utgifter		Beräknade utgifter enligt samma förbrukning som 1914		Verkliga utgifter		Beräknade utgifter	
	per hushåll	per konsumtionsenhet	per hushåll	per konsumtionsenhet	per hushåll	per konsumtionsenhet	per hushåll	per konsumtionsenhet	per hushåll	per konsumtionsenhet
	öre	öre	öre	öre	öre	öre	%	%	%	%
Kött och fläsk	183	53	231	63	284	79	+ 26·2	+ 18·9	+ 55·2	+ 49·1
Fisk (salt sill och kabeljo)	4	1	17	5	9	2	+ 325·0	+ 400·0	+ 125·0	+ 100·0
Smör	103	31	121	33	150	41	+ 17·5	+ 6·5	+ 45·6	+ 32·3
Ost	40	12	55	15	65	18	+ 37·5	+ 25·0	+ 62·5	+ 50·0
Ägg	86	25	100	28	122	34	+ 16·3	+ 12·0	+ 41·9	+ 36·0
Mjölk	156	46	208	58	220	61	+ 33·3	+ 26·1	+ 41·0	+ 32·6
Margarin	79	23	136	38	121	33	+ 72·2	+ 65·2	+ 53·2	+ 43·5
Bröd	254	75	414	114	342	95	+ 63·0	+ 52·0	+ 34·6	+ 26·7
Mjöl	36	11	45	13	46	13	+ 25·0	+ 18·2	+ 27·8	+ 18·2
Gryn och ärter	15	4	23	7	21	5	+ 53·3	+ 75·0	+ 40·0	+ 25·0
Potatis	24	7	42	12	32	9	+ 75·0	+ 71·4	+ 33·3	+ 28·6
Socker	100	30	114	32	115	32	+ 14·0	+ 6·7	+ 15·0	+ 6·7
Kaffe	87	25	102	28	96	27	+ 17·2	+ 12·0	+ 10·3	+ 8·0
Summa	1 167	343	1 608	446	1 623	449	+ 37·8	+ 30·0	+ 39·1	+ 30·9

och per konsumtionsenhet i maj 1914 och samma månad 1916, varjämte beräknats dessa familjers utgifter 1916, under förutsättning att veckoförbrukningen varit densamma som 1914. I detta syfte hava de konsumerade kvantiteterna per vecka under sistnämnda år multiplicerats med genomsnittspriserna enligt hushållsböckerna för 1916. Vid beräkningen av sistnämnda utgifter har hänsyn jämväl tagits till hushållens tillväxt under de tvenne årens lopp. För de i tabellen upptagna födoämnen belöpte sig utgifterna under båda åren till cirka tre fjärdedelar av födoämnesbudgeten.

I genomsnitt per vecka och hushåll uppgingo de faktiska utgifterna för ifrågakvarande födoämnen i maj 1914 till 11·67 kr. och samma månad 1916 till 16·08 kr., alltså en ökning av 4·41 kr. (37·8 %). Motsvarande utgifter i genomsnitt per vecka och konsumtionsenhet utgjorde resp. 3·43 och 4·46 kr., vilket innebär en ökning av 1·03 kr. (30·0 %). En beräkning på grundval av kvantitetstalen för maj 1914 och medelprisen för maj 1916 giver till resultat, att utgifterna för en dylik förbrukning skulle uppgå till 16·23 kr. i genomsnitt per hushåll och till 4·49 kr. i genomsnitt per konsumtionsenhet, utvisande en ökning i jämförelse med 1914 av resp. 4·56 och 1·06 kr. eller resp. 39·1 och 30·9 %. Då den faktiska utgiftsökningen för nämnda födoämnen från maj 1914 till maj 1916 belöpte sig till resp. 4·41 och 1·03 kr., hava sålunda här ifrågakvarande familjer, genom en omläggning av budgeten i kvantitativt hänseende, endast lyckats inbespara 15 öre per hushåll och 3 öre per konsumtionsenhet eller ej fullt en procent av de beräknade utgifterna.

Givet är emellertid, att den starka prisstegringen måst utöva ett visst inflytande ej blott på födoämnesbudgetens kvantitativa sammansättning utan även i fråga om de konsumerade livsmedlens kvaliteter. Därjämte hava vederbörande hushåll — fränsett möjligheten att genom inköp av större kvantiteter på en gång förbilliga en vara — haft tillfälle att genom inköp av s. k. kompensationsvaror erhålla vissa livsmedel till lägre pris än de eljest i marknaden gällande. I det följande skall, i den mån förevarande undersökning lämnar material därtill, närmare belysas, vilken roll ovan anförda faktorer spelat med avseende å hälsingborgsfamiljernas livsmedelsförbrukning och utgifterna härför under dyrtiden.

Deltagarna i den kompletterande undersökningen år 1916 uppmanades att i hushållsboken göra särskild anteckning beträffande under räkenskapstiden inköpta »kompensationsvaror» eller andra varor, som tillhandahållits genom de lokala livsmedelsnämnderna. Av de i undersökningen inbegripna 58 familjerna hade icke mindre än 53 i större eller mindre utsträckning använt sig av dylika varor. Färskt fläsk hade inköpts av största antalet eller 46 familjer, oxkött av 33, ägg av 31 samt potatis, organ, ben och blod av 10 familjer.

I genomsnitt per vecka och konsumtionsenhet förbrukades 136 gram färskt oxkött, varav 75 gram eller 56·0 % utgjordes av kompensationsvara. Motsvarande siffror voro för färskt fläsk resp. 154 och 135 gram (88·0 %), för salt fläsk resp. 35 och 9 gram (25·9 %) samt för potatis resp. 2 312 och 596

gram (25·8 %). Av äggförbrukningen utgjordes inemot hälften av kompensationsvara.

Utgifterna för ovannämnda varuslag, som tillhandahållits av ortens livsmedelsnämnd, belöpte sig i genomsnitt per vecka och hushåll till 1·95 kr. och per konsumtionsenhet till 0·54 kr. eller 9·4 % av födoämnesbudgeten. För de varuslag, för vilka kvantitetsuppgifter finnas, utgjorde utgifterna resp. 1·87 och 0·51 kr. Därest samma kvantiteter inköpts till icke-kompensationspriser, skulle detta enligt verkställda beräkningar hava medfört en utgiftsökning från 446 till 456 öre per vecka och konsumtionsenhet eller 2·2 %. Under nämnda förutsättning — inköp till icke-kompensationspriser — skulle samma utgifter från maj 1914 till maj 1916 hava ökats med 32·9 % per vecka och konsumtionsenhet samt de beräknade utgifterna, därest förbrukningen varit densamma som i maj 1914, med 34·4 %, medan den faktiska utgiftsökningen uppgick till 30·0 %. Det torde emellertid böra framhållas, att värdet av de s. k. kompensationsvarorna för de av undersökningen berörda hushållen endast ofullständigt mätes genom ovan beräknade besparingar i utgifterna. Den huvudsakliga betydelsen av statens och kommunernas åtgärder för anskaffande av billigare livsmedel ligger för ifrågavarande familjer i den möjlighet, som därigenom beredes dem, att överhuvud taget erhålla vissa svåråtkomliga varor.

För att erhålla kännedom om bokförarnas uppfattning, huruvida nämnda åtgärder varit till gagn för hushållningen och i så fall med avseende på vilka varor, infördes i hushållsboksformuläret en fråga angående dessa förhållanden.

Av de bokförare, som besvarat denna fråga, hava endast ett fåtal lämnat nekande svar. Åtskilliga av de övriga hava emellertid klagat över bristande tillförsel av dylika varor. I det följande skola anföras några förhållandena belysande svar å nämnda spörsmål, vilka givetvis få stå för bokförarnas egen räkning.

- 1) Ja, med avseende på ägg, fläsk, kött och potatis.
- 2) Ja, i någon liten mån med avseende på ägg, fisk och fläsk, vad vårt hushåll beträffar.
- 3) Ja, kött, fläsk och ägg, som genom livsmedelsnämndens försorg försålts, ha betingat lägre pris än vad gällande priser i handeln för övrigt varit.
- 4) Ja, livsmedelsnämnden på platsen har till lägre priser, än vad som är gällande i marknaden för övrigt, tillhandahållit följande varor: fläsk och nötkött samt vid några tillfällen även ägg och potatis. En av kommunen upprättad fiskhall har även i viss mån bidragit till att hålla priserna nere på fiskvaror. Inköp av spannmål samt överenskommelse mellan bageriätkare och nämnden ha även i någon mån verkat förbilligande på brödet.
- 5) Nej, icke på annat sätt än att de motarbetat de allmänna prisstegringarna.
- 6) Ja, de varor, som genom livsmedelsnämnden härstädes tillhandahållits, ha ju ställt sig betydligt billigare än de i allmänna handeln förekommande, varför ej annat än gott kan sägas om nämnda företag.
- 7) Ja, livsmedelsnämndens varor, såsom kött, fläsk och ägg, som i regel varit 20—25—30 öre billigare än platsens torgpriser, ha varit till nytta.
- 8) Ja, att de av stat och kommun vidtagna åtgärderna för anskaffande av billigare livsmedel varit i någon mån till gagn erkännes. Det gäller då huvudsakligen kött, fläsk och ägg. I dessa dyrtider måste man emellertid hålla sig med det billigaste man kan; om det sedan blir det kraftigaste, blir en annan sak. Malet kött kostar f. n. 2·40 kr. per kg., och om det blandas upp med

litet potatis, så ha vi fått den uppfattningen, att det är det billigaste i köttväg. Det färska fläsket äger icke den fasthet, som det ägde förr i tiden; det är mycket odrygt.

9) Ja, för vår hushållning ha prisregleringarna på kött och fläsk samt smör varit till största nytta, på ägg däremot av mindre betydelse, enär tillgången alltid varit mycket för knapp i förhållande till efterfrågan och ägg därför mest fått undvaras.

10) Under förra året köpte vi någon gång fläsk, vilket dock vid somliga tillfällen, när vi avräknade 7 % i den kooperativa affären, inte ställde sig många ören förmånligare. Vi köpte även någon gång ägg, men var rusningen till försäljningsplatsen så stor, att det blev för tidsödande att försumma en eller ett par timmar mot några öres förtjänst.

I vad mån dyrtiden utövat inflytande på de konsumerade livsmedlens *kvaliteter*, så att vederbörande familjer härutinnan nödgats sänka sin levnadsstandard, är icke lätt att med bestämdhet fastställa. I ett avseende kan emellertid omedelbart konstateras en kvalitativ försämring av de konsumerade livsmedlen. Den ovan påvisade gradvisa övergången från animaliska till vegetabiliska födoämnen innebär otvivelaktigt en kvalitetsförsämring av kosten. Även inom samma livsmedelsgrupp ersattes i ej oväsentlig utsträckning den bättre kvaliteten med den sämre; smör utbyttes mot margarin, oskummad mjölk mot skummad. Härtill kommer, att den kvantitativa inskränkning för vissa varugrupper, som de å sid. 65 anförda kvantitetstalen angiva, företrädesvis synes hava gått ut över de högre kvaliteterna, medan de lägre kvaliteterna utvisa ökning.

Av en jämförelse mellan livsmedelspriserna enligt socialstyrelsens prisstatistik (vilka priser är från år avse samma kvaliteter och icke gälla kom-

Livsmedelspriser i Hälsingborg maj 1914 och maj 1916.

Varuslag	Kvantitet	Maj 1914		Maj 1916			
		Enligt prisstatistiken	Enligt hushållsböckerna	Enligt prisstatistiken	Enligt hushållsböckerna		
					Medelpris	Kompensationsvaror	Icke-kompensationsvaror
		öre	öre	öre	öre	öre	öre
Nötkött: färskt, stek . .	kg.	121	112	180	152	123	189
Kalkött, stek: gödkalv	›	136	} 104	203	} 141	136	142
spädkalv	›	77		122			
Fläsk: färskt	›	115	126	221	179	174	213
salt	›	130	144	243	253	213	268
Salt sill	›	48	45	102	98	—	—
Mjölk: oskummad	l.	13	13	16	17	—	—
handskummad	›	6	} 5	8	} 7	—	—
separerad	›	4		6			
Smör: bords- (mejeri-) .	kg.	215	} 218	299	} 296	—	—
mat- (lands-)	›	205		282			
Margarin	›	135	139	195	198	—	—
Ägg	tjög	118	120	173	160	140	160
Kaffe	kg.	156	262	181	272	—	—

pensionsvaror eller dylikt) och de priser, som erhållits genom att dividera de faktiska utgiftsbeloppen för de olika varuslagen med de konsumerade kvantiteterna av resp. varuslag, torde vissa slutsatser kunna dragas rörande en kvalitetsförsämring i fråga om samma varuslag. I tabellen å föregående sida lämnas därför en översikt av medelpriserna för vissa viktigare varuslag enligt socialstyrelsens prisstatistik och enligt hushållsböckerna för maj 1914 och samma månad 1916. För kött, fläsk och ägg meddelas därjämte särskilda uppgifter rörande priserna enligt hushållsböckerna för dels kompensationsvaror o. d., dels icke-kompensationsvaror.

Såsom förut påpekats (sid. 46—48), utvisade medelpriserna enligt den officiella prisstatistiken för bokföringstiden 1913—1914 på det hela taget en synnerligen god överensstämmelse med de priser, som av ifrågavarande hushåll faktiskt betalats för de viktigare näringsmedlen. Detta synes även i stort sett hava varit fallet såväl i maj 1914 som i maj 1916. Dock yppa sig beträffande en del varuslag vissa skiljaktigheter, såsom jämväl framgår av förestående tabell. Vad som emellertid i detta fall tilldrager sig det största intresset, är en jämförelse i anförda hänseende mellan åren 1914 och 1916.

Till närmare belysning härav har i efterföljande tablå för vissa viktigare varuslag uträknats det belopp, varmed medelpriserna för icke-kompensationsvaror enligt hushållsböckerna överstigit (+) resp. understigit (—) de officiella priserna i maj 1914 och maj 1916.

	Maj 1914		Maj 1916	
	öre	%	öre	%
Nötkött	— 9	— 7·4	+ 9	+ 5·0
Kalvkött	— 3	— 2·8	— 21	— 12·9
Fläsk, färskt	+ 11	+ 9·6	— 8	— 3·6
» salt	+ 14	+ 10·8	+ 25	+ 10·3
Salt sill	— 3	— 6·3	— 4	— 3·9
Smör	+ 8	+ 3·8	+ 5	+ 1·7
Margarin	+ 4	+ 3·0	+ 3	+ 1·5
Ägg (per tjög)	+ 2	+ 1·7	— 13	— 7·5
Kaffe	+ 106	+ 67·9	+ 91	+ 50·3

För alla i tablå upptagna varuslag med undantag för nöt- och kalvkött samt salt sill visade sig i maj 1914 de ur hushållsböckerna erhållna medelpriserna högre än de officiella priserna. I maj 1916 understego hushållsböckernas priser de officiella beträffande kalvkött, färskt fläsk, salt sill och ägg. I fråga om smör, margarin, kaffe och salt fläsk hade — relativt taget — de belopp, varmed hushållsböckernas priser år 1914 överstego de officiella, minskats år 1916. Skillnaden mellan det officiella priset på kalvkött och hushållsböckernas medelpris, som år 1914 var 3 öre, växte år 1916 till 21 öre, medan motsvarande siffror för salt sill voro resp. 3 och 4 öre.

Vid ovan anställda jämförelse mellan de faktiska och de officiella priserna har bortsetts från de olikheter, som betingas av materialets olika beskaffen-

het (jfr sid. 46 ff.). I stort sett torde väl dessa faktorer hava inverkat i samma mån vid de båda undersökningstillfällena. Möjligt är emellertid, att vissa hushåll genom inköp i större partier på en gång eller genom samköpsföreningar o. d. i större omfattning än under maj 1914 kunnat neutralisera den därefter inträdda prisstegringen. Enär, såsom förut påpekats, de officiella priserna år från år just avse samma kvaliteter vid inköp av samma mängder, torde man av förestående jämförelse med de faktiska priserna kunna draga den slutsatsen, att de ifrågavarande familjerna på grund av dyrtiden i ganska stor utsträckning nödgats övergå till billigare kvaliteter.

Såsom i det föregående framhållits, uppgingo utgifterna för födo- och njutningsämnen i maj 1914 till 50·1 % och i maj 1916 till 60·2 % av veckoinkomsterna. Enär den genomsnittliga veckoinkomsten endast företedde en ökning av 8·4 %, medan utgifterna för livsmedlen samtidigt stegrats med ungefär 30 %, hava givetvis utgifterna för en del andra livsförnödenheter måst inskränkas, för den händelse icke eventuellt befintliga besparingar eller skuldsättning kunnat tillgripas. För att i någon mån belysa dessa förhållanden, vilka under en så relativt kort bokföringstid som fyra veckor ej alltid kommit till synes i hushållsböckerna, framställdes i hushållsboken en särskild fråga, huruvida de stegrade livsmedelspriserna förorsakat inskränkning av utgifterna för andra behov, såsom för bostad, kläder, nöjen, njutningsmedel, förenings- och försäkringsavgifter m. m. I det följande meddelas ett urval av de inkomna svaren, vilka torde tala för sig själva.

1) Ja, för den som i likhet med mig inte fått sin inkomst ökad, sedan dyrtiden inträdde, är det ju uppenbart, att inskränkningar måst göras å utgifterna. Nöjen och njutningsmedel får man inte tänka på. Den, som vid dyrtidens inträffande (vilket nu är nära 2 år sedan) var något så när försedd med kläder, har ju under den gångna tiden fått nöja sig med det gamla, men ännu kan man inte tänka på att skaffa nya. En kommisskostym till mig, som innan kristiden kunde köpas för 58 å 60 kr., kostar nu 80 å 82 kr. Till pojkar kunde man förut köpa cheviotstyv för 5 kr. per m., nu kostar det 12 kr.

2) Ja, anskaffning av kläder har måst inskränkas till det absolut nödvändiga. Nöjen och njutningsmedel ha måst undvaras.

3) Ja. Å utgifterna för bostad, förenings- och försäkringsavgifter har icke någon inskränkning företagits. Å övriga här ovan nämnda poster ha vi måst inskränka oss till anskaffandet av det allra nödvändigaste.

4) Ja, huvudsakligast för kläder, nöjen och njutningsmedel. Då den ordinarie arbetsförtjänsten ej motsvarar de stegrade priserna, måste förut gjorda besparingar anlitas.

5) Ja, vi ha måst sluta tvenne försäkringar. Även kläder och div. saker ha måst inskränkas, och besparingar i banken få ofta anlitas.

6) Ja, jag har nödgats hyra en sämre lägenhet samt dessutom uthyra det största och bästa rummet i denna. Vad nöjen beträffar, få sådana helt och hållet försakas, och kläder kan man endast anskaffa till nödtorftigt behov.

7) Ja, bostaden är hyrd per år, varför ingen inskränkning kunnat göras, men troligen blir det nödvändigt efter 1:a okt., ty hyrorna äro i stigande. Kläder måste inskränkas till det absolut nödvändiga. Till nöjen och njutningsmedel hade vi icke råd förut, således långt mindre nu. Förenings- och försäkringsavgifter äro obetydliga, varför ingen inskränkning kan göras.

8) Ja, nyanskaffning av kläder har ej kunnat ske utöver det oundgängligen nödvändiga. Nöjen ha vi inga alls, njutningsmedel i mycket ringa grad. Förenings- och försäkringsavgifter ha alla erlagts. Däremot har inskränkning måst ske i fråga om prenumerations- å tidningar och böcker.

9) Ja, kläder ha vi inte skaffat oss sedan dyrtiden började, likaså nöjen — dem får man nog undvara och dessutom vara glad, att inkomsterna räcka till det nödvändigaste.

10) Ja, vi hava måst inskränka bostaden med ett rum. Hyresstegring har även gjort sig märkbar. Kläder ha vi inte kunnat skaffa oss alls på senare tiden. Nöjen och njutningsmedel ha vi tvingats att helt utesluta, ty de för vårt hushåll oundgängligaste artiklarna ha stegrats i pris med 50—100 %, ja, ända till 200 %. Detta är inte dyrtiden uteslutande skuld till, utan i många fall oblyga ockrare.

11) Ja, inskränkningar ha måst göras på alla områden, för att inkomsterna någorlunda skola räcka till. Anskaffning av något nytt till huset, såsom möbler eller kläder och dylikt, får inskränkas till det allra nödvändigaste. Några resor eller nöjen är det inte till att tänka på i dessa dyrtider. Ävenledes blir man efter med förenings- och försäkringsavgifterna, då det är omöjligt att få mynten att räcka till.

12) Ja, bostaden skulle ju kunna inskränkas till ett rum och kök, men såsom priset för närvarande är å lägenheten, får man anse det billigt, enär läget är centralt och rummen stora. Nöjen och njutningsmedel äro så gott som bannlysta. Förenings- och försäkringsavgifter få ju betalas, och i stället får man använda de gamla kläderna litet längre.

13) Ja, nöjen och kläder får man ingenting till. Försäkrings- eller föreningsavgifter kan man ej gärna göra någon inskränkning på, då detta ju kunde medföra en mycket stor förlust. Liv- och sjukförsäkring samt fackförening äro en tvingande nödvändighet.

14) Ja, under nuvarande dyrtid få nöjen och njutningsmedel helt uteslutas. Vad kläder angår, få utgifterna därför inskränkas till minsta möjliga, om avlöningen, som för flertalet ej ökats under dyrtiden, skall räcka till hyror (som äro i stigande), livsörnödenheter, förenings- och försäkringsavgifter.

15) Ja, i fråga om beklädnaden ha vi fått göra stora inskränkningar. Nöjen få helt försakas. För övrigt kunna trots noga och sparsam hushållning inte inkomsterna betäcka de nödvändiga utgifterna, utan ha vi måst anlita förut gjorda besparingar.

16) Nej. I anledning av de stegrade livsmedelspriserna har hustrun åtagit sig städning å ett kontor mot en ersättning av 25 kr. per månad, varigenom någon inskränkning ej behövt förekomma.

17) Ja, ganska mycket i fråga om kläder, nöjen och njutningsmedel.

18) Ja, inskränkningar ha gjorts på alla områden med undantag av bostaden.

19) Ja, å alla här ovan nämnda poster ha mesta möjliga inskränkningar fått göras; endas fackförenings- och sjukförsäkringsavgifter äro ej inskränkta.

TABELLER.

Tab. 1. Inkomster och utgifter i medeltal per hushåll inom olika utgiftsgrupper.

	Årsutgift, kronor						Samtliga hushåll	D ä r a v	
	Under 1 250	1 250—1 500	1 500—1 750	1 750—2 000	2 000—2 500	2 500—4 000		arbetarhushåll	lägre tjänstemanna-hushåll
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.		Kr.	Kr.
<i>Absoluta tal.</i>									
Inkomster:									
I. Inkomst av arbete	1 117.78	1 308.80	1 403.63	1 636.97	1 963.82	2 819.41	1 636.75	1 581.35	1 798.49
1. mannens	1 117.78	1 281.40	1 347.22	1 523.14	1 760.07	2 312.63	1 516.90	1 470.78	1 651.55
A. huvudinkomst	1 117.75	1 250.89	1 285.24	1 479.10	1 605.45	2 172.13	1 440.67	1 386.73	1 598.15
därav kontant	1 112.75	1 240.52	1 273.53	1 465.58	1 577.21	2 150.38	1 424.54	1 374.48	1 570.69
» in natura	5.00	10.37	11.71	13.52	28.24	21.75	16.13	12.25	27.46
B. biförtjänster	0.03	30.51	61.98	44.04	154.62	140.50	76.23	84.05	53.40
2. hustruns	—	18.03	34.81	53.80	43.54	202.81	45.83	43.87	51.54
3. barnens	—	8.87	21.60	60.03	160.21	303.97	74.02	66.70	95.40
II. Inkomst av inackord. o. uthyrn.	—	18.29	44.64	37.72	39.86	10.75	35.64	32.24	45.55
III. Sjukhjälp, pension e. dyl.	9.59	27.11	42.49	81.16	25.77	33.83	45.97	29.38	94.45
IV. Gåvor	9.56	2.42	25.74	44.72	23.84	150.62	32.27	29.27	41.04
V. Räntor	—	0.51	0.86	2.19	26.74	1.50	7.26	9.65	0.26
VI. Övriga inkomster	37.13	79.28	60.69	69.36	123.20	67.67	79.59	81.23	74.81
Summa	1 174.06	1 435.91	1 578.05	1 872.12	2 208.23	3 083.78	1 837.48	1 763.12	2 054.60
Utgifter:									
I. Födo- och njutningsämnen	626.57	720.83	798.88	910.47	1 022.11	1 194.37	883.33	869.52	923.63
1. Matvaror	591.97	687.28	736.99	819.55	952.55	1 114.32	815.20	796.38	870.15
A. animaliska	326.37	361.70	400.78	453.45	512.24	587.44	442.00	430.59	475.33
AA. kött	79.01	105.20	111.83	137.83	152.33	137.29	127.72	121.22	146.70
a. färskt kött	69.50	97.30	96.01	119.12	131.40	111.61	110.66	105.36	126.14
oxkött	14.87	27.86	26.34	31.78	38.83	23.30	30.48	29.91	32.16
kalvkött	11.51	8.49	10.50	11.88	12.08	18.54	11.36	10.57	13.69
får- och lammkött	1.63	3.43	5.46	5.63	5.94	7.66	5.34	5.34	5.33
fläsk	31.99	40.69	35.89	50.16	46.60	42.17	43.06	39.53	53.36
annat färskt kött	9.07	10.92	12.25	14.47	21.66	18.18	15.05	14.54	16.54
organ, ben och blod	0.43	5.91	5.57	5.20	6.29	1.76	5.37	5.47	5.06
b. konserverat kött	9.51	7.90	15.82	18.71	20.93	25.68	17.06	15.86	20.56
nötkött	—	0.89	1.12	1.31	0.62	1.24	1.00	1.02	0.95
fläsk	9.51	7.01	14.70	17.40	20.31	24.44	16.06	14.84	19.61
BB. charkuterivaror	33.34	18.57	26.87	25.68	33.05	40.68	27.74	28.72	24.86
a. korv och sylta	33.08	14.44	19.09	20.31	22.78	28.96	20.55	21.04	19.11
b. färdigl. mat o. uppskuret	0.26	4.13	7.78	5.37	10.27	11.72	7.19	7.68	5.75
CC. fisk	22.26	23.54	25.09	26.15	27.44	43.21	26.40	25.72	28.38
a. färsk fisk	19.36	19.09	21.29	22.33	21.61	39.54	22.07	21.32	24.25
sill	15.04	9.00	11.00	11.31	11.13	12.67	11.06	11.21	10.64
strömming	0.40	0.10	0.10	0.07	0.26	0.45	0.16	0.13	0.21
annan färsk fisk	3.92	9.99	10.19	10.95	10.22	26.42	10.85	9.98	13.40
b. konserverad fisk	2.90	4.45	3.80	3.82	5.83	3.67	4.33	4.40	4.13
salt sill	1.41	2.53	1.64	1.70	2.89	1.15	2.03	2.02	2.06
salt strömming	—	0.21	0.01	—	—	—	0.03	0.04	—
kabeljo	—	0.35	0.09	0.30	0.22	0.25	0.22	0.17	0.36
annan fisk	1.49	1.36	2.06	1.82	2.72	2.27	2.05	2.17	1.71
DD. konserver	1.67	0.40	1.65	2.99	2.38	3.50	2.11	1.84	2.92
EE. lanthushålln.-prod. o. d.	190.09	213.99	234.56	260.79	296.98	362.76	257.79	252.79	272.38
a. mjölk och grädde	80.41	83.78	90.48	103.10	114.57	137.45	100.40	98.63	105.58
grädde	16.43	18.47	19.56	18.97	27.86	37.02	21.83	21.41	23.05
oskummad mjölk	60.86	60.71	65.69	77.94	79.85	93.97	72.78	71.57	76.34
skummad mjölk	3.12	4.60	5.23	6.19	6.86	6.46	5.79	5.65	6.19
b. smör	53.10	49.44	52.96	57.53	59.16	99.40	57.15	57.89	54.95
c. margarin	16.80	34.59	35.51	41.55	59.76	40.43	42.38	39.65	50.37
d. ost	12.97	14.81	20.26	23.16	26.97	42.78	22.66	21.41	26.31

Tab. 1. Inkomster och utgifter i medeltal per hushåll inom olika utgiftsgrupper.

Relativa tal.	Årsutgift, kronor						Samtliga hushåll	D ä r a v	
	Under 1 250	1 250—1 500	1 500—1 750	1 750—2 000	2 000—2 500	2 500—4 000		arbetarhushåll	lägre tjänstemanna-hushåll
	%	%	%	%	%	%		%	%
Inkomster:									
I. Inkomst av arbete	95.21	91.11	88.95	87.44	89.14	91.43	89.08	89.69	87.54
1. mannens	95.21	89.23	85.37	81.36	79.89	74.99	82.56	83.42	80.39
A. huvudinkomst	95.21	87.11	81.44	79.01	72.87	70.43	78.41	78.65	77.79
därav kontant	94.78	86.39	80.70	78.29	71.59	69.73	77.53	77.96	76.45
» in natura	0.43	0.72	0.74	0.72	1.28	0.70	0.88	0.69	1.34
B. biförtjänster	0.00	2.12	3.93	2.35	7.02	4.56	4.15	4.77	2.60
2. hustruns	—	1.26	2.21	2.87	1.98	6.58	2.49	2.49	2.51
3. barnens	—	0.62	1.37	3.21	7.27	9.86	4.03	3.78	4.64
II. Inkomst av inackord. o. uthyrn.	—	1.27	2.83	2.01	1.81	0.85	1.94	1.83	2.22
III. Sjukhjälp, pension e. dyl. . . .	0.82	1.89	2.69	4.34	1.17	1.10	2.50	1.67	4.59
IV. Gåvor	0.81	0.17	1.63	2.39	1.08	4.88	1.76	1.66	2.00
V. Räntor	—	0.04	0.05	0.12	1.21	0.05	0.39	0.55	0.01
VI. Övriga inkomster	3.16	5.52	3.85	3.70	5.59	2.19	4.33	4.60	3.64
Summa	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
Utgifter:									
I. Födo- och njutningsämnen	54.65	51.29	49.22	48.55	46.33	41.35	48.01	49.11	45.22
1. Matvaror	51.64	48.90	45.40	43.70	43.18	38.58	44.30	44.98	42.60
A. animaliska	28.47	25.73	24.69	24.18	23.22	20.34	24.02	24.32	23.27
AA. kött	6.89	7.48	6.89	7.35	6.91	4.75	6.94	6.85	7.18
a. färskt kött	6.06	6.92	5.92	6.35	5.96	3.86	6.01	5.95	6.17
oxkött	1.30	1.98	1.62	1.69	1.76	0.81	1.65	1.69	1.57
kalvkött	1.00	0.60	0.65	0.63	0.55	0.64	0.62	0.60	0.67
får- och lammkött	0.14	0.24	0.34	0.30	0.27	0.26	0.29	0.30	0.26
fläsk	2.79	2.90	2.21	2.68	2.11	1.46	2.34	2.23	2.61
annat färskt kött	0.79	0.78	0.76	0.77	0.98	0.63	0.82	0.82	0.81
organ, ben och blod	0.04	0.42	0.34	0.28	0.29	0.06	0.29	0.31	0.25
b. konserverat kött	0.83	0.56	0.97	1.00	0.95	0.89	0.93	0.90	1.01
nötkött	—	0.06	0.07	0.07	0.03	0.04	0.06	0.06	0.05
fläsk	0.83	0.50	0.90	0.93	0.92	0.85	0.87	0.84	0.96
BB. charkuterivaror	2.91	1.32	1.66	1.37	1.50	1.41	1.51	1.62	1.22
a. korv och sylta	2.89	1.03	1.18	1.08	1.03	1.00	1.12	1.19	0.94
b. färdigl. mat o. uppskuret	0.02	0.29	0.48	0.29	0.47	0.41	0.39	0.43	0.28
CC. fisk	1.94	1.68	1.54	1.40	1.24	1.50	1.43	1.45	1.39
a. färsk fisk	1.69	1.36	1.31	1.19	0.98	1.37	1.20	1.20	1.19
sill	1.31	0.64	0.68	0.60	0.50	0.44	0.60	0.63	0.52
strömming	0.04	0.01	0.00	0.00	0.01	0.02	0.01	0.01	0.01
annan färsk fisk	0.34	0.71	0.63	0.59	0.47	0.91	0.59	0.56	0.66
b. konserverad fisk	0.25	0.32	0.23	0.21	0.26	0.13	0.23	0.25	0.20
salt sill	0.12	0.18	0.10	0.09	0.13	0.04	0.11	0.12	0.10
salt strömming	—	0.01	0.00	—	—	—	0.00	0.00	—
kabeljo	—	0.03	0.00	0.02	0.01	0.01	0.01	0.01	0.02
annan fisk	0.13	0.10	0.13	0.10	0.12	0.08	0.11	0.12	0.08
DD. konserver	0.15	0.03	0.10	0.16	0.11	0.12	0.11	0.10	0.14
EE. lanthushålln.-prod. o. d.	16.58	15.22	14.45	13.90	13.46	12.56	14.01	14.28	13.34
a. mjölk och grädd	7.01	5.96	5.58	5.50	5.19	4.76	5.46	5.57	5.17
grädd	1.43	1.31	1.21	1.01	1.26	1.28	1.19	1.21	1.13
oskummad mjölk	5.31	4.32	4.05	4.16	3.62	3.25	3.96	4.04	3.74
skummad mjölk	0.27	0.33	0.32	0.33	0.31	0.23	0.31	0.32	0.30
b. smör	4.63	3.52	3.26	3.07	2.68	3.44	3.10	3.27	2.69
c. margarin	1.47	2.46	2.19	2.21	2.71	1.40	2.30	2.24	2.47
d. ost	1.13	1.05	1.25	1.23	1.22	1.48	1.23	1.21	1.29

	Årsutgift, kronor						Samtliga hushåll	D ä r a v	
	Under 1 250	1 250—1 500	1 500—1 750	1 750—2 000	2 000—2 500	2 500—4 000		arbetarhushåll	lägre tjänstemanna-hushåll
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.		Kr.	Kr.
IV. Inventarier	25·52	33·59	61·25	64·31	98·13	190·29	71·53	62·76	97·17
1. möbler, sängkläder	2·65	18·52	24·29	33·49	58·85	114·37	37·24	30·21	57·84
2. kökssaker, servis	5·55	5·08	10·80	9·57	17·77	22·36	11·71	11·66	11·88
3. övriga inventarier	17·32	9·99	26·16	21·25	21·51	53·56	22·58	20·89	27·53
V. Beklädnad	112·08	135·57	171·84	199·26	279·39	367·10	206·34	190·82	251·63
1. kläder, lagn. o. sybehör . .	85·85	85·21	124·37	139·15	199·97	279·97	146·56	136·35	176·37
2. skodon	26·23	50·36	47·47	60·11	79·42	87·13	59·78	54·47	75·28
VI. Tvätt och renhållning	18·61	18·60	24·27	26·77	37·90	42·65	23·04	27·44	29·79
1. tvätt och strykning	3·49	4·24	5·40	6·75	10·98	17·02	7·35	7·01	8·37
2. tvål, säpa, soda, puts m. o. d.	15·12	14·36	18·87	20·02	26·92	25·63	20·69	20·43	21·42
VII. Hygien	19·94	17·81	34·61	36·29	37·90	61·99	34·46	33·59	36·99
1. sjukvård	11·60	12·74	28·61	28·18	29·71	17·43	25·83	26·83	24·38
2. hälsovård	8·34	5·07	6·00	8·11	8·19	44·56	8·63	7·26	12·61
A. bad	6·72	2·05	3·00	2·77	3·55	27·17	4·06	3·02	7·08
B. rakning, klippning	1·25	2·54	2·08	5·01	3·03	15·84	3·70	3·34	4·75
C. övrigt	0·37	0·48	0·92	0·33	1·61	1·55	0·87	0·90	0·78
VIII. Utgift, för intellekt. ändamål	11·94	19·74	21·64	27·96	36·51	43·85	27·25	25·39	32·67
1. barnens skolgång	0·71	4·13	3·67	6·01	12·40	13·31	6·72	4·41	13·47
2. övriga studier	—	0·24	0·02	1·17	0·00	0·50	0·88	0·48	0·10
3. tidningar, läsning o. d. . . .	11·23	15·37	17·95	20·78	24·11	30·04	20·15	20·50	19·10
IX. Fören.- o. försäkringsavg. . . .	45·78	71·26	72·51	82·50	109·08	140·01	85·63	83·78	91·02
1. fackföreningar o. d.	11·08	19·90	16·94	13·43	15·70	36·00	16·64	17·68	13·62
2. övriga föreningar	0·33	2·20	3·56	2·74	5·69	22·30	4·33	3·55	6·61
3. sjuk- o. begravningskassor . .	5·00	23·21	20·02	24·78	32·90	19·43	24·26	26·44	17·88
4. liv- och kapitalförsäkring . .	27·04	23·72	29·37	36·40	48·39	59·90	36·26	34·10	42·56
5. olycksfallsförsäkring	1·33	0·77	1·49	1·56	1·06	—	1·26	0·50	3·46
6. brandförsäkring	1·00	1·46	1·13	1·56	2·11	2·38	1·56	1·51	1·73
7. avgift för pensioner etc. . . .	—	—	—	2·03	3·23	—	1·32	—	5·16
X. Gåvor, understöd t. anhöriga . .	11·84	5·73	12·74	27·35	22·83	49·77	19·76	19·29	21·11
XI. Skatter	33·90	55·11	57·20	77·51	85·31	167·17	72·91	66·78	90·83
XII. Nöjen och förströelser	5·62	12·65	17·62	16·51	26·39	57·41	20·02	19·57	21·34
XIII. Resor	14·01	17·51	22·78	29·08	30·70	54·32	26·75	24·93	32·05
1. arbets-, forgs-, skolresor o. d.	2·67	2·36	3·86	5·23	3·22	28·05	4·86	4·53	5·79
2. andra resor	11·34	15·15	18·92	23·85	27·48	26·27	21·89	20·40	26·26
XIV. Ränta å lån	—	2·21	0·95	0·72	5·75	—	2·10	2·23	1·71
XV. Telefon, post- o. skrivutensil. .	3·61	2·85	3·46	4·90	4·33	5·48	4·07	4·31	3·40
XVI. Lottsedlar	—	9·10	11·65	10·39	11·02	2·62	10·12	11·21	6·95
XVII. Utgifter för tjänare	—	—	0·32	2·47	1·01	2·25	1·10	1·18	0·89
XVIII. Övriga utgifter	1·33	4·90	15·68	19·53	7·71	6·26	12·73	11·61	15·98
Summa utgifter	1 146·44	1 405·47	1 623·10	1 875·56	2 206·25	2 888·70	1 839·94	1 770·50	2 042·69
Balans (översk. = + undersk. = -)	+ 27·62	+ 30·44	- 45·05	- 3·44	- 3·02	+ 195·08	- 2·46	+ 7·38	+ 11·91
Kont. behålln. o. bokföringsposter:									
På inkomstsidan	19·41	75·38	140·23	151·11	233·98	193·27	155·76	144·60	188·33
kontant vid årets början	8·08	17·98	22·08	25·01	32·65	61·22	26·03	23·87	32·34
upptagna lån el. ann. gjord skuld	11·33	38·81	57·43	46·86	120·05	19·05	63·96	52·93	96·16
uttaget ur bank	—	11·25	54·49	59·74	64·83	113·00	53·79	57·02	44·85
återbekomna utlånta medel	—	7·34	6·23	19·50	16·45	—	11·98	10·78	15·45
På utgiftssidan	47·03	105·82	95·18	147·67	230·96	388·35	153·30	137·22	200·24
kontant vid årets slut	29·36	19·04	32·93	31·27	28·91	37·62	29·91	28·73	33·36
återbetalda lån och andra skulder	2·67	30·85	26·14	42·61	87·99	68·11	46·76	40·35	65·46
insatt i bank	15·00	54·42	30·48	56·58	93·21	282·62	65·14	59·06	82·88
utlånat	—	1·51	5·66	17·21	20·85	—	11·49	9·08	18·54
Balans	- 27·62	- 30·44	+ 45·05	+ 3·44	+ 3·02	- 195·08	+ 2·46	+ 7·38	- 11·91

	Årsutgift, kronor						Samtliga hushåll	D ä r a v		
	Under 1 250	1 250—1 500	1 500—1 750	1 750—2 000	2 000—2 500	2 500—4 000		arbetarhushåll	lägre tjänstemannahushåll	
	%	%	%	%	%	%			%	%
IV. Inventarier	2.23	2.39	3.77	3.43	4.45	6.59	3.89	3.54	4.76	
1. möbler, sängkläder	0.23	1.32	1.50	1.79	2.67	3.96	2.02	1.70	2.83	
2. köks saker, servis	0.49	0.36	0.66	0.51	0.81	0.77	0.64	0.66	0.58	
3. övriga inventarier	1.51	0.71	1.61	1.13	0.97	1.86	1.23	1.18	1.35	
V. Beklädnad	9.78	9.64	10.59	10.62	12.66	12.71	11.22	10.78	12.32	
1. kläder, lagn. o. sybehör	7.49	6.06	7.66	7.42	9.06	9.69	7.97	7.70	8.63	
2. skodon	2.29	3.58	2.93	3.20	3.60	3.02	3.25	3.08	3.69	
VI. Tvätt och renhållning	1.62	1.32	1.49	1.43	1.72	1.48	1.52	1.55	1.46	
1. tvätt och strykning	0.30	0.30	0.33	0.36	0.50	0.59	0.40	0.40	0.41	
2. tvål, såpa, soda, puts m. o. d.	1.32	1.02	1.16	1.07	1.22	0.89	1.12	1.15	1.05	
VII. Hygien	1.74	1.27	2.13	1.93	1.72	2.14	1.87	1.90	1.81	
1. sjukvård	1.01	0.91	1.76	1.50	1.35	0.60	1.40	1.49	1.19	
2. hälsovård	0.73	0.36	0.37	0.43	0.37	1.54	0.47	0.41	0.62	
A. bad	0.59	0.15	0.18	0.15	0.16	0.94	0.22	0.17	0.35	
B. rakning, klippning	0.11	0.18	0.13	0.26	0.14	0.55	0.20	0.19	0.23	
C. övrigt	0.03	0.03	0.06	0.02	0.07	0.05	0.05	0.05	0.04	
VIII. Utgift. för intellekt. ändamål	1.04	1.40	1.33	1.49	1.65	1.52	1.48	1.44	1.60	
1. barnens skolgång	0.06	0.29	0.23	0.32	0.56	0.46	0.37	0.25	0.66	
2. övriga studier	—	0.02	0.00	0.06	0.00	0.02	0.02	0.03	0.00	
3. tidningar, läsning o. d.	0.98	1.09	1.10	1.11	1.09	1.04	1.09	1.16	0.94	
IX. Fören.- o. försäkringsavg.	4.00	5.07	4.47	4.40	4.95	4.85	4.65	4.73	4.45	
1. fackföreningar o. d.	0.96	1.42	1.04	0.72	0.71	1.25	0.90	1.00	0.67	
2. övriga föreningar	0.03	0.16	0.22	0.15	0.26	0.77	0.23	0.20	0.32	
3. sjuk- o. begravningskassor	0.44	1.65	1.24	1.32	1.49	0.67	1.32	1.49	0.88	
4. liv- o. kapitalförsäkring	2.36	1.69	1.81	1.94	2.19	2.08	1.97	1.92	2.08	
5. olycksfallsförsäkring	0.12	0.05	0.09	0.08	0.05	—	0.07	0.03	0.17	
6. brandförsäkring	0.09	0.10	0.07	0.08	0.10	0.08	0.09	0.09	0.08	
7. avgift för pensioner etc.	—	—	—	0.11	0.15	—	0.07	—	0.25	
X. Gåvor, understöd t. anhöriga	1.03	0.41	0.78	1.46	1.03	1.72	1.08	1.09	1.03	
XI. Skatter	2.96	3.92	3.53	4.13	3.87	5.79	3.96	3.77	4.45	
XII. Nöjen och förströelser	0.49	0.90	1.09	0.88	1.20	1.99	1.09	1.10	1.04	
XIII. Resor	1.22	1.25	1.40	1.55	1.39	1.88	1.45	1.41	1.57	
1. arbets-, torg-, skolresor o. d.	0.23	0.17	0.24	0.28	0.15	0.97	0.26	0.26	0.28	
2. andra resor	0.99	1.08	1.16	1.27	1.24	0.91	1.19	1.15	1.29	
XIV. Ränta å lån	—	0.16	0.06	0.04	0.26	—	0.12	0.13	0.08	
XV. Telefon, post- o. skrivutensil.	0.31	0.20	0.21	0.26	0.20	0.19	0.22	0.24	0.17	
XVI. Lottsedlar	—	0.65	0.72	0.55	0.50	0.09	0.55	0.63	0.34	
XVII. Utgifter för tjänare	—	—	0.02	0.13	0.04	0.08	0.06	0.07	0.04	
XVIII. Övriga utgifter	0.12	0.35	0.97	1.04	0.35	0.21	0.69	0.66	0.78	
Summa utgifter	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	
Balans (översk. = + undersk. = -)	+ 2.41	+ 2.17	- 2.78	- 0.18	- 0.14	+ 6.75	- 0.13	- 0.42	+ 0.58	
Kont. behålln. o. bokföringsposter:										
På inkomstsidan	1.69	5.36	8.64	8.05	10.61	6.69	8.46	8.17	9.22	
kontant vid årets början	0.70	1.28	1.36	1.33	1.48	2.12	1.41	1.35	1.58	
upptagna lån el. ann. gjord skuld uttaget ur bank	0.99	2.76	3.54	2.50	5.44	0.66	3.48	2.99	4.71	
återbetalda lån och andra skulder	—	0.80	3.36	3.18	2.94	3.91	2.92	3.22	2.17	
återbetalda utlånta medel	—	0.52	0.38	1.04	0.75	—	0.65	0.61	0.76	
På utgiftssidan	4.10	7.53	5.86	7.87	10.47	13.44	8.33	7.75	9.80	
kontant vid årets slut	2.56	1.35	2.03	1.67	1.31	1.30	1.63	1.62	1.63	
återbetalda lån och andra skulder	0.23	2.20	1.61	2.27	3.99	2.36	2.54	2.28	3.20	
insatt i bank	1.31	3.87	1.87	3.01	4.22	9.78	3.54	3.34	4.06	
utlånat	—	0.11	0.35	0.92	0.95	—	0.62	0.51	0.91	
Balans	- 2.41	- 2.17	+ 2.78	+ 0.18	+ 0.14	- 6.75	+ 0.13	+ 0.42	- 0.58	

Tab. 2. Inkomster och utgifter i medeltal per konsumtionsenhet inom olika utgiftsgrupper.

	Årsutgift, kronor						Samtliga hushåll	Därav	
	Under 1 250	1 250—1 500	1 500—1 750	1 750—2 000	2 000—2 500	2 500—4 000		arbetarhushåll	lägre tjänstemannahushåll
<i>Absoluta tal.</i>									
Inkomster:									
I. Inkomst av arbete	479.05	530.40	598.60	614.71	648.97	835.39	617.88	615.02	625.34
1. mannens	479.05	519.49	574.55	571.97	581.64	685.23	572.64	572.02	574.25
A. huvudinkomst	479.03	507.12	548.12	555.43	530.54	643.60	543.86	539.33	555.68
därav kontant	476.89	502.91	543.13	550.35	521.21	637.15	537.77	534.56	546.14
» in natura	2.14	4.21	4.99	5.08	9.33	6.45	6.09	4.77	9.54
B. biförtjänster	0.02	12.37	26.43	16.54	51.10	41.63	28.78	32.69	18.57
2. hustruns	—	7.31	14.84	20.20	14.39	60.09	17.30	17.06	17.92
3. barnens	—	3.60	9.21	22.54	52.94	90.07	27.94	25.94	33.17
II. Inkomst av inackord. o. uthyrn.	—	1.39	0.81	3.41	2.12	0.60	2.15	1.64	2.64
III. Sjukhjälp, pension e. dyl.	4.11	10.99	18.12	30.48	8.52	10.02	17.36	11.43	32.84
IV. Gävor	4.10	0.98	10.98	16.80	7.88	44.63	12.18	11.38	14.27
V. Räntor	—	0.21	0.37	0.82	8.83	0.44	2.74	3.75	0.09
VI. Övriga inkomster	19.58	37.59	30.93	39.25	44.04	40.72	37.37	39.22	33.74
Summa	506.84	581.56	569.81	705.47	720.36	931.80	689.68	682.44	708.92
Utgifter:									
I. Födo- och njutningsämnen	272.20	296.04	336.14	348.90	336.87	371.95	335.38	341.34	319.90
1. Matvaror	257.38	282.44	309.75	314.76	313.88	348.23	309.65	312.90	301.30
A. animaliska	141.90	148.64	168.44	174.16	168.79	183.58	167.89	169.18	164.59
AA. kött	34.35	43.23	47.00	52.94	50.20	42.90	48.51	47.62	50.80
a. färskt kött	30.22	39.98	40.35	45.75	43.30	34.88	42.03	41.39	43.68
oxkött	6.46	11.45	11.07	12.21	12.80	7.29	11.58	11.75	11.13
kalvkött	5.01	3.49	4.41	4.56	3.98	5.79	4.32	4.15	4.74
får- och lammkött	0.71	1.41	2.30	2.16	1.96	2.39	2.03	2.10	1.85
fläsk	13.91	16.72	15.08	19.26	15.35	13.18	16.35	15.53	18.48
annat färskt kött	3.94	4.48	5.15	5.56	7.14	5.68	5.71	5.71	5.73
organ, ben och blod	0.19	2.43	2.34	2.00	2.07	0.55	2.04	2.15	1.75
b. konserverat kött	4.13	3.25	6.65	7.19	6.90	8.02	6.48	6.23	7.12
nötkött	—	0.37	0.47	0.50	0.21	0.39	0.38	0.40	0.33
fläsk	4.13	2.88	6.18	6.69	6.69	7.63	6.10	5.83	6.79
BB. charkuterivaror	14.50	7.63	11.29	9.86	10.89	12.71	10.54	11.29	8.61
a. koryv och sylta	14.39	5.93	8.02	7.80	7.51	9.05	7.81	8.27	6.62
b. färdigl. mat o. uppskuret	0.11	1.70	3.27	2.06	3.38	3.66	2.73	3.02	1.99
CC. fisk	9.68	9.68	10.55	10.05	9.04	13.51	10.03	10.11	9.82
a. färsk fisk	8.42	7.85	8.95	8.58	7.12	12.36	8.39	8.38	8.39
sill	6.54	3.70	4.63	4.34	3.66	3.96	4.21	4.41	3.68
strömming	0.18	0.04	0.04	0.03	0.09	0.14	0.06	0.05	0.07
annan färsk fisk	1.70	4.11	4.28	4.21	3.37	8.26	4.12	3.92	4.64
b. konserverad fisk	1.26	1.83	1.60	1.47	1.92	1.15	1.64	1.73	1.43
salt sill	0.61	1.04	0.69	0.65	0.95	0.36	0.77	0.79	0.72
salt strömming	—	0.09	0.01	—	—	—	0.01	0.02	—
kabeljo	—	0.14	0.04	0.12	0.07	0.08	0.08	0.07	0.12
annan fisk	0.65	0.56	0.86	0.70	0.90	0.71	0.78	0.85	0.59
DD. konserver	0.72	0.16	0.69	1.15	0.78	1.10	0.80	0.72	1.01
EE. lanthushålln.-prod. o. d.	82.65	87.94	98.58	100.16	97.86	113.36	97.92	99.32	94.32
a. mjölk och grädde	34.96	34.43	38.03	39.60	37.75	42.95	38.14	38.75	36.56
grädde	7.14	7.59	8.22	7.29	9.18	11.57	8.29	8.41	7.98
oskummad mjölk	26.46	24.95	27.61	29.93	26.31	29.36	27.65	28.12	26.44
skummad mjölk	1.36	1.89	2.20	2.38	2.26	2.02	2.20	2.22	2.14
b. smör	23.09	20.32	22.26	22.09	19.50	31.06	21.70	22.75	19.03
c. margarin	7.30	14.21	14.92	15.96	19.69	12.63	16.10	15.58	17.44
d. ost	5.64	6.09	8.51	8.89	8.89	13.37	8.61	8.41	9.11

Tab. 2. Inkomster och utgifter i medeltal per konsumtionsenhet inom olika utgiftsgrupper.

Relativa tal.	Årsutgift, kronor						Samtliga hushåll	Därav	
	Under 1 250	1 250—1 500	1 500—1 750	1 750—2 000	2 000—2 500	2 500—4 000		arbetarhushåll	lägre tjänstemanna-hushåll
	%	%	%	%	%	%		%	%
Inkomster:									
I. Inkomst av arbete	94·51	91·20	90·72	87·14	90·09	89·66	89·58	90·12	88·22
1. mannens	94·51	89·32	87·08	81·08	80·74	73·54	83·02	83·82	81·01
A. huvudinkomst	94·51	87·19	83·08	78·73	73·65	69·07	78·85	79·03	78·39
därav kontant	94·09	86·47	82·32	78·01	72·35	68·38	77·97	78·33	77·04
" in natura	0·42	0·72	0·76	0·72	1·30	0·69	0·88	0·70	1·35
B. biförtjänster	0·00	2·13	4·00	2·35	7·09	4·47	4·17	4·79	2·62
2. hustruns	—	1·26	2·25	2·86	2·00	6·45	2·51	2·50	2·53
3. barnens	—	0·62	1·39	3·20	7·35	9·67	4·05	3·80	4·68
II. Inkomst av inackord. o. uthyrn.	—	0·24	0·12	0·48	0·30	0·06	0·31	0·24	0·37
III. Sjukhjälp, pension e. dyl.	0·81	1·89	2·75	4·32	1·18	1·07	2·52	1·67	4·63
IV. Gåvor	0·81	0·17	1·66	2·38	1·09	4·79	1·77	1·67	2·01
V. Räntor	—	0·04	0·06	0·12	1·23	0·05	0·40	0·55	0·01
VI. Övriga inkomster	3·87	6·46	4·69	5·56	6·11	4·37	5·42	5·75	4·76
Summa	100·00	100·00	100·00	100·00	100·00	100·00	100·00	100·00	100·00
Utgifter:									
I. Födo- och njutningsämnen	54·99	52·01	49·50	49·37	46·70	42·56	48·56	49·81	45·39
1. Matvaror	52·00	49·62	45·62	44·54	43·52	39·85	44·84	45·66	42·75
A. animaliska	28·67	26·11	24·81	24·64	23·40	21·01	24·31	24·69	23·35
AA. kött	6·94	7·59	6·92	7·49	6·96	4·91	7·02	6·95	7·21
a. färskt kött	6·11	7·02	5·94	6·47	6·00	3·99	6·08	6·04	6·20
oxkött	1·31	2·01	1·63	1·73	1·77	0·84	1·68	1·71	1·58
kalvkött	1·01	0·61	0·65	0·64	0·55	0·66	0·62	0·61	0·67
fär- och lammkött	0·14	0·25	0·34	0·31	0·27	0·27	0·29	0·31	0·26
fläsk	2·31	2·94	2·22	2·72	2·18	1·51	2·37	2·27	2·62
annat färskt kött	0·80	0·79	0·76	0·79	0·99	0·65	0·83	0·83	0·82
organ, ben och blod	0·04	0·42	0·34	0·28	0·29	0·06	0·29	0·31	0·25
b. konserverat kött	0·33	0·57	0·38	1·02	0·96	0·92	0·94	0·91	1·01
nötkött	—	0·07	0·07	0·07	0·03	0·05	0·06	0·06	0·05
fläsk	0·33	0·50	0·31	0·95	0·93	0·87	0·88	0·85	0·96
BB. charkuterivaror	2·93	1·34	1·66	1·40	1·51	1·46	1·53	1·65	1·22
a. korv och sylta	2·91	1·04	1·18	1·11	1·04	1·04	1·13	1·21	0·94
b. färdigl. mat o. uppskuret	0·02	0·30	0·48	0·29	0·47	0·42	0·40	0·44	0·28
CC. fisk	1·95	1·70	1·56	1·42	1·25	1·54	1·45	1·47	1·39
a. färsk fisk	1·70	1·38	1·32	1·21	0·99	1·41	1·21	1·22	1·19
sill	1·32	0·65	0·68	0·61	0·51	0·45	0·61	0·64	0·52
strömming	0·04	0·01	0·01	0·00	0·01	0·02	0·01	0·01	0·01
annan färsk fisk	0·34	0·72	0·63	0·60	0·47	0·94	0·59	0·57	0·66
b. konserverad fisk	0·25	0·32	0·24	0·21	0·26	0·13	0·24	0·25	0·20
salt sill	0·12	0·18	0·10	0·09	0·13	0·04	0·11	0·12	0·10
salt strömming	—	0·02	0·00	—	—	—	0·00	0·00	—
kabeljo	—	0·02	0·01	0·02	0·01	0·01	0·01	0·01	0·02
annan fisk	0·13	0·10	0·13	0·10	0·12	0·08	0·12	0·12	0·08
DD. konserver	0·15	0·03	0·10	0·16	0·11	0·13	0·12	0·11	0·14
EE. lanthushålln.-prod. o. d.	16·70	15·45	14·52	14·17	13·57	12·97	14·18	14·49	13·38
a. mjölk och grädde	7·06	6·05	5·60	5·60	5·23	4·91	5·52	5·65	5·19
grädde	1·44	1·34	1·21	1·03	1·27	1·32	1·20	1·23	1·13
oskummad mjölk	5·35	4·38	4·07	4·23	3·65	3·36	4·00	4·10	3·75
skummad mjölk	0·27	0·33	0·32	0·34	0·31	0·23	0·32	0·32	0·31
b. smör	4·67	3·57	3·28	3·12	2·71	3·55	3·14	3·32	2·70
c. margarin	1·47	2·50	2·20	2·26	2·73	1·45	2·33	2·27	2·47
d. ost	1·14	1·07	1·25	1·26	1·23	1·53	1·25	1·23	1·29

	Årsutgift, kronor						Samtliga hushåll	Därav		
	Under 1 250	1 250—1 500	1 500—1 750	1 750—2 000	2 000—2 500	2 500—4 000		arbetarhushåll	lägre tjänstemanna-hushåll	
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.		Kr.	Kr.	Kr.
e. ägg	9.18	11.32	13.20	11.95	10.95	11.87	11.86	12.11	11.22	
f. fett och flott	2.48	1.57	1.66	1.67	1.08	1.48	1.51	1.72	0.96	
FF. övr. animaliska matv.	—	—	0.33	0.00	0.02	—	0.09	0.12	0.03	
B. vegetabiliska	115.48	133.80	141.31	140.60	145.09	164.65	141.76	143.72	136.71	
AA. bröd	52.60	55.48	55.39	59.90	60.20	63.91	58.28	60.37	52.90	
a. rågröd, hårt	—	0.08	0.37	0.44	0.66	0.51	0.42	0.35	0.63	
b. rågröd, limp, söt sur	24.49	25.91	24.27	29.42	30.86	22.96	27.58	28.27	25.81	
c. vetebröd	8.44	14.99	14.50	12.81	11.99	14.34	13.25	13.65	12.20	
d. annat matbröd	7.36	3.91	3.67	4.53	3.12	5.70	3.98	4.53	2.49	
e. annat matbröd	2.17	0.38	0.74	0.53	0.12	1.19	0.54	0.74	0.01	
f. skorpor	2.39	2.67	2.36	3.40	3.08	2.71	2.89	3.14	2.28	
f. kaffebröd, bakelser o. d.	7.75	7.59	9.48	8.77	10.37	16.50	9.62	9.69	9.48	
BB. mjöl	6.75	9.67	9.90	8.46	7.50	6.38	8.58	8.38	9.07	
a. vete	5.16	6.63	8.16	7.09	6.24	5.60	6.97	7.07	6.70	
b. råg	—	1.97	0.28	0.16	0.15	0.16	0.39	0.11	1.12	
c. annat	1.59	1.07	1.46	1.21	1.11	0.62	1.22	1.20	1.25	
CC. gryn	2.43	3.19	3.35	3.08	3.37	7.60	3.45	3.24	4.00	
a. havre	1.64	1.67	2.12	1.81	1.80	5.68	2.06	1.93	2.39	
b. ris	0.65	1.22	0.88	0.97	1.01	1.46	1.00	0.91	1.25	
c. andra	0.14	0.30	0.35	0.30	0.56	0.46	0.39	0.40	0.36	
DD. gröns., frukt, bär m. m.	21.51	21.46	25.26	23.99	26.05	34.44	25.05	24.89	25.49	
a. ärtor, gula, gröna	0.28	0.44	0.51	0.51	0.63	0.35	0.52	0.51	0.56	
b. bruna bönor	0.32	0.57	0.65	0.69	0.94	0.96	0.74	0.76	0.69	
c. grönsaker, rotfrukter	2.75	3.39	4.01	3.89	4.60	4.03	4.03	4.05	3.98	
d. potatis	6.94	8.96	8.25	7.88	8.25	6.58	8.11	8.30	7.64	
e. frukt och bär	11.22	8.10	11.84	11.02	11.63	22.52	11.65	11.27	12.62	
EE. socker och sirap	17.44	22.65	22.16	21.89	23.17	25.18	22.44	22.44	22.43	
a. socker	16.68	21.48	21.17	21.23	22.09	23.55	21.47	21.38	21.70	
b. sirap	0.76	1.17	0.99	0.66	1.08	1.63	0.97	1.06	0.73	
FF. kaffe	10.52	16.23	17.87	16.72	18.06	14.61	17.06	17.77	15.25	
GG. te, choklad	1.18	1.61	2.25	2.18	2.09	5.27	2.23	2.04	2.74	
HH. kryddor	1.45	1.65	2.43	2.34	2.66	2.66	2.37	2.37	2.35	
KK. övriga vegetabil. matv.	1.60	1.86	2.70	2.04	1.99	4.60	2.30	2.22	2.48	
2. Dryckesvaror	2.77	6.15	13.06	12.60	8.66	4.72	10.26	11.60	6.74	
A. brännvin, spirituosa	0.80	1.39	6.71	5.17	4.63	0.44	4.63	5.34	2.78	
B. öl, porter o. dyl.	0.53	0.80	2.54	3.07	1.06	0.39	1.93	2.15	1.34	
C. svagdricka, läskedrycker	1.44	3.96	3.81	4.36	2.97	3.89	3.70	4.11	2.62	
3. Tobak, snus, cigarrer m. m.	2.87	2.73	5.45	3.33	5.14	5.79	4.42	4.62	3.89	
4. Förtäring utom hemmet	9.18	4.72	7.88	18.21	9.19	13.21	11.05	12.22	7.97	
A. måltider	8.25	4.12	5.91	16.70	8.01	10.50	9.56	10.53	7.03	
B. annan förtäring	0.93	0.60	1.97	1.51	1.18	2.71	1.49	1.69	0.94	
II. Bostad	74.43	77.11	85.42	89.69	90.03	113.88	88.03	85.14	95.60	
1. hyra	74.43	77.08	84.81	87.95	89.42	112.40	87.15	84.54	93.96	
2. reparationer, flyttm.-kostn. o. d.	—	0.03	0.61	1.74	0.61	1.48	0.88	0.60	1.64	
III. Bränsle och lyse	18.01	31.21	32.05	30.61	32.07	35.21	31.35	31.35	31.39	
1. ved	2.14	1.17	1.43	1.57	1.72	7.30	1.82	1.67	2.23	
A. björkved	—	0.66	0.07	—	0.60	4.39	0.47	0.35	0.78	
B. barrved	—	0.19	0.09	0.59	0.31	1.48	0.36	0.35	0.40	
C. annan ved och torv	2.14	0.32	1.27	0.98	0.81	1.43	0.99	0.97	1.05	
2. kol och koks	6.03	18.99	14.85	15.53	14.45	13.63	15.11	15.95	12.93	
3. gas	—	3.49	6.74	4.52	7.44	6.50	5.76	5.03	7.68	
4. fotogen	8.16	6.60	5.51	6.69	4.78	4.48	5.78	6.01	5.19	
5. elektriskt ljus	—	—	0.42	0.10	0.54	2.48	0.41	0.27	0.77	
6. annat lyse	1.68	0.96	1.18	1.21	1.48	0.82	1.24	1.35	0.94	

¹ Därav centralvärme 1.92 kr. — ² Därav centralvärme 0.99 kr. — ³ Därav centralvärme 1.66 kr. —⁴ > > > 1.23 > — ⁵ > > > 1.07 > — ⁶ > > > 1.65 >

TAB. 2 (forts.). INKOMSTER OCH UTGIFTER I MEDEL TAL PER KONSUMTIONSENHET. 83

	Årsutgift, kronor						Samtliga hushåll	Därav	
	Under 1 250	1 250—1 500	1 500—1 750	1 750—2 000	2 000—2 500	2 500—4 000		arbetarhushåll	lägre tjänstemanna-hushåll
	%	%	%	%	%	%		%	%
e. ägg	1.86	1.99	1.94	1.69	1.52	1.86	1.72	1.77	1.59
f. fett och flott	0.50	0.27	0.25	0.24	0.15	0.17	0.22	0.25	0.14
FF. övr. animaliska matv.	—	—	0.05	0.00	0.00	—	0.01	0.02	0.01
B. vegetabiliska	23.33	23.51	20.81	19.90	20.12	18.84	20.53	20.97	19.40
AA. bröd	10.63	9.75	8.16	8.48	8.35	7.31	8.44	8.81	7.51
a. rågbröd, hårt	—	0.01	0.05	0.07	0.09	0.06	0.06	0.05	0.09
b. rågbröd limpa, söt	4.95	4.55	3.57	4.16	4.28	2.63	3.99	4.13	3.66
sur	1.70	2.63	2.14	1.81	1.66	1.64	1.92	1.99	1.78
c. vetebröd	1.49	0.69	0.54	0.64	0.43	0.65	0.58	0.66	0.36
d. annat matbröd	0.44	0.07	0.11	0.08	0.02	0.13	0.08	0.11	0.00
e. skorpor	0.48	0.47	0.35	0.48	0.43	0.31	0.42	0.46	0.32
f. kaffebröd, bakelser o. d.	1.57	1.33	1.40	1.24	1.44	1.89	1.39	1.41	1.35
BB. mjöl	1.86	1.70	1.46	1.20	1.04	0.73	1.24	1.22	1.29
a. vete	1.04	1.16	1.20	1.01	0.87	0.64	1.01	1.03	0.95
b. råg	—	0.35	0.04	0.02	0.02	0.02	0.06	0.02	0.16
c. annat	0.32	0.19	0.22	0.17	0.15	0.07	0.17	0.17	0.18
CC. gryn	0.49	0.56	0.49	0.44	0.47	0.87	0.50	0.47	0.57
a. havre	0.33	0.29	0.31	0.26	0.25	0.65	0.30	0.28	0.34
b. ris	0.13	0.22	0.13	0.14	0.14	0.17	0.14	0.13	0.18
c. andra	0.03	0.05	0.05	0.04	0.08	0.05	0.06	0.06	0.05
DD. gröns., frukt, bär m. m.	4.85	3.77	3.72	3.39	3.61	3.94	3.63	3.63	3.62
a. ärter, gula, gröna	0.06	0.08	0.08	0.07	0.09	0.04	0.08	0.07	0.08
b. bruna bönor	0.06	0.10	0.10	0.10	0.13	0.11	0.11	0.11	0.10
c. grönsaker, rotfrukter	0.56	0.60	0.59	0.55	0.64	0.46	0.58	0.59	0.57
d. potatis	1.40	1.57	1.21	1.11	1.14	0.75	1.17	1.21	1.08
e. frukt och bär	2.27	1.42	1.74	1.56	1.61	2.58	1.69	1.65	1.79
EE. socker och sirap	3.52	3.98	3.26	3.10	3.21	2.88	3.25	3.28	3.18
a. socker	3.37	3.77	3.12	3.00	3.06	2.69	3.11	3.12	3.08
b. sirap	0.15	0.21	0.14	0.10	0.15	0.19	0.14	0.16	0.10
FF. kaffe	2.13	2.85	2.63	2.36	2.50	1.67	2.47	2.59	2.16
GG. te, choklad	0.24	0.28	0.33	0.31	0.29	0.60	0.32	0.30	0.39
HH. kryddor	0.29	0.29	0.36	0.33	0.37	0.31	0.35	0.35	0.33
KK. övriga vegetabil. matv.	0.32	0.33	0.30	0.29	0.28	0.53	0.33	0.32	0.35
2. Dryckesvaror	0.56	1.08	1.92	1.78	1.20	0.54	1.48	1.69	0.96
A. brännvin, spirituosa	0.16	0.24	0.99	0.73	0.64	0.05	0.67	0.78	0.40
B. öl, porter o. dyl.	0.11	0.14	0.37	0.43	0.15	0.04	0.28	0.31	0.19
C. svagdrycka, läskedrycker	0.29	0.70	0.56	0.62	0.41	0.45	0.53	0.60	0.37
3. Tobak, snus, cigarrer m. m.	0.58	0.48	0.80	0.47	0.71	0.66	0.64	0.67	0.55
4. Förtäring utom hemmet	1.85	0.83	1.16	2.53	1.27	1.51	1.60	1.79	1.13
A. måltider	1.66	0.72	0.87	2.36	1.11	1.20	1.38	1.54	1.00
B. annan förtäring	0.19	0.11	0.29	0.22	0.16	0.31	0.22	0.25	0.13
II. Bostad	15.04	13.55	12.58	12.69	12.48	13.03	12.75	12.42	13.56
1. hyra	15.04	13.54	12.49	12.44	12.40	12.86	12.62	12.33	13.33
2. reparationer, flyttn.-kostn. o. d.	—	0.01	0.09	0.25	0.08	0.17	0.13	0.09	0.23
III. Bränsle och lyse	3.64	5.48	4.72	4.33	4.45	4.03	4.54	4.57	4.45
1. ved	0.43	0.20	0.21	0.22	0.24	0.34	0.26	0.24	0.32
A. björkved	—	0.11	0.01	—	0.09	0.50	0.07	0.05	0.11
B. barrved	—	0.03	0.01	0.08	0.04	0.17	0.05	0.05	0.06
C. annan ved och torv	0.43	0.06	0.19	0.14	0.11	0.17	0.14	0.14	0.15
2. kol och koks	1.22	3.34	2.19	2.20	2.00	1.56	2.19	2.33	1.83
3. gas	—	0.61	0.99	0.64	1.03	0.75	0.83	0.73	1.09
4. fotogen	1.65	1.16	0.81	0.95	0.66	0.51	0.84	0.87	0.74
5. elektriskt ljus	—	—	0.06	0.01	0.08	0.28	0.06	0.04	0.11
6. annat lyse	0.34	0.17	0.18	0.17	0.21	0.09	0.18	0.20	0.13

¹ Därav centralvärme 0.28 %. — ² Därav centralvärme 0.14 %. — ³ Därav centralvärme 0.23 %. —
⁴ » » 0.18 » — ⁵ » » 0.16 » — ⁶ » » 0.23 »

	Årsutgift, kronor						Samtliga hushåll	Därav	
	Under 1 250	1 250—1 500	1 500—1 750	1 750—2 000	2 000—2 500	2 500—4 000		arbetarhushåll	lägre tjänstemanna-hushåll
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.		Kr.	Kr.
IV. Inventarier	10.94	13.62	26.12	24.42	32.43	56.38	27.09	24.41	34.16
1. möbler, sängkläder	1.14	7.51	10.36	12.72	19.45	33.89	14.11	11.75	20.32
2. köksaker, servis	2.98	2.06	4.61	3.63	5.87	6.62	4.43	4.54	4.16
3. övriga inventarier	7.42	4.05	11.15	8.07	7.11	15.87	8.55	8.12	9.68
V. Beklädnad	48.03	54.96	73.29	75.67	92.33	108.77	78.13	74.21	88.48
1. kläder, lagn. o. sybdebör	36.79	34.54	53.04	52.84	66.08	82.95	55.50	53.03	62.01
2. skodon	11.24	20.42	20.25	22.83	26.25	25.82	22.63	21.18	26.47
VI. Tvätt och renhållning	7.98	7.54	10.35	10.16	12.53	12.64	10.62	10.67	10.47
1. tvätt och strykning	1.50	1.72	2.30	2.56	3.63	5.04	2.79	2.72	2.94
2. tvål, såpa, soda, putsm. o. d.	6.48	5.82	8.05	7.60	8.90	7.60	7.83	7.95	7.53
VII. Hygien	8.55	7.22	14.76	13.78	12.53	18.37	13.05	13.06	13.01
1. sjukvård	4.97	5.16	12.20	10.70	9.82	5.17	9.78	10.24	8.57
2. hälsovård	3.58	2.06	2.56	3.08	2.71	13.20	3.27	2.82	4.44
A. bad	2.88	0.83	1.28	1.05	1.18	8.05	1.54	1.17	2.49
B. rakning, klippning	0.54	1.03	0.89	1.90	1.00	4.69	1.40	1.30	1.67
C. övrigt	0.16	0.20	0.39	0.13	0.53	0.46	0.33	0.35	0.28
VIII. Utgift. för intellekt. ändamål	5.11	8.01	9.23	10.62	12.07	12.99	10.32	9.88	11.49
1. barnens skolgång	0.30	1.68	1.56	2.28	4.10	3.94	2.55	1.72	4.74
2. övriga studier	—	0.10	0.01	0.45	0.00	0.15	0.14	0.19	0.03
3. tidningar, läsning o. d.	4.81	6.23	7.66	7.89	7.97	8.90	7.63	7.97	6.72
IX. Fören- o. försäkringsavg.	19.62	28.89	30.92	31.33	36.05	41.49	32.43	32.59	32.00
1. fackföreningar o. d.	4.75	8.07	7.22	5.10	5.19	10.67	6.30	6.87	4.79
2. övriga föreningar	0.14	0.89	1.52	1.04	1.88	6.61	1.64	1.38	2.33
3. sjuk- o. begravningskassor	2.14	9.41	8.53	9.41	10.87	5.76	9.19	10.29	6.29
4. liv- och kapitalförsäkring	11.59	9.62	12.53	13.83	15.99	17.75	13.73	13.26	14.97
5. olycksfallsförsäkring	0.57	0.31	0.64	0.59	0.35	—	0.48	0.20	1.21
6. brandförsäkring	0.43	0.59	0.48	0.59	0.70	0.70	0.59	0.59	0.60
7. avgift för pensioner etc.	—	—	—	0.77	1.07	—	0.50	—	1.81
X. Gåvor, understöd t. anhöriga	5.07	2.32	5.43	10.39	7.54	14.75	7.48	7.50	7.42
XI. Skatter	14.53	22.34	24.40	29.44	28.19	49.53	27.61	25.97	31.93
XII. Nöjen och förströelser	2.41	5.13	7.51	6.27	8.72	17.01	7.58	7.61	7.50
XIII. Resor	6.00	7.10	9.72	11.04	10.15	16.10	10.13	9.70	11.27
1. arbets-, borg-, skolresor o. d.	1.14	0.96	1.65	1.99	1.07	8.31	1.84	1.77	2.04
2. andra resor	4.86	6.14	8.07	9.05	9.08	7.79	8.29	7.93	9.23
XIV. Ränta å lån	—	0.90	0.41	0.27	1.90	—	0.80	0.87	0.60
XV. Telef.- post- o. skrivutensil.	1.55	1.15	1.48	1.86	1.43	1.63	1.54	1.67	1.19
XVI. Lottsedlar	—	3.69	4.97	3.95	3.64	0.77	3.83	4.36	2.44
XVII. Utgifter för tjänare	—	—	0.14	0.94	0.33	0.67	0.42	0.46	0.31
XVIII. Övriga utgifter	0.57	1.99	6.69	7.42	2.55	1.85	4.82	4.52	5.62
Summa utgifter	495.00	569.22	679.03	706.76	721.36	873.99	690.61	685.31	704.78
Balans (översk. = + undersk. = -)	+11.84	+12.34	-19.22	-1.29	-1.00	+57.81	-0.93	-2.87	+4.14
Kont. behålln. o. bokföringsposter:									
På inkomstsidan	8.32	30.56	59.81	56.74	77.32	57.26	58.80	56.24	65.49
kontant vid årets början	3.46	7.29	9.42	9.39	10.79	13.14	9.83	9.23	11.25
upptagna lån el. ann. gjord skuld	4.86	15.74	24.49	17.60	39.67	5.64	24.14	20.59	33.44
uttaget ur bank	—	4.56	23.24	22.43	21.42	33.48	20.31	22.18	15.42
återbekomna utlånta medel	—	2.97	2.66	7.32	5.44	—	4.52	4.19	5.38
På utgiftssidan	20.16	42.90	40.59	55.45	76.32	115.07	57.87	53.37	69.63
kontant vid årets slut	12.59	7.72	14.04	11.74	9.55	11.15	11.29	11.17	11.60
återbetalda lån och andra skulder	1.14	12.51	11.14	16.00	29.08	20.18	17.65	15.70	22.76
insatt i bank	6.43	22.06	13.00	21.25	30.80	83.74	24.59	22.97	28.82
utlånat	—	0.61	2.41	6.46	6.89	—	4.34	3.53	6.45
Balans	-11.84	-12.34	+19.22	+1.29	+1.00	-57.81	+0.93	+2.87	-4.14

	Årsutgift, kronor						Sant- liga hushåll	Därav	
	Under 1 250	1 250— 1 500	1 500— 1 750	1 750— 2 000	2 000— 2 500	2 500— 4 000		arbetar- hushåll	lägre tjänste- manna- hushåll
	%	%	%	%	%	%		%	%
IV. Inventarier	2.21	2.39	3.85	3.45	4.50	6.45	3.92	3.56	4.85
1. möbler, sängkläder	0.23	1.32	1.53	1.80	2.70	3.88	2.04	1.72	2.89
2. kökssaker, servis	0.48	0.36	0.68	0.51	0.81	0.76	0.64	0.66	0.59
3. övriga inventarier	1.50	0.71	1.64	1.14	0.99	1.81	1.24	1.18	1.37
V. Beklädnad	9.70	9.66	10.79	10.71	12.80	12.44	11.31	10.83	12.55
1. kläder, lagn. o. sybehör	7.43	6.07	7.81	7.48	9.16	9.49	8.03	7.74	8.80
2. skodon	2.27	3.59	2.98	3.23	3.64	2.95	3.28	3.09	3.75
VI. Tvätt och renhållning	1.61	1.32	1.53	1.44	1.74	1.45	1.54	1.56	1.49
1. tvätt och strykning	0.30	0.30	0.34	0.36	0.50	0.58	0.40	0.40	0.42
2. tvål, såpa, soda, puts m. o. d.	1.31	1.02	1.19	1.08	1.24	0.87	1.14	1.16	1.07
VII. Hygien	1.73	1.27	2.17	1.95	1.74	2.10	1.89	1.91	1.85
1. sjukvård	1.01	0.91	1.79	1.51	1.36	0.59	1.42	1.50	1.22
2. hälsovård	0.72	0.36	0.38	0.44	0.38	1.51	0.47	0.41	0.63
A. bad	0.58	0.14	0.19	0.15	0.17	0.92	0.22	0.17	0.35
B. rakning, klippning	0.11	0.18	0.13	0.27	0.14	0.54	0.20	0.19	0.24
C. övrigt	0.03	0.04	0.06	0.02	0.07	0.05	0.05	0.05	0.04
VIII. Utgift. för intellekt. ändamål	1.03	1.41	1.36	1.50	1.67	1.49	1.49	1.44	1.63
1. barnens skolgång	0.06	0.30	0.23	0.32	0.57	0.45	0.37	0.25	0.67
2. övriga studier	—	0.02	0.00	0.06	0.00	0.02	0.02	0.03	0.01
3. tidningar, läsning o. d.	0.97	1.09	1.13	1.12	1.10	1.02	1.10	1.16	0.95
IX. Fören- o. försäkringsavg.	3.96	5.07	4.55	4.43	5.00	4.75	4.70	4.76	4.54
1. fackföreningar o. d.	0.96	1.42	1.06	0.72	0.72	1.22	0.91	1.00	0.68
2. övriga föreningar	0.03	0.16	0.22	0.15	0.26	0.76	0.24	0.20	0.33
3. sjuk- o. begravningskassor	0.43	1.65	1.26	1.33	1.51	0.66	1.33	1.50	0.89
4. liv- och kapitalförsäkring	2.34	1.69	1.85	1.96	2.21	2.03	1.99	1.94	2.12
5. olycksfallsförsäkring	0.11	0.05	0.09	0.08	0.05	—	0.07	0.03	0.17
6. brandförsäkring	0.09	0.10	0.07	0.08	0.10	0.08	0.09	0.09	0.09
7. avgift för pensioner etc.	—	—	—	0.11	0.15	—	0.07	—	0.26
X. Gåvor, understöd t. anhöriga	1.02	0.41	0.80	1.47	1.04	1.69	1.08	1.09	1.05
XI. Skatter	2.94	3.92	3.59	4.17	3.91	5.67	4.00	3.79	4.53
XII. Nöjen och förströelser	0.49	0.90	1.11	0.89	1.21	1.94	1.10	1.11	1.06
XIII. Resor	1.21	1.25	1.43	1.56	1.41	1.84	1.47	1.42	1.60
1. arbets-, torg-, skolresor o. d.	0.23	0.17	0.24	0.28	0.15	0.95	0.27	0.26	0.29
2. andra resor	0.98	1.08	1.19	1.28	1.26	0.89	1.20	1.16	1.31
XIV. Ränta å lån	—	0.16	0.06	0.04	0.26	—	0.11	0.13	0.09
XV. Telef., post- o. skrivutensil.	0.31	0.20	0.22	0.26	0.20	0.18	0.22	0.24	0.17
XVI. Lottsedlar	—	0.65	0.73	0.56	0.50	0.09	0.56	0.63	0.35
XVII. Utgifter för tjänare	—	—	0.02	0.13	0.04	0.08	0.06	0.07	0.04
XVIII. Övriga utgifter	0.12	0.35	0.99	1.05	0.35	0.21	0.70	0.66	0.80
Summa utgifter	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
Balans (översk. = + undersk. = -)	+2.39	+2.17	-2.33	-0.18	-0.14	+6.62	-0.13	-0.42	+0.59
Kont. behålln. o. bokföringsposter:									
På inkomstsidan	1.68	5.37	8.81	8.03	10.72	6.55	8.51	8.21	9.29
kontant vid årets början	0.70	1.28	1.39	1.33	1.50	2.07	1.42	1.35	1.60
upptagna lån el. ann. gjord skuld uttaget ur bank	0.98	2.77	3.61	2.49	5.50	0.65	3.50	3.01	4.74
återbekomma utlånta medel	—	0.80	3.42	3.17	2.97	3.83	2.94	3.24	2.19
—	—	0.52	0.39	1.04	0.75	—	0.65	0.61	0.76
På utgiftssidan	4.07	7.54	5.98	7.85	10.58	13.17	8.88	7.79	9.88
kontant vid årets slut	2.54	1.36	2.07	1.66	1.32	1.28	1.63	1.63	1.64
återbetalda lån och andra skulder insatt i bank	0.23	2.20	1.64	2.26	4.03	2.31	2.56	2.29	3.23
—	1.30	3.87	1.92	3.01	4.27	9.58	3.56	3.55	4.09
utlånat	—	0.11	0.35	0.92	0.96	—	0.63	0.52	0.92
Balans	-2.39	-2.17	+2.33	+0.18	+0.14	-6.62	+0.13	+0.42	-0.59

Tab. 3. Konsumerade kvantiteter av vissa varuslag i medeltal per hushåll.

	Kvan- titet	Årsutgift, kronor						Samt- liga hushåll	Därav		
		Under 1 250	1 250— 1 500	1 500— 1 750	1 750— 2 000	2 000— 2 500	2 500— 4 000		arbetar- hushåll	lägre tjänste- manna- hushåll	
I. Matvaror:											
1. kött	kg.	60.02	75.30	78.42	102.26	100.85	88.86	89.73	85.27	102.77	
A. färskt kött	»	53.45	69.94	67.87	88.96	86.36	71.26	77.97	74.30	88.69	
oxkött	»	13.78	24.37	23.45	28.04	33.52	18.43	26.69	26.69	26.69	
kalvkött	»	11.93	8.30	11.02	11.62	11.32	16.49	11.17	10.27	13.82	
fär- o. lammkött	»	1.30	2.60	4.10	4.28	4.40	5.54	4.01	4.05	3.88	
fläsk	»	26.44	34.67	29.30	45.02	37.12	30.80	36.10	33.29	44.30	
B. konserverat kött	»	6.57	5.36	10.55	13.30	14.49	17.60	11.76	10.97	14.08	
nötkött	»	—	0.54	0.82	0.97	0.43	0.73	0.70	0.73	0.64	
fläsk	»	6.57	4.82	9.73	12.33	14.06	16.87	11.06	10.24	13.44	
2. fisk: salt sill	»	2.47	5.21	3.40	3.89	6.05	2.48	4.31	4.26	4.46	
kabeljo	»	—	0.58	0.14	0.45	0.32	0.45	0.33	0.27	0.52	
3. mjölk	l.	524.17	555.46	595.06	718.78	739.00	878.38	667.48	645.71	731.00	
oskummad mjölk	»	464.67	472.29	508.15	609.93	622.24	752.25	567.21	551.38	613.40	
skummad mjölk	»	59.50	83.17	86.91	108.85	116.76	126.13	100.27	94.33	117.60	
4. smör	kg.	23.33	21.03	22.71	24.86	25.42	43.94	24.62	25.15	23.07	
5. margarin	»	11.43	23.66	24.74	29.02	42.51	29.38	29.74	26.99	37.77	
6. ost	»	8.44	9.77	12.05	14.04	16.51	25.23	13.80	13.09	15.86	
7. ägg	st.	351	433	499	498	527	600	497	485	531	
8. bröd: rågröd, hårt	kg.	—	0.17	1.51	1.84	3.28	3.00	1.87	1.46	3.05	
rågröd, limpa, söt	»	188.54	199.33	184.37	242.79	293.61	239.19	230.45	229.56	233.05	
» » sur	»	88.26	165.80	156.32	151.62	165.43	208.52	158.52	157.94	160.22	
vetebröd	»	38.95	21.07	19.73	26.27	20.71	41.29	23.39	25.89	16.11	
skorpor	»	7.41	8.77	7.60	11.97	12.62	11.71	10.29	10.79	8.83	
9. mjöl	»	43.15	76.37	73.59	69.20	70.82	60.39	70.60	65.45	85.64	
vetemjöl	»	36.58	53.28	63.66	60.76	62.23	55.06	60.07	58.28	65.31	
rågmjöl	»	—	17.21	2.87	1.90	1.95	1.95	4.02	1.15	12.38	
potatismjöl	»	5.07	3.42	3.42	3.72	4.58	1.62	3.75	3.58	4.28	
havremjöl	»	1.25	2.46	2.51	2.43	1.80	1.38	2.23	2.20	2.31	
ej spec. mjöl	»	0.25	—	1.13	0.39	0.26	0.38	0.53	0.24	1.36	
10. gryn	»	11.68	15.32	16.57	16.14	21.04	53.36	18.70	16.35	25.58	
havregryn	»	8.67	8.97	11.20	10.16	12.27	43.00	12.11	10.61	16.51	
risgryn	»	2.33	4.87	3.70	4.42	5.39	6.94	4.53	3.76	6.76	
korngryn	»	—	0.04	0.21	0.01	0.30	1.00	0.18	0.07	0.51	
mannagryn	»	0.38	1.28	0.93	1.03	2.02	1.75	1.27	1.31	1.18	
ej spec. gryn	»	0.30	0.16	0.53	0.52	1.06	0.67	0.61	0.60	0.62	
11. ärtor, gula, gröna	»	1.67	2.92	3.54	3.79	5.30	3.00	3.87	3.66	4.47	
12. bruna bönor	»	1.47	2.69	3.06	3.53	5.48	6.88	3.82	3.75	4.02	
13. potatis	l.	369.67	482.58	433.55	455.09	539.33	433.75	465.73	463.99	470.80	
14. socker	kg.	60.75	82.43	80.01	88.51	106.55	121.91	90.00	85.98	101.72	
15. kaffe	»	9.85	16.18	16.44	16.74	20.85	17.14	17.35	17.40	17.21	
II. Drycker:											
1. maltdrycker (öl, porter)	l.	3.78	5.39	16.68	19.04	8.41	3.84	13.08	13.77	11.09	
2. vin	»	—	0.08	0.18	0.52	0.12	—	0.23	0.17	0.43	
3. brännvin o. spiritiosa	»	1.33	2.50	11.03	9.71	9.91	0.50	8.63	9.56	5.91	
III. Bränsle och lyse:											
1. ved	famn	—	0.10	0.02	0.08	0.12	0.31	0.10	0.08	0.15	
björkved	»	—	0.08	0.01	—	0.08	0.56	0.06	0.04	0.09	
barved	»	—	0.02	0.01	0.08	0.04	0.25	0.04	0.04	0.06	
2. kol	hl.	6.33	22.62	15.29	16.13	15.92	16.00	16.32	16.79	14.95	
3. koks	»	1.67	2.92	6.19	8.78	10.62	5.50	7.88	8.08	5.33	
4. gas	kbm.	—	76.52	160.74	124.39	219.27	219.50	151.77	123.23	235.10	
5. fotogen	l.	100.23	90.33	74.21	102.22	81.86	80.38	86.87	87.48	85.10	
6. elektrisk kraft	kilow.	—	—	2.63	0.74	4.28	20.33	2.84	1.81	5.84	

Tab. 4. Konsumerade kvantiteter av vissa varuslag i medeltal per konsumtionsenhet.

	Kvantitet	Årsutgift, kronor						Samtliga hushåll	Därav	
		Under 1 250	1 250—1 500	1 500—1 750	1 750—2 000	2 000—2 500	2 500—4 000		arbetarhushåll	lägre tjänstemanna-hushåll
I. Matvaror:										
1. kött	kg.	26.10	30.94	32.94	39.28	33.23	27.77	34.08	33.50	35.59
A. färskt kött	>	23.24	28.74	28.51	34.17	28.46	22.27	29.61	29.19	30.71
oxkött	>	5.99	10.01	9.85	10.77	11.05	5.76	10.14	10.49	9.24
kalvkött	>	5.19	3.41	4.63	4.46	3.73	5.15	4.24	4.03	4.79
får- o. lammkött	>	0.57	1.07	1.72	1.64	1.45	1.73	1.52	1.59	1.34
fläsk	>	11.49	14.25	12.31	17.30	12.23	9.63	13.71	13.08	15.34
B. konserverat kött	>	2.86	2.20	4.43	5.11	4.77	5.50	4.47	4.31	4.88
nötkött	>	—	0.22	0.34	0.37	0.14	0.23	0.27	0.29	0.22
fläsk	>	2.86	1.98	4.09	4.74	4.63	5.27	4.20	4.02	4.66
2. fisk: salt sill	>	1.07	2.14	1.43	1.49	1.99	0.77	1.64	1.67	1.54
kabeljo	>	—	0.24	0.06	0.17	0.11	0.14	0.13	0.10	0.18
3. mjölk	l.	227.90	228.27	250.10	276.06	243.51	274.49	253.54	253.70	253.12
oskummad mjölk	>	202.03	194.09	213.57	234.25	205.04	235.08	215.45	216.64	212.40
skummad mjölk	>	25.87	34.18	36.53	41.81	38.47	39.41	38.09	37.06	40.72
4. smör	kg.	10.14	8.64	9.54	9.55	8.38	13.73	9.35	9.88	7.99
5. margarin	>	4.97	9.72	10.40	11.15	14.01	9.18	11.30	10.60	13.08
6. ost	>	3.67	4.01	5.07	5.39	5.44	7.88	5.24	5.14	5.49
7. ägg	st.	152	178	210	191	174	187	189	191	184
8. bröd: rågröd, hårt	kg.	—	0.07	0.64	0.70	1.08	0.94	0.71	0.57	1.05
rågröd, limpa, söt	>	81.98	81.92	77.70	93.25	96.75	74.75	87.53	90.19	80.70
» sur	>	38.37	68.14	65.91	58.23	54.51	65.16	60.21	62.05	55.48
vetebröd	>	16.93	8.66	8.29	10.09	6.82	12.90	8.89	10.17	5.58
skorpor	>	3.22	3.60	3.20	4.60	4.16	3.66	3.91	4.24	3.06
9. mjöl	>	18.76	31.38	30.93	26.58	23.33	18.87	26.82	25.71	29.65
vetemjöl	>	15.91	21.90	26.76	23.34	20.50	17.20	22.82	22.90	22.61
rågmjöl	>	—	7.07	1.21	0.78	0.64	0.61	1.52	0.45	4.29
potatismjöl	>	2.20	1.40	1.43	1.43	1.51	0.51	1.43	1.41	1.48
havremjöl	>	0.54	1.01	1.06	0.93	0.59	0.43	0.85	0.86	0.80
ej spec. mjöl	>	0.11	—	0.47	0.15	0.09	0.12	0.20	0.09	0.47
10. gryn	>	5.08	6.30	6.96	6.20	6.94	16.68	7.10	6.42	8.86
havregryn	>	3.77	3.68	4.71	3.90	4.04	13.44	4.60	4.17	5.72
risgryn	>	1.01	2.00	1.55	1.70	1.78	2.17	1.72	1.48	2.34
korngrön	>	—	0.02	0.09	0.00	0.10	0.31	0.07	0.02	0.18
mannagryn	>	0.17	0.53	0.39	0.40	0.67	0.55	0.48	0.51	0.41
ej spec. gryn	>	0.13	0.07	0.22	0.20	0.35	0.21	0.23	0.24	0.21
11. örter, gula, gröna	>	0.72	1.20	1.49	1.46	1.75	0.94	1.47	1.44	1.55
12. bruna bönor	>	0.64	1.11	1.29	1.35	1.81	2.15	1.45	1.47	1.39
13. potatis	l.	160.73	198.32	182.22	170.95	177.88	135.55	176.91	182.30	163.02
14. socker	kg.	26.41	33.88	33.63	33.99	35.11	38.10	34.19	33.78	35.22
15. kaffe	>	4.28	6.65	6.91	6.43	6.87	5.36	6.59	6.84	5.96
II. Drycker:										
1. maltdrycker (öl, porter)	l.	1.62	2.18	7.11	7.15	2.78	1.14	4.94	5.35	3.86
2. vin	>	—	0.03	0.08	0.19	0.04	—	0.09	0.07	0.15
3. brännvin o. spirituosa	>	0.57	1.01	4.70	3.65	3.28	0.15	3.26	3.72	2.06
III. Bränsle och lyse:										
1. ved	famn	—	0.04	0.00	0.02	0.04	0.24	0.04	0.03	0.05
björkved	>	—	0.03	0.00	—	0.03	0.17	0.02	0.02	0.03
barrved	>	—	0.01	0.00	0.02	0.01	0.07	0.02	0.01	0.02
2. kol	hl.	2.71	8.81	6.07	5.72	4.98	4.74	5.84	6.19	4.92
3. koks	>	0.71	1.14	2.45	3.11	3.32	1.63	2.64	2.98	1.76
4. gas	kbm.	—	29.81	63.86	44.25	68.61	65.04	54.28	45.41	77.44
5. fotogen	l.	43.86	35.39	29.48	36.22	25.62	23.81	31.07	32.24	28.03
6. elektrisk kraft	kilow.	—	—	1.04	0.26	1.34	6.19	1.02	0.67	1.92

